

Tetor 2015
Numri: 91
E përmuajshme

Revistë edukative-kulturore - www.revistaetika.com

ETIKA

Shqipëri: 200 Lekë
Kosovë: 1.5 Euro
Maqedoni: 90 Den
Evropë: 7 Euro

**TË QENIT BASHKË
ME ALLAHUN**

OSMAN NURI TOPBASH

**ISLAMIZIMI
I TË MENDUARIT**
DR. MUHAMED MUSTAFI

AH NJERI!

SALIH ZEKI MERIÇ

**TË PENGOSH
NGA RRUGA E ALLAHUT**
ISMAIL LUTFI ÇAKAN

LLOGARIA E MIRËSIVE
NUREDIN JËLLDËZ

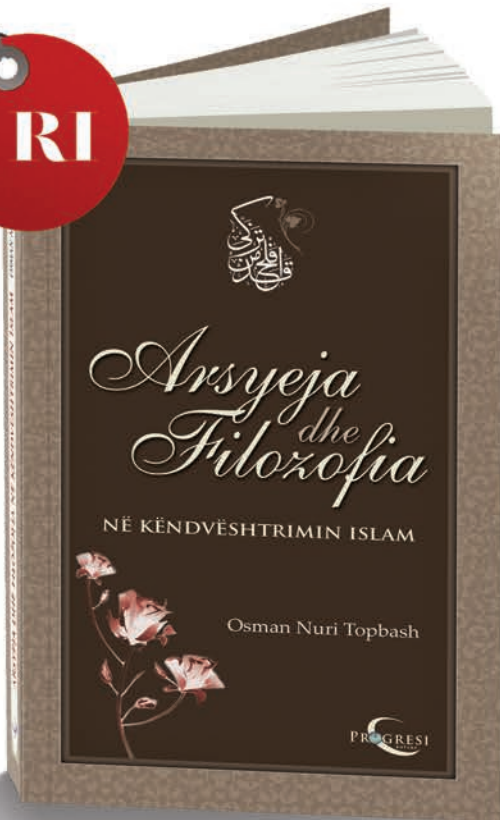
CILI ËSHTË KUPTIMI I JETËS?
HAJRETIN DURMUSH

Feja është *Singeritet*

Arsyeja dhe Filozofia

IRI

Një notar profesionist mund të notojë në ujëra të thella pa frikë, duke shijuar në këtë mënyrë bukuritë nënujore. Nuk ka asnjë problem për një besimtar cilësor, i cili ka njohuri të mjaftueshme rreth fesë së tij, të shëtisë nëpër kulturat e popujve të tjerë. Problem është të notosh në ujëra të thella pa ditur not. E rrezikshme është të përballesh me kulturat, botëkuptimet dhe rrymat e tjera filozofike, pa pasur njohuritë e duhura rreth Islamit. Në këtë rast ekziston rreziku për të mbetur nën ndikimin e tyre.

Një tjetër problem që ka sjellë filozofia, është përpjekja e disa pseudofilozofëve dashamirë dhe admirues të filozofisë perëndimore, për ta bazuar mendimin islam mbi themele filozofike. Kjo është një përpjekje tinëzare për të vendosur arsyen mbi shpalljen hyjnore.

TË
RINJ

Një vaiz, ishte duke treguar çështjet e botës tjetër, ndërkohë që midis xhematit ndodhej edhe Shejh Shibli.

Vaizi, duke folur për pyetjet që do të bëjë Allahu i Madhëruar në Ditën e Gjykimit, shprehet:

"Njeriu do të pyetet se ku e ka përdorur diturinë! Do të pyetet se ku e ka fituar dhe ku e ka shpenzuar pasurinë! Do të pyetet se si e ka kaluar jetën! Adhurimet si i ka pasur? A ka bërë kujdes ndaj haramit dhe hallallit?... Pas këtyre, do të pyeten këto e ato!..", duke numëruar kështu edhe plot gjëra të tjera.

Shejh Shibli, i cili po dëgjonte me vëmendje, me një zë të butë, tha:

"O vaiz efendi! Harrove një nga pyetjet më të rëndësishme! Allahu i Madhëruar, shkurt do të pyesë:

«O robi Im! Unë isha me ty, më afër se damari i qafës tënde; po ti me kë ishe?»"

Ja pra, e gjithë çështja në devotshmërinë ndaj Allahut është të zotërosh këtë vetëdije, botëkuptim, urtësi dhe pjekuri shpirtërore!..

Me të vërtetë, njeriu është në rrugë të drejtë për aq sa është edhe bashkë me Zotin e tij. Dhe po aq sa qëndron indiferent dhe e harron Zotin e tij, po aq zhyytet edhe në vrazhdësinë e egos dhe devijimin e shejtanit. Për të na paralajmëruar në lidhje me këtë çështje, Allahu i Madhëruar urdhëron:

"Mos u bëni si ata që e harruan Allahun, kështu që Ai i bëri të harronin vetveten! Pikërisht ata janë të pabindurit (ndaj Allahut)." (Hashr, 19)

Shpirti i njeriut, i cili në këtë botë gjendet për t'u sprovuar, është si një zog i mjerë, i burgosur në kafazin e trupit. Bota e tij e brendshme vuan për shkak të ndarjes së tij prej mëmëdheut. Dhe ajo që do t'ia ndalojë këtë vuajtje e do ta gëzojë, është bashkimi i tij me Allahun.

Siç tregohet, peygamberi Isa (a.s.), rastisi një njeri të sëmurë me pulla në lëkurë dhe tëmtha të bërë gropë nga sëmundja. Njeriu, sikur nuk e ndjente fare sëmundjen që kishte, thoshte me vete:

"O Zot! Falënderimet e pafundme të takojnë Ty, që më ke shpëtuar prej halleve të cilat ua ke dhënë shumë njerëzve të tjerë!.."

Isai (a.s.), për të kuptuar nivelin e botëkuptimit të këtij njeriu dhe përsosmërinë e tij shpirtërore, i thotë:

"O njeri! Çfarë është ai hall prej të cilit Allahu të ka shpëtuar?"

I sëmuri u përgjigj:

"O i Dërguar i Allahut! Sëmundja dhe belaja më e keqe, është shkujdesja e zemrës ndaj Allahut. Falënderuar qoftë Allahu i Madhëruar, që unë ndjej kënaqësinë dhe frymëzimin shpirtëror të të qenit bashkë me Të. Më duket sikur nuk ndjej asnjë prej sëmundjeve të trupit tim..."

Përmbajtja

8

Sinqueriteti
Dr. Adem Ergyl

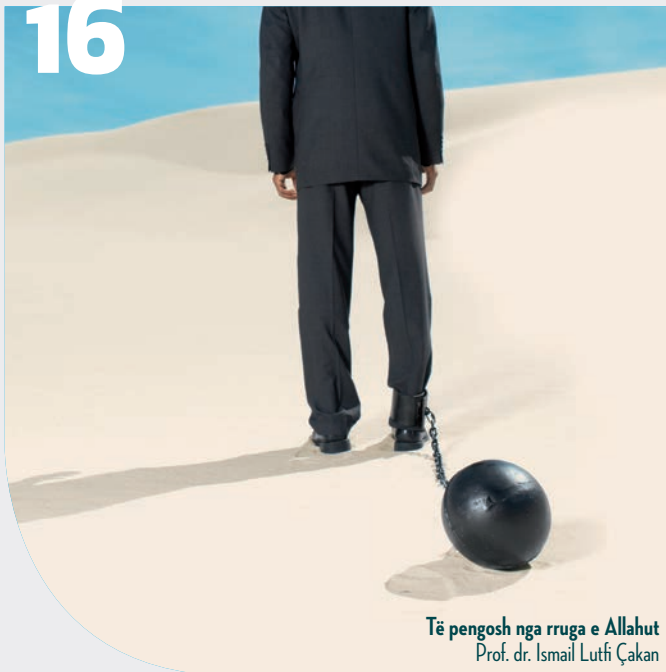
Të qenit bashkë me Allahun
Osman Nuri Topbash

34

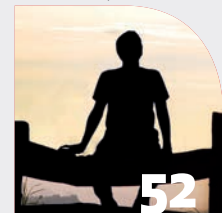
14

16

Të pengosh nga rruga e Allahut
Prof. dr. Ismail Lutfi Çakan

- 5 Sprova e sinqueritetit në fe
Ahmet Tashgetiren
- 10 Edhe sa do ta mërzisim
të Dërguarin e Allahut (a.s.)?
Ali Riza Temel
- 14 Atë e duam shumë
Adem Saraç
- 19 Llogaria e mirësive
Nuredin Jëlldëz
- 20 Ajeti kuranor
që konsiderohet esenca e Kuranit
Xhafer Durmush
- 22 Vendosmëria në fe
M. Sami Ramazanollu
- 23 Vështirësitë dhe shkaqet e tyre
Sadik Dana
- 24 Nevoja për njerëz me cilësi të larta
Idris Arpat

52

Disa aspekte të Kuranit 26

Ramazan Fetahu

Ah njeri! 29

Salih Zeki Meriç

Mrekullitë e Kuranit 30

Një Ajet - Një Hadith 32

Zejd Ibn Erkami 40

Mustafa Erish

Fakte shkencore në Kuran - 2 42

M. sc. Artan S. Mehmeti

Islamizimi i të menduarit 46

Dr. Muhamed Mustafi

Synimi ynë është të bëhemi
një umet i ekuilibruar dhe i mirë 50

Ajdën Tallaj

Cili është kupitimi i jetës 52

Hajretin Durmush

Për një të ardhme më të mirë
Nuredin Nazarko

44

"Jam lënduar në rrugën e Allahut
sa nuk lëndohet njeri..."
Imam Muhamed Sytari

48

"Jam lënduar në rrugën e Allahut"

Sprova e sinqeritetit në fe

Ahmet Tashgetiren

Ndërkohë që myslimani është duke bërë një vepër, nuk duhet të harrojë hadithin e Rasulullahut (a.s.): *"Veprat janë sipas qëllimit"*. Kjo, sepse ky hadith na paralajmëron se si do të kalojë në librin e punëve ajo vepër që jemi duke bërë. Gjithashtu, ky hadith na njofton vigjilencën si një detyrë në aspektin e kontrollit të asaj veprë nëse është e plotë apo e zbrazët fetarisht dhe nëse është pozitive apo negative për të nesërmen tonë! Ai na paralajmëron: *"Forcoje qëllimin tënd!"*. Dhe brendësinë e shprehjes *"forcoje"*, e vendos mbi themelet e shprehjes vijuese: *"të jetë për Allahun dhe të Dërguarin e Tij!"*.

Le ta lexojmë edhe njëherë këtë hadith:

"Veprat çmohen sipas qëllimit dhe çdokujt i takon ajo që e ka për qëllim. Prandaj, kush emigron (bën hixhret) për Allahun dhe të Dërguarin e Tij, emigrimi (hixhreti) i tij është për Allahun dhe të Dërguarin e Tij. E, kush emigron për të mirat e kësaj bote ose për t'u martuar me ndonjë grua, ai do të marrë vetëm atë që ka synuar." (Buhari, 1, 50; Muslim, Imare, 155; Rijadu's-Salihin, 1; Xhamiu's-Sagir, 1/1.)

Hadithi është plotësisht i qartë. Rishikojë emigrimin tënd, thotë Rasulullahu (a.s.). A e ke bërë për hir të Allahut dhe të Rasulullahut (a.s.), apo për hir të ndonjë gruaje me të cilën dëshiron të martohesh ose për pasuri të kësaj bote? Sepse, cilën të kesh pasur për qëllim, shpërblimin e saj do të marrësh. Nëse ke dalë në udhë për pasuri të kësaj bote apo për t'u bashkuar me ndonjë grua, mos thuaj se e ke bërë për Allahun dhe të Dërguarin e Tij, sepse mashtrohesh, pra, mashtro veten.

Hadithi nuk na thotë: *"nuk emigrohet për pasuri të kësaj bote apo për ndonjë grua."* Padyshim se njeriu është i lirë të lëvizë për synime të tilla, por mendimi se këto mund të zënë vendin e njëra-tjetrës është i gabuar.

Ndonjëherë, mund të ndodhë që synimi për pasuri, për ndonjë grua apo edhe për ndonjë të mirë tjetër të kësaj bote, të ndërthuret me synimin për *"Allahun dhe të Dërguarin e Tij (a.s.)"*. Për shembull, qëllimi i fitimit të pasurisë për ta shpenzuar në rrugë të Allahut ose martesë për ta jetuar fenë edhe më mirë... Mbase kjo është edhe fusha ku qëllimet mund të ngatërrohen edhe më

shumë, sepse “qëllimi” është një vendim që formohet në zemër dhe ndonjëherë ky vendim mund të mos jetë i qartë ose llogaritë e egos sonë mund t'i ngatërrojnë qëllimet me njëri-tjetrin, duke preferuar të livadhise sa më rehat në fushat e synimeve të paqarta.

Kur themi “sprova e sinqeritetit”, këtu hyn në lojë “ndjeshmëria e zemrës”. Dhe fjalët e Profetit tonë (a.s.): “*Feja është sinqeritet!*”, për besimtarin marrin një kuptim paralajmërimi shumë jetësor. Jetësor, sepse të gjitha sjelljet e njeriut, të cilat i quajmë “vepër”, kanë cilësinë e një paralajmërimi në lidhje me “vlerën e botës tjetër”.

Le të mendojmë pak mbi pyetjen: ç'kuptim ka shprehja “Feja është sinqeritet!”?

- Kjo do të thotë, mos luaj me fenë!

- Mos e bëj fenë lojë e argëtim!

- Mos e përdor fenë për interesat e tua!

- Mos syno të kënaqësh veten, por Allahun! Mendo, “a është i kënaqur Allahu me këtë sjellje timen?”

- Kur zgjedh një sjellje, në vend që të vish vërdallë në labirintet e egos, hyr në qartësinë e “përgjegjësisë ndaj Allahut”.

- Pastroje qëllimin, por mos e prish. Për çdo sjellje kontrollo qëllimin në zemrën tënde.

Njeriu jeton në këtë botë dhe patjetër që do të jetë brenda punëve të kësaj bote. Çdo gjë do ta bëjë me mendjen, zemrën dhe trupin e tij. Mirëpo, kjo botë ka edhe cilësinë e “sprovës”. Pra, cilësinë e të qenit “ara e jetës së përjetshme”. Kjo tregon se çdo gjë që bëhet në këtë botë, ka edhe dimensionin që e lidh me botën tjetër. Atëherë, njeriu mund të ndodhet ballë për ballë me rrezikun e ngatërimit të kësaj bote me botën tjetër ose të duket sikur vepron për botën tjetër, por në fakt synon këtë botë. Edhe e kundërta e kësaj është e mundur. Pra, mundësia që të dukesh sikur po vepron për këtë botë, por në fakt po investon për botën tjetër. Megjithatë, Kurani na tregon se njeriu mund të mposhtet nga prirja e tij psikologjike, e cila e bën të anojë më tepër nga ajo e “shpejta” (që është e gatshme) dhe ta neglizhojë atë të “mëvonshmen”. Po, sprova e sinqeriteti hyn në lojë edhe këtu.

Në Kuran, në mënyrë të shpeshtë porositet edhe shprehja: “Kushtoja fenë vetëm Allahut!”. Edhe ky është një paralajmërim “sinqeriteti”.

Në fakt, kushtimi apo moskushtimi i fesë në mënyrë të plotë vetëm për Allahun, është çështje “besimi”. Pra, kush ia kushton fenë plotësisht Allahut, është besimtar. Ndërsa, kush ia kushton fenë ndonjë force apo interesi tjetër nuk është besimtar.

Fakti që paralajmërimi “kushtoja fenë vetëm Allahut!”, i është drejtuar besimtarëve, tregon se veprat dhe sjelljet tona duhen kontrolluar një nga një në aspektin e përputhjes dhe sinqeritetit.

Ndonjëherë kryejmë ndonjë vepër që në dukje është “fetare”, por në aspektin shpirtëror mund të jetë bosh, sepse “qëllimi mund të jetë i prishur”. Në fakt, në çdo vepër ka një pjekuri besimi sipas qëllimit. Për shembull, një vepër e përzier me “syfaqësi”, e ka bërë të dyshimtë aspektin e besimit. Mbase ajeti fisnik; **“A e ke parë atë që dëshirën e vet e ka marrë për Zot?...”** (Furkan, 43), e fton njeriun të tregohet vigjilent ndaj devijimeve të botës së tij të brendshme.

Nëse mendojmë mbi një pyetje të tillë, mund ta kuptojmë më mirë se çfarë ndjeshmërie duhet të tregojmë:

- Përse e prish njeriu qëllimin/nijetin?

Kësaj mund t'i jepen përgjigje të tilla:

- Sepse hyjnë në lojë llogari të egos.

- Mund të hyjnë në lojë frika.

- Mund të hyjnë edhe dashuritë e kësaj bote.

Po, njeriu jeton i ndërthurur me këto të vërteta dhe jeta e kësaj bote do të thotë një udhëtim drejt “gjetjes së rrugës për tek Allahu” ose “në mos harrimin e Allahut”. Në fakt, pjekuria e zemrës duhet të jetë si ajo që përshkruhet në ajetin 14 të sures Huxhurat, ku përdoret shprehja; “hyrje e besimit në zemër”.

Mund të thuhet se:

Një fe e boshatisur plotësisht nga sinqeriteti edhe nga brenda është bosh.

Nëse them se, “njeriu që e ka marrë për Zot dëshirën e vet, do të thotë se është njeri, i cili e ka lënë Allahun dhe është bërë i sinqertë ndaj dëshirës së vet”, do të kuptohet më mirë se përballë çfarë rreziku ndodhemi.

Aq sa e rëndësishme është pyetja; “përse e prish njeriu qëllimin?”, për ta kuptuar ndryshimin shpirtëror që kalojmë gjatë kësaj faze, është e rëndësishme të pyetet edhe; “si e prish njeriu qëllimin?”.

Nëse ky ndryshim shpirtëror do të ishte në pikën e

*Para se të fillojë
udhëtimi ynë për në
botën tjetër -i cili nuk
dihet se kur do fillojë-,
kemi nevojë për një
ripastrim të zemrës,
ku të kemi vendosur
sinqeritetin në thelbin e
çdo vepre.*

zgjedhjes së besimit, ky do të ishte një kthim me të vërtetë i vështirë dhe për çdo njeri është i veçantë, sepse edhe udhëzimi, edhe kthimi nga besimi është i vështirë.

Mirëpo, nëse e konsiderojmë se njeriu qëndron brenda kufijve të një besimi, në fakt, ai mund të përjetojë një sërë uljesh dhe ngritjesh, të cilat i mundojnë kufijtë. Fusha "qëllim-sinqeritet", që ka treguar Profeti (a.s.), është një paralajmërim për besimtarin.

Në raste të tilla, në ndryshimin mendor të njeriut, më tepër rol luan legjitimiteti i faktorëve psikologjikë. Për shembull, hyrja në një proces mendimi arsyetues, si "Gjë që bëhet, ç'të keqe ka? A s'është edhe kjo këshutë?"

Paralajmërimi i Profetit tonë (a.s.), për t'u ruajtur nga të dyshimtat dhe preferimi nga të dashurit e Allahut, i devotshmërisë në vend të lejes për të vepruar, tregon edhe ndjeshmërinë e duhur për t'u ruajtur nga hyrja në një fushë të tillë të rrezikshme.

Le të kujtojmë atë hadithin fisnik të Profetit (a.s.):

Nu'man Ibn Beshir (r.a.), tregon se, Rasulullahu (a.s.), ka thënë:

"Vërtet hallalli (e lejuara) është i qartë! Po ashtu, edhe harami (e ndaluara) është i qartë! E, mes tyre ka gjëra të dyshimta që shumë nga njerëzit nuk i dinë. Ai që ruhet nga gjërat e dyshimta, shpëton e mbron fenë dhe nderin e tij. Ndërsa ai që bie në gjëra të dyshimta, ai bie në haram, gjë që i ngjan shembullit të bariut që ruan kopenë rreth kullosës së ndaluar, e që pothuajse ka hyrë në të. Ta dini se çdo mbret (sundimtar) ka nga një vend të mbrojtur (të ndaluar për të tjerët), e vendi i Allahut i ndaluar janë haramet (ndalesat) e Tij. Në trup është një copë mishi që nëse është e mirë, i gjithë trupi është mirë; e nëse është e keqe, i gjithë trupi prishet. Ajo (copë mishi) është zemra." (Buhari, Iman 39)

Fakti që Profeti (a.s.), flet për zemrën menjëherë pas paralajmërimit për vigjilencë ndaj "gjërave të dyshimta", është për shkak se kur lëvizet në atë fushë të rrezikshme, më tepër mund të hyjë në lojë turbullimi i zemrës.

Çdo mysliman e lexon dyzet herë në ditë suren Fatiha, ku thuhet "Ijjake na'budu ue ijjake nestein", pra "Vetëm Ty të adhurojmë dhe vetëm prej Teje ndihmë kërkojmë."

Vetëm, vetëm, vetëm...

Allahu i Madhëruar dëshiron që kjo të jetë vetëdija më e gjallë tek besimtari.

Mirëpo, kjo nuk duhet të ngelet vetëm një shprehje, e cila përsëritet në namaz, por në të njëjtën kohë duhet të bëhet thelbi i jetës.

"Legjitimitetet" janë një fushë shumë e rrezikshme.

Njeriu mund të bëjë të pamundur për ta nxjerrë një çështje nga kufijtë e fesë dhe ta përshtatë atë me llogaritë e egos së vet.

Nuk duhet harruar se në atmosferën e turbullt mendore, mund të hyjë në lojë edhe ndihma e jashtëzakonshme e shejtanit.

Le të kujtojmë paralajmërimin e Kuranit:

"O njerëz! Frikësojuni Zotit tuaj dhe frikësojuni Ditës, kur prindi nuk do të mund ta ndihmojë aspak fëmijën e vet, e as fëmija nuk do të mund ta ndihmojë sado pak prindin e vet! Premtimi i Allahut është vërtet i sigurt, prandaj mos e lini jetën e kësaj bote t'ju mashtrojë dhe, as shejtanin mos e lini t'ju mashtrojë për (me) Allahun." (Lukman, 33)

Fusha e "legjitimiteteve" nuk duhet të kthehet në një fushë, ku njeriu e thërret shejtanin në ndihmë, duke i thënë; "më jep një formulë, që të kapërcejë këtë ligj të fesë dhe të gjejë një zgjidhje për veten, por që të shpëtojë edhe nga ndjenja e gjynahut".

Shejtani nxjerr formula e gjen materiale arsyetuese. Kjo është edhe puna e tij. Pra, të zërë pusi në rrugën e njeriut dhe ta largojë atë nga rruga e drejtë.

Rasulullahu (a.s.), thotë; "Padyschim se shejtani lëviz në damarët e njeriut, ashtu siç lëviz gjaku." Ky hadith fisnik tregon pikërisht furtunën që prish qëllimet brenda nesh. Kjo, sepse njeriu e ka një potencial të tillë brenda vetes.

Para se të fillojë udhëtimi ynë për në botën tjetër - i cili nuk dihet se kur do fillojë -, kemi nevojë për një ripastrim të zemrës, ku të kemi vendosur sinqeritetin në thelbin e çdo veprë. Është e nevojshme të pastrojmë qëllimet dhe, që çdo punë ta bëjmë vetëm për Allahun, me qëllim që "mirësitë" në librin e veprave tona që kemi dërguar në botën tjetër, të mos dalin bosh.

Kuranin duhet ta lexojmë përsëri nga aspekti i gjendjes shpirtërore brenda çdo sjelljeje, sepse Kurani na edukon që të arrijmë një pjekuri shpirtërore të shëndetshme.

Po, në fakt, është edhe ana e jashtme e veprave, por ajo që e bën një vepër të jetë "për Allahun", nuk është pamja e jashtme, por doza e sinqeritetit që kemi vendosur brenda saj.

I Dërguari Allahut (a.s.), thotë:

"Feja është sinqeritet." Ndaj kujt o Rasulallah?

"Ndaj Allahut.

Ndaj librit të Allahut.

Ndaj Profetit të Allahut.

Ndaj drejtuesve legjitimë të myslimanëve.

Ndaj të gjithë myslimanëve."

Po, feja është sinqeritet.

Singeriteti

PJEKURIA E NJË PERSONALITETI TË PASTRUAR NGA FUNDËRRINAT

Dr. Adem Ergyl

Njëri prej synimeve më të rëndësishme të fesë, pa dyshim se është t'i japë njeriut një pjekuri personaliteti pa fundërrina dhe të papërzier. Pastrimi mund të thuhet se është emri i procesit të arritjes të kësaj cilësie. Kur flasim për fjalët që shprehin singeritetin në thëniet e Allahut dhe të të Dërguarit të Tij (a.s.), në shikim të parë na vijnë në mendje këto tri koncepte: singeriteti, besnikëria dhe këshilla. Singeriteti është emri i të qenit i papërzier. Veçanërisht në fjalë dhe në vepra, shpreh të qenët i pastër ndaj Allahut, i përkushtuar ndaj Allahut dhe përjashtimin e çdo lloji mendimi që është jashtë pëlqimit të Allahut Teala. Singeriteti është një adresë për ta bërë adhurimin jo në emër të dikujt tjetër, madje edhe as në emrin tënd, por vetëm në emër të Allahut. Në të vërtetë, njerëzit janë urdhëruar vetëm me një adhurim të tillë. Allahu i Lartësuar thotë:

"E megjithatë, ata qenë urdhëruar vetëm që të adhuronin Allahun me përkushtim të singertë, duke qenë në fenë e pastër (të Ibrahimit), si dhe të falnin namazin e të jepnin zekatin. Kjo është feja e drejtë." (Bejjine, 5)

Ndërsa fjala besnikëri shpreh thelbin, fjalët, sjelljet

dhe ndershmërinë e njeriut. Sigurisht se kjo është një rezultat i natyrshëm i singeritetit. Allahu i Lartësuar formon një lidhje të drejtë ndërmjet besimit të vërtetë dhe besnikërisë. Në një vend që nuk ka besnikëri, bëhet fjalë për hipokrizi. Madje, shprehet se do t'i provojë me sprovë të ndryshme ata që thonë "besuam", në mënyrë që të dalë në pah besnikëria në besim:

"Vërtet mendojnë njerëzit, se do të lihen të thonë "Ne besojmë", pa u vënë në provë?"

Ne i kemi provuar ata që kanë qenë para tyre, në mënyrë që, Allahu të dallojë ata, që thonë të vërtetën dhe, ata që gënjejnë." (Ankebut, 2-3)

Ndërsa fjala nasihat / këshillë është njëra prej fjalëve të pasura në arabisht nga aspekti i kuptimit. Kuptimet leksikore të saj janë: "Dëlirësia dhe pastërtia e një gjëje, të qenët larg të keqes dhe prishjes, të qenët e njeriut i singertë dhe i besueshëm, qëllim i mirë ndaj të tjerëve dhe të duash mirësi gjithmonë për ta." Ndërsa në gjuhën tonë përdoret më shumë si këshillë që i bëhet dikujt në emër të mirësisë. Kjo fjalë është shumë e qartë se është përdorur në kuptimin e "singeritetit" dhe "dëlirësisë" që shprehin bazën dhe synimin e fesë në këtë hadith fisnik të të Dërguarit të Allahut (a.s.).

Temim Ibn Evs ed-Dari, (r.a.), transmeton se i Dërguari i Allahut, (a.s.), ka thënë: *“Feja është nasihat/këshillë.”* Ne i thamë: *“Për kë, o i Dërguari i Allahut?”* Pejgamberi, (a.s.), u përgjigj: *“Të jesh i sinqertë kundrejt Allahut, të jesh i sinqertë kundrejt Kuranit Fisnik, të jesh i sinqertë kundrejt liderëve të besimtarëve dhe të jesh i sinqertë kundrejt të gjithë myslimanëve.”* Ky hadith fisnik është shumë i rëndësishëm nga aspekti se cilësia e personalitetit dhe adhurimit që synon feja mund të matet me sinqeritet. Nga kjo kuptojmë se grada e fetarisë është aq sa grada e sinqeritetit. Allahu i Madhëruar kërkon besnikëri dhe sinqeritet në besim.

Ai i paralajmëron ata që shfaqen sikur kanë besuar apo që shprehen se kanë besuar, edhe pse nuk kanë besuar plotësisht me zemrat e tyre. Madje, shprehet se do t'i provojë nëse janë besnikë dhe të sinqertë në fjalët e tyre ata që thonë më gjuhë se kanë besuar. Përveç të tjerash, deklaroi se ata që thonë *“dëgjuam”* kur u lexohen ajetet hyjnore, por që nuk shfaqin besnikëri dhe sinqeritet, janë krijesat më të ulëta në sipërfaqen e tokës që nuk kanë marrë pjesë nga njerëzia.

“Mos u bëni si ata që thonë “Dëgjojmë”, por nuk ia vënë veshin. Krijesat më të këqija para Allahut janë ato që janë shurdhe dhe me-mece (ndaj së vërtetës) e që nuk kanë arsye.”²

Ata që sillen me hipokrizi kundrejt të Dërguarit të Allahut (a.s.) dhe ata që përpiqen ta fshehin veten me justifikime e betime të rreme, i cilëson si keqdashës të pandërgjegjshëm dhe të hamendtë. Në këtë mënyrë, na tregoi se njerëzit e pasinqertë janë armiq të kobshëm.

Andaj na e kujton shpeshherë se duhet të jemi të zgjuar ndaj atyre që nuk sillen me sinqeritet kundrejt besimtarëve dhe që përpiqen të na mashtrojnë. Gjithashtu na tregoi se ata mund të njihen nga fjalët dhe veprat e tyre. Këta njerëz vrapojnë sa andej-këndeje dhe vazhdimisht e ndërrojnë qëndrimin e tyre sipas interesave që kanë. Allahu i Madhëruar kërkon që besimtarët të jenë të sinqertë në pendimin e tyre. Andaj urdhëron që të jenë të vendosur në pendimin e sinqertë kundrejt gabimeve e mëkateve dhe të kthehen te Zoti e të vërteta me një kthim të sinqertë:

“O ju, që keni besuar! Kthehuni tek Allahu me një pendim të sinqertë, që Zoti juaj t’ju shlyejë gabimet e t’ju shpjerë në kopshte, nëpër të cilat rrjedhin lumenj, Ditën, kur Allahu nuk do ta turpërojë Profetin dhe ata që besuan bashkë me atë. Drita e tyre do të shkëlqejë para tyre dhe në të djathtë të tyre. Ata do të thonë: “O Zoti ynë, përsose dritën tonë dhe falna ne! Vërtet Ti je i Fuqishëm për çdo gjë.” (Tahrim, 8)

Gjithashtu kërkon sinqeritet dhe dëlirësi në vepra dhe në sjellje duke na paralajmëruar qartazi:

“Thuaj: “Unë jam vetëm një vdekatar si ju, që më është shpallur se Zoti juaj është një Zot i Vetëm. Kështu, kush shpreson takimin me Zotin e vet, le të bëjë vepra të mira dhe të mos i shoqërojë askënd në adhurim Zotit të vet!” (Kehf, 110)

Allahu i Lartësuar na njofton se nuk i konsideron të pranueshme veprat që bëhen për shtirje, për lavdërime apo për synime të tjera jo të sinqerta. Allahu Teala dëshiron t'i shpjerë robërit e Tij të xhevahiri i sinqeritetit nganjëherë me mirësi dhe nganjëherë tjetër me fatkeqësi që duken si gjëra të këqija. Në lidhje me këtë thotë:

“Çdo njeri do ta shijojë vdekjen! Ne ju vëmë në provë me të keqe dhe me të mirë dhe te Ne do të ktheheni.” (Enbija, 35)

Krijuesi i Lartësuar tregon se sinqeriteti është një mburojë e fortë duke e shprehur se do t'i mbrojë robërit e Tij të sinqertë dhe se kurrë nuk do t'i lërë ata në dorën e shejtanëve prej njerëzve dhe xhindeve. Në ajetet fisnike thuhet:

“Ajo e dëshiroi atë; por edhe Jusufi do ta kishte dëshiruar atë, sikur të mos kishte parë provën e Zotit të vet. Kështu e larguam nga e keqja dhe vepra e shëmtuar, sepse ai, në të vërtetë, ishte nga robërit Tanë të sinqertë.” (Jusuf, 24) ***“Iblisi tha: “Zoti im, për shkak se më çove në humbje, unë do t’ju zbukuroj atyre (njerëzve) rrugën e gabuar në Tokë dhe të gjithë do t’i shpie në mashtrim, përveç robërve të Tu të sinqertë.”*** (Hixhr, 39-40)

Së fundi, mund të thuhet se sinqeriteti është cilësi e personalitetit. Nëse nuk arrihet kjo cilësi, është e pamundur të formohen vatra familjare, ortakëritë, miqësitë, bashkimet për të njëjtën kauzë dhe veçanërisht miqësia me Allahun dhe të Dërguarin e Tij. Në një vend që s'ka sinqeritet, është e vështirë të flitet për miqësi, bashkim, paqe, lumturi, dashuri dhe sukses.

1. Shik. Muslim, Iman 95. Veçanërisht shik. Buhari, Iman 42; Ebu Davud, Edeb 59; Tirmidhi, Birr 17; Nesai, Bej'at 31, 41.

2. Enfal, 21-22.

Edhe sa do ta mërzisim të Dërguarin e Allahut (a.s.)?

All Riza Temel

Cilësia e përbashkët e të gjitha mëkateve është të mër-
zitësh dhe të lëndosh. Të mërzitësh mikun është burimi
më i madh i pikëllimit. Thonë se shuplaka e mikut është
më e dhimbshme.

Miku ynë më i madh pas Zotit (xh.sh.), është i Dërguari
i Allahut, (a.s.). Ai, përveçse ishte i dërguar si mëshirë për
botët, ishte edhe shumë i dhënë pas umetit të tij. *“Unë jam
më afër se të gjithë njerëzit ndaj çdo besimtari në këtë
botë dhe në ahiret.”* (Buhari, Ahzab, 1)

*“Unë përpiqem t’ju kap për beli që t’ju mbroj nga zjarri,
ndërsa ju përpiqeni ta hidhni veten tuaj në zjarr.”* (Buhari,
Rikak, 26.)

I Dërguari i Allahut (a.s.), i cili u përpoq përgjatë gjithë
jetës, dha çdo gjë të tij dhe u përballua me çdo lloj tortu-
re për hir të Islamit, nga një shoqëri fshatare në mes të
shkretëtirës nxori një shoqëri të civilizuar dhe shembull
për të gjithë botën. Kjo shoqëri shembullore e çoi drejtësi-
në në të gjitha anët e botës. Ajo luajti rolin e “umetit më të
mirë”, siç shprehet edhe Kurani Fisnik. Urdhëroi të mirën
dhe ndaloi nga e keqja. Ajo u bë prijëse dhe dëshmitare e
të gjithë njerëzisë.

Pasi kaloi një periudhë, brezat e ardhshëm e harruan mi-
sionin që ua kishte dhënë Allahu dhe i Dërguari i Tij dhe u
dhanë pas lakmisë së kësaj bote. ***“Pas atyre erdhën brez-
ni, që e braktisën faljen e namazit dhe ndoqën epshet
e veta. Ata do të pësojnë dënimin e madh, përveç atyre
që pendohen, që besojnë dhe bëjnë punë të mirë. Këta
do të hyjnë në xhenet dhe nuk do t’u bëhet kurrfarë pa-
drejtësie”*** (Merjem, 59-60)

Ata u bënë armiq me njëri-tjetrin dhe miq me armiqtë

e tyre, edhe pse Allahu Teala thotë: **“Në të vërtetë, besimtarët janë vëllezër, andaj pajtojini vëllezërit tuaj midis tyre dhe kijeni frikë Allahun, në mënyrë që ju të mëshiroheni.”** (Huxhurat, 10) **“Muhamedi është i Dërguar i Allahut. Ata që janë me të, janë të ashpër ndaj jobesimtarëve e të mëshirshëm midis tyre. I sheh ata si përkulen dhe bien në sexhde, duke kërkuar dhuntinë dhe kënaqësinë e Allahut. Në fytyrat e tyre shihen shenjat e sexhdes. Ky është përshkrimi i tyre në Teurat. Ndërsa në Ungjill, shembulli i tyre përshkruhet si një farë e mbjellë që lëshon filiza e forcohet e pastaj ngrihet e fortë me kërcellin e vet, duke i gëzuar mbjellësit.** (Kështu përshkruhen ata) **me qëllim që, nëpërmjet tyre, Ai t'i zemërojë mohuesit. Për ata midis tyre që besojnë dhe kryejnë vepra të mira, Allahu ka premtuar falje dhe shpërblim të madh.”** (Fet'h, 29) Për shkak të ndarjes dhe përçarjes, e humbën fuqinë. Përveç të tjerash, e humbën edhe këtë botë ndërkohë që luftonin dhe garonin për interesat e saj. Si rezultat, ranë në pozitën e robërve, ndërkohë që ishin zotërinjtë e kësaj bote nën dritën e Islamit dhe udhërrëfimin e të Dërguarit të Allahut (a.s.).

I Dërguari i Allahut (a.s.), i nxori ata nga gropa dhe i lartësoi. Pasi harruan ta pasonin rrugën e tij, përsëri u rrokullisën në gropë. Allahu i Lartësuar thotë: **“E si t'i udhëzojë Allahu në rrugë të drejtë njerëzit që u bënë mohues, pasi më parë patën besuar e dëshmuar se i Dërguari është i vërtetë dhe u kishin ardhur provat e qarta? Allahu nuk i udhëzon në rrugë të drejtë ata që janë keqbërës.”** (Al Imran, 86)

I Dërguari i Allahut (a.s.), i cili derdhte lot duke thënë “umeti im, umeti im”, sigurisht se ankohet dhe mërzhitet nga tradhtia e këtij umeti që e pati ndërtuar nën dritën e zbulës hyjnore. Ankesa e tij shprehet kështu në Kuran: **“Dhe i Dërguari do të thotë: “O Zoti im! Populli im e shpërfilli Kuranin, si (diçka) të urreyer.”** (Furkan, 30)

Sa gjë e ligë është devijimi në humbje pas njohjes së të vërtetës, mosmirënjohja pas mirësive dhe shndërrimi në rob pas të qenët zotëri!

Muhamed Ikbal ankohet nga kjo gjendje e shkretuar e umetit në të cilën ka rënë, e ul kokën para nga që turpërohet kundrejt të Dërguarit të Allahut (a.s.), thotë se i vjen turp të dërgojë salavate dhe shton: “Kam shëtitur vendet e huaja dhe ato arabe. I Dërguari i Allahut (a.s.), nuk gjendet askund, ndërsa Ebu Lehebë ka plot. Kë adhurojnë këta myslimanë? Ata nuk kanë më entuziazëm, shpirt dhe dëshirë për t'u përpjekur. Myslimanët janë bërë si kallama të zbrazët nga brenda. Andaj këndojnë këngët e të tjerëve, hanë mbetjet e të tjerëve dhe e kërkojnë mallin e tyre në dyqanet e të huajve. Turp për ata që lindin në Qabe dhe vdesin nëpër vende ku adhurohen idhujt.”

Bota islame sot po vuan ndëshkimin e mërzhitjes së të Dërguarit të Allahut (a.s.). Sado që e lavdërojmë atë me gjuhë, prapë se prapë e kundërshtojmë me ecurinë dhe veprat tona. Ai thotë bëhuni vëllezër, ndërsa ne bëhemi armiq. Ai thotë bashkohuni, ndërsa ne përçahemi. Ai thotë që këtej e tutje mos e vrisni njëri-tjetrin si qafirët, ndërsa ne garojmë për ta vrrarë njëri-tjetrin.

Tashmë kemi ngelur larg mëshirës hyjnore, ngaqë jemi larguar nga jeta individuale dhe shoqërore e të Dërguarit të Allahut (a.s.). Ndërkohë ai është guri ynë mbrojtës. Ai është në pozitën e një rrufepritësi që i largon nga ne fatkeqësitë dhe tragjeditë. Allahu Teala thotë në Kuranin

Fisnik: **“Por Allahu nuk do t'i ndëshkonte ata, përderisa ti ishe në mesin e tyre dhe, Allahu nuk do t'i ndëshkojë ata, përderisa ata i kërkojnë falje Atij.”** (Enfal, 33)

Rruga për të shpëtuar nga ndëshkimi dhe fatkeqësitë, është që ta sjellim atë përsëri ndërmjet nesh si një udhërrëfyes, t'i praktikojmë sunetet e tij dhe të përparojmë me vetëdijen e të qenit umet i bashkuar nën udhëheqjen shpirtërore të tij.

Çfarë u ka ndodhur sot këtyre që e vrasin njëri-tjetrin, ndërkohë që dje nuk e trembnin njëri-tjetrin as me shaka dhe u jepnin përparësi vëllezërve më shumë se vetes? Veçanërisht tragjeditë që po përjeton bota islame në këtë çerek shekulli të fundit, e plagosin thellë çdo mysliman dhe e zemërojnë Allahun dhe të Dërguarin e Tij. Dobësitë e brendshme që

*Bota islame
sot po vuan ndëshkimin
e mërzhitjes së të Dërguarit
të Allahut (a.s.). Sado
që e lavdërojmë atë me
gjuhë, prapë se prapë e
kundërshtojmë me ecurinë
dhe veprat tona. Ai thotë
bëhuni vëllezër, ndërsa ne
bëhemi armiq. Ai thotë
bashkohuni, ndërsa ne
përçahemi.*

i mbartin, zënkat për pushtet, ngjarjet terroriste që po përjetohen për shkak të kurtheve djallëzore të armiqve, betejat e përgjakshme dhe tablotë e varfërisë e të fatkeqësive që u hapin rrugë luftërave civile, janë gjëra që nuk i kanë hije aspak këtij umeti. Këto janë tablo të turpshme.

Lufta Iran-Irak, lëvizjet masakruese që filluan si pranvera arabe, por që u kthyen në dimër, listat e vdekjeve që publikohen çdo ditë dhe ngjarjet terroriste janë tablo që ia skuqin faqen umetit. Listat e mëdha të vdekjeve dhe lajmet e krimeve që shpallen edhe në ditët e xhuma apo të bajrameve, edhe na plagosin nga brenda, edhe na poshtërojnë kundrejt të gjithë botës. Si mund të shpjegohen me Islam, njerëzillëk, mendje, logjikë dhe ndërgjegje ngjarjet që po ndodhin në Libi, Tunizi, Jemen, Egjipt, Siri dhe Irak? Si mund t'i shkatërrojnë me bomba dhe me armë kimike njerëzit e një vendi pa marrë parasysh nëse janë foshnje apo fëmijë, burra apo gra, të rinj apo të moshuar vetëm e vetëm për të qëndruar tri ditë në pushtet? Si mund të shkatërrohen veprat që brezat e mëparshëm i kanë bërë me djersë e me lot dhe si mund të zhduket trashëgimia historike?

Mbi të gjitha, ata që i bëjnë këto krime, pohojnë se po i bëjnë në emër të Islamit, në emër të të drejtave, në emër të drejtësisë dhe në emër të lirisë. Me thënë në të vërtetë, kjo është paturpësi që s'ka skaje.

Edhe pse mundësitë materialo-shpirtërore, të cilat Zoti (xh.xh.), i ka falur botës islame, u mjaftojnë lehtësisht të gjithëve, këto mundësi po shkatërrohen për shkak të lakmisë, egoizmit, racizmit, medhhebit, fanatizmit dhe injorancës. Ata që jetojnë të frikësuar dhe të shqetësuar, nuk kanë dallim nëse jetojnë nëpër saraje apo kolibe. Jetesa e qetë sigurohet me miqësi, vëllazëri, unitet dhe ndihmë reciproke. Në luftë dhe në mes të flakëve nuk mund të flitet për qetësi dhe rehati.

Ajo prej së cilës frikësohej i Dërguari i Allahut (a.s.), po ndodh, sepse ai ka thënë: *"Betohem në Allahun se nuk frikësohem nga varfëria për ju, por frikësohem në mos ju shtrohet dynjaja siç u është shtruar edhe të tjerëve para jush, në mos garoni për dynjanë siç kanë garuar edhe ata dhe në mos t'ju shkatërrojë dynjaja siç i shkatërroi edhe ata."* (Buhari, Rikak, 7; Muslim, Zuhd, 6.) Nëse malli i kësaj bote dhe pasuria nuk përdoren sipas udhëzimeve që ka dhënë Allahu Teala, përfundojnë në zënkë, shkatërrim dhe zhdukje.

Shkaku i të gjitha këtyre zënkave dhe grindjeve në

ditët e sotme janë lakmia e tepërt ndaj kësaj bote dhe gara për interesat vetjake. Edhe pse të gjithë i veshin një këllëf legaliteti asaj pune që bëjnë, në planin e pasmë qëndron kjo lakmi. E gjithë bota, e cila është larguar nga atmosfera gjallëruese e shpalljes hyjnore, do ta ketë gjendjen mjaft të vështirë. Ku do të arrijë fundi i njerëzve të ditëve të sotme që shfaqin një barbarizëm si qentë që zihen për një kockë dhe hutat që grinden për një kërmë? Fundi i kësaj ecurie duket qartazi se është tragjedi. Kjo është e vlefshme edhe për lindjen, edhe për perëndimin. Muhamed Ikbali e përmbledh kështu gjendjen e kësaj bote, që është e privuar nga fryma profetike: "Isain e varën në kishë (synon statujën e varur në kryq), ndërsa Muhamedi (a.s.), mori Fatihanë dhe u shpërngul nga Qabeja." Në një botë pa pejgamber, nuk ka mëshirë dhe begati. Kurrë nuk do ta arrijë shpëtimin një popull që i përjashton profetët e tij. Siç nuk shpëtuan ata që e zemëruan dhe mërzitën Nuhun, Lutin, Musain dhe Isain, asnjëherë nuk do të shpëtojnë nga poshtërimi dhe nuk do ta arrijnë krenarinë ata që e mërzisnin Muhamed Mustafanë (a.s.), derisa të pendohen, të kërkojnë ndjesë, të kthehen në rrugën e tij dhe të ecin me vetëdijen dhe kënaqësinë që u jep të qenët umet i tij.

I Dërguari i Allahut (a.s.), sot nuk krenohet me umetin e tij që po vrasin njëri-tjetrin. Lavdërimi me fjalë të shkëlqyera që i bëhet të Dërguarit të Allahut (a.s.), nëpër ceremoni apo konferenca fetare dhe kundërshtimi në vepra duke mos e pasuar rrugën e tij, nuk është gjë tjetër përveçse hipokrizi. Ata që thonë nëpër ceremonitë fetare: "Të qofsha kurban, o i Dërguari i Allahut!", së pari le të mësojnë të bëhen burra dhe të bëhen umet siç e meriton Pejgamberi. I Dërguari i Allahut (a.s.), nuk krenohet me fjalë boshe dhe lavdërime madhështore, por me ata që e përfaqësojnë siç e meriton.

Ky umet nuk duhet t'ia kthejë shpinën Pejgamberit duke devijuar nëpër rrugë pa krye dhe nuk duhet ta mërzisë atë. Në të kundërt, do të përballen me kërcënimin e Allahut Teala, i Cili thotë: **"Ka të atillë që e shqetësojnë të Dërguarin dhe thonë: "Ai dëgjon çdo gjë që i thuhet". Thuaj (o Muhamed): "Ai dëgjon atë që është e mirë për ju, beson në Allahun dhe u beson besimtarëve. Ai është mëshirë për ata midis jush që besojnë. Kurse ata që e lëndojnë të Dërguarin e Allahut, i pret një ndëshkim i dhembshëm."** (Teube, 61)

Bindja ndaj Profetit (a.s.), NËN DRITËN E AJETEVE TË KURANIT

Bindja ndaj të Dërguarit të Allahut (a.s.), është farz për të gjithë besimtarët. Në Kuranin Fisnik theksohet qartazi se bindja ndaj të Dërguarit të Allahut (a.s.), është e domosdoshme. Në shumë ajete, pasi Allahu Teala urdhëron bindjen ndaj Tij, kërkon që besimtarët t'i binden edhe të Dërguarit të Allahut (a.s.). Kurani nuk e ka ndarë bindjen ndaj Allahut me bindjen ndaj të Dërguarit të Allahut (a.s.). Ai e ka pranuar bindjen ndaj të Dërguarit të Allahut (a.s.), si bindje ndaj Allahut të Lartësuar. Përveç të tjerash, kundërshtimin që mund të bëhet ndaj të Dërguarit të Allahut (a.s.), e ka pranuar si kundërshtim ndaj Tij. Në lidhje me këtë çështje, në Kuranin Fisnik thuhet: **"Kush i bindet të Dërguarit, i është bindur Allahut. Sa për ata që kthejnë kokën mënjatë, Ne nuk të kemi dërguar që të jesh rojtari i tyre."** (Nisa, 80)

Allahu Teala ka urdhëruar bindjen ndaj të Dërguarit të Tij (a.s.). Nëse dikush i bindet të Dërguarit të Allahut (a.s.), i është bindur Allahut Teala, sepse ai që i bindet të Dërguarit të Allahut (a.s.), ka zbatuar urdhrin e Allahut të Madhëruar. Në një ajet thuhet: **"O besimtarë! Bindjuni Allahut, bindjuni të Dërguarit dhe atyre që drejtojnë punët tuaja. Nëse nuk pajtoheni në ndonjë gjë, drejtojuni Allahut dhe të Dërguarit, nëse besoni Allahun dhe Ditën e Kiametit. Kjo për ju është më e mira dhe shpjegimi më i bukur."** (Nisa, 59) Siç shikohet, Allahu Teala e ka bërë prej kushteve të besimit bindjen ndaj Pejgamberit (a.s.). I Dërguari i Allahut (a.s.), urdhëron bindje vetëm ndaj Allahut Teala. Për këtë arsye, nëse dikush i bindet të Dërguarit të Allahut (a.s.) dhe e zbaton urdhrin e tij, i është bindur Allahut, azze ve xhelle. Sipas disa transmetimeve, i Dërguari i Allahut (a.s.), ka thënë kur ka qenë në Medinë: **"Kush me do mua, do Allahun. Kush më bindet mua, i bindet Allahut."** (Buhari, Ahkam, 1; Muslim Imaret, 32-33) Kur politeistët e akuzuan të Dërguarin e Allahut (a.s.), në lidhje me këtë çështje, Allahu Teala zbriti këtë ajet me synimin për ta vërtetuar fjalën e Pejgamberit: **"Kush i bindet të Dërguarit, i është bindur Allahut. Sa për ata që kthejnë kokën mënjatë, Ne nuk të kemi dërguar që të jesh rojtari i tyre."** (Nisa, 80)

Në lidhje me çështjen e bindjes për të cilën bëhet fjalë në ajet me shprehjen: "Bindjuni Allahut dhe të Dërguarit të Tij!..", është bërë një shpjegim i tillë: "Bindjuni Allahut në gjërat që janë farz dhe bindjuni të Dërguarit të Allahut (a.s.), në çështjet që janë sunet." Ndërsa edhe një shpjegim tjetër është kështu: "Bindjuni Allahut për gjërat që ka urdhëruar dhe ndaluar në Librin e Tij. Bindjuni të Dër-

guarit të Allahut (a.s.), në çështjet që ka urdhëruar dhe ndaluar në Sunetin e tij. Bindjuni Allahut në çështjet që ka urdhëruar dhe bindjuni të Dërguarit të Allahut (a.s.), në çështjet që ka predikuar."

Besimtarët e kanë obligim t'i binden të Dërguarit të Allahut (a.s.), në çështjet që ka shpjeguar, predikuar, urdhëruar, zbatuar dhe aprovuar, sepse çdo gjë që ai ka thënë apo çdo gjë që ka bërë në lidhje me fenë, është thënë dhe është bërë nën mbikëqyrjen e revelatës hyjnore. Specifika më e rëndësishme që Kurani e kërkon nga ata që i besojnë Allahut dhe ahiretit është që ta marrin për shembull Pejgamberin. **"Në të Dërguarin e Allahut ka një shembull të mrekullueshëm për atë, që shpreson tek Allahu dhe Dita e Fundit dhe e përmend shumë Allahun."** (Ahzab, 21) Nëse besimtarët nuk i binden të Dërguarit të Allahut (a.s.), e kanë të pamundur ta marrin për shembull dhe ta pranojnë si të tillë atë. Ai që e do atë, i bindet, i jep besën dhe ecën në rrugën e tij. Pa iu bindur atij dhe pa e zbatuar sunetin e tij, nuk mund të arrihet dashuria ndaj tij.

Në ajete të ndryshme Allahu i Lartësuar shprehet se ata që i binden Allahut dhe të Dërguarit të Tij do të korrin një sukses të madh, do të shpëtojnë dhe do të fitojnë xhenetin:

"Ata që i binden Allahut dhe të Dërguarit të Tij, që kanë frikë nga Allahu e i përkushtohen Atij, do të jenë të fituarit e vërtetë." (Nur, 52) **"O besimtarë, frikësojuni Allahut dhe thoni vetëm të vërtetën. Ai do t'ju bekojë veprat tuaja dhe do t'ju falë gjynahet. Kush i bindet Allahut dhe të Dërguarit të Tij, do të arrijë një fitore madhështore."** (Ahzab, 70-71) **"Nuk është gjynah për të verbrin, as për të çalin, as të sëmurin (që të mos marrin pjesë në luftë). Kush i bindet Allahut dhe të Dërguarit të Tij, do të shkojë në Xhenet, nëpër të cilat rrjedhin lumenj, kurse ai që shmanget, do të ndëshkohet me dënim të dhembshëm."** (Fet'h, 17)

Siç kuptohet plotësisht qartë nga ajetet e mësipërme, besimtari mund të korrë sukses në këtë botë provizore dhe mund të fitojë lumturinë e përhershme në ahiret vetëm duke iu bindur Allahut dhe të Dërguarit të Tij. Jeta islame nuk mund të imagjinohet pa bindjen ndaj të Dërguarit të Allahut (a.s.), domethënë, duke e përfshirë Sunetin e Pejgamberit. Kurani Fisnik kuptohet dhe shndërrohet në një libër jetësor në sajë të Sunetit të të Dërguarit të Allahut (a.s.).

Atë e duam shumë

Adem Saraç

Para së gjithash, falënderimet qofshin për Allahun Teala, i cili na ka krijuar si myslimanë...

Salatet dhe selamet qofshin për të Dërguarin e Allahut (a.s.), ngaqë jemi umeti i tij dhe jemi nderuar me të...

I Dërguari i Allahut (a.s.), i cili e nderoi këtë botë në një periudhë kur gjambat e kishin pushtuar çdo anë të saj, krahas gjithë atyre gjembave, e shndërroi mjedisin ku jetoi në një bahçe trëndafllash.

Ai e ndryshoi botën në një bahçe të tillë, saqë gjambat u shndërruan në trëndafila. Njerëzit e këqinj u bënë të mirë, ndërsa njerëzit e mirë u bënë edhe më të mirë. Ata kaluan nga grindjet në paqe dhe nga zemërimi në dashuri. Sepse tashmë kishte lindur dielli...

Me përpjekjet e të Dërguarit të Allahut (a.s.) dhe sahabëve të nderuar, të cilët ishin shokët e tij, ajo periudhë u shndërrua në Epokën e Lumturisë...

Vallë, a ka lindur edhe për ne ajo dritë? A ka çelur dhe buzëqeshur për ne ai trëndafili? Çfarë ka ngelur te ne prej asaj drite vezulluese dhe atij trëndafili të mrekullueshëm?

A nuk ishte ai pejgamberi i dashurisë? Sa ka ngelur te ne prej dashurisë së tij? A i do Pejgamberi i buzëqeshjes ata që i varin fytyrat? Ai nuk i do as ata që përçmojnë të tjerët, apo jo? Andaj nuk duhet të përçmojmë, nënvlerësojmë dhe shpërfillim asnjë, në mënyrë që edhe ai të na dojë.

I Dërguari i Allahut, (a.s.), duhet të reflektojë në moralin, sjelljet, gjendjet dhe veprat tona. Ai duhet të lindë si një diell në jetën tonë...

Te të gjithë ne, qoftë në mënyrë shoqërore apo qoftë në mënyrë individuale, duhet të ketë një formë sjelljeje të marrë nga ai. Ata që na shohin, duhet të gjejnë te ne gjurmë nga ai...

Të gjithë e dimë se ai ishte i pastër dhe i dëlirë në të gjitha aspektet. Prandaj edhe ne duhet të jemi të pastër. Ai ishte një monument morali, andaj edhe ne duhet të bëhemi të moralshëm. Për shkak se ai ishte i ndershëm dhe i besueshëm, të gjithë i thoshin "Emin", që do të thotë "i besueshmi". Edhe ne duhet të bëhemi të besueshëm.

Ai ishte shumë punëtor, i rregullt dhe i disiplinuar...

Edhe ne duhet të bëhemi punëtorë, të rregullt dhe të disiplinuar.

Vallë, a mund të themi se ai është jeta dhe çdo gjë e jona? A nuk duhet ta reflektojmë atë në çdo gjë tonën, në mënyrë që të arrijmë të themi kështu? Sa e reflektojmë atë në çdo gjë që kemi?

Sjelljet dhe veprat e bukura të atij ishin universale, sepse, morali, mirësia, puna dhe ndershmëria nuk kanë një shekull, vit apo kohë të caktuar. Këto janë virtyte të përhershme dhe të vlefshme përgjithmonë.

Atëherë, ejani të bëhemi edhe ne si ai! Le të punojmë shumë! Le të lexojmë shumë! Le të bëjmë shumë mirësi! Le të bëhemi shumë të ndershëm!..

Le t'i respektojmë dhe t'u bindemi të mëdhenjve tanë, me në krye nënën dhe babain dhe t'i pranojmë këshillat e tyre! Le t'i duam të vegjlit dhe t'i ndihmojmë ata, duke filluar që nga vëllezërit dhe motrat tona!

Le të lexojmë shumë libra, duke filluar me Kuranin Fisnik dhe Hadithet Fisnike!

Le t'i kryejmë në kohë dhe sa më bukur ibadetet, duke filluar nga falja e namazit!

Le ta duam më shumë se jetën tonë të Dërguarin e Allahut, (a.s.), i cili na do shumë dhe është shumë i dhënë pas nesh, sepse ai ka një pozitë dhe vlerë shumë të madhe tek Allahu Teala. Ai është robi dhe Pejgamberi më i dashur i Allahut... Ai është robi shumë i veçantë i Allahut të Madhëruar...

Allahu Teala ka shfaqur interesim shumë të veçantë ndaj robit të Tij shumë të veçantë. Gjithashtu, ka kërkuar që edhe ne të shfaqim interesim shumë të veçantë ndaj atij. I Dërguari i Allahut, (a.s.), duhet të jetë shumë i veçantë edhe për ne...

A mund të mendojmë se çfarë do të thotë që Allahu dhe i Dërguari i Tij na duan shumë ne?

Për ta merituar këtë dashuri më të lartë, tashmë duhet të përpiqemi t'i bëjmë me një dashuri të madhe punët që i duan dhe prej të cilave janë të kënaqur Alla-

hu dhe i Dërguari i Tij dhe të qëndrojmë larg punëve që nuk i duan dhe nuk u pëlqejnë Allahut dhe të Dërguarit të Tij.

I Dërguari i Allahut (a.s.), ishte një njeri me moral të lartë dhe shembullor në çdo çështje. Tashmë edhe ne, ngaqë e duam shumë atë, duhet të përpiqemi për ta marrë shembull në çdo gjë që duhet të bëjmë.

Në çdo kohë dhe në çdo vend do të bëhemi myslimanë të moralshëm, të ndershëm, punëtorë, të drejtë, të sjellshëm, njerëz që i respektojnë të mëdhenjtë, njerëz që i duan e i ndihmojnë të vegjlit dhe njerëz shembullorë plot dashuri, inshallah.

Ne duhet të qëndrojmë larg çdo fjale, mendimi, sjelljeje dhe vepre të keqe. Gjithmonë duhet të përpiqemi për mirësi dhe t'i hapim derën çdo lloj begatie.

Ai që e do shumë të Dërguarin e Allahut (a.s.), vazhdimisht bën ato që do dhe që ka këshilluar ai. Mbi të gjitha, ndjehet shumë i lumtur kur i bën. Në këtë mënyrë, fiton një personalitet plot dashuri.

Ai që e do të Dërguarin e Allahut (a.s.), nuk përpiqet vetëm për veten e tij, por bën ç'të mundet për të gjithë njerëzit. Më e pakta, është i vetëdijshëm dhe i përgjegjshëm për këtë.

Allahu i Madhëruar na përgëzon se Pejgamberi na do shumë dhe është shumë i dhënë pas nesh. Gjithashtu na përgëzon se i Dërguari i Allahut (a.s.), na do shumë dhe se dëshiron të jetë bashkë me ne në xhenet...

A ka ndonjë përgëzim më të madh se ky për një mysliman?

Ne kemi një Pejgamber që na do shumë dhe që dëshiron të jetë bashkë me ne edhe në xhenet. Atëherë, edhe ne duhet ta duam shumë atë dhe t'i bëjmë me një dashuri të madhe ato që na ka urdhëruar për t'i bërë.

Sepse ne e duam shumë atë...

Salallahu alejhi ve selem...

Të pengosh nga rruga e Allahut

Prof. dr. Ismail Lutfi Çakan

Duke u nisur nga ajeti fisnik, në të cilin thuhet: **“Xhindet dhe njerëzit i kam krijuar vetëm që të Më adhurojnë.”** (Dharijat, 56), kemi theksuar se dinjiteti i njeriut buron nga pozita e tij si rob ndaj Allahut Teala dhe jemi përpjekur ta shpjegojmë se në të vërtetë, dinjiteti i njerëzimit është dinjiteti që merret nga adhurimi ndaj Zotit (xh.sh.). Për këtë arsye, nxorëm në pah se respekti i vërtetë ndaj dinjitetit njerëzor është që njeriut t’i jepet mundësia për ta zbatuar obligimin e adhurimit ndaj Allahut Teala dhe asnjëherë të mos i vendoset atij ndonjë pengesë në lidhje me këtë çështje. Ndërsa në këtë shkrim do të përpiqemi të tregojmë se çdo lloj përpjekjeje për ndërhyrje te dinjiteti njerëzor është “pengim në rrugë të Allahut” dhe krim shumë i madh. Këtë do përpiqemi ta bëjmë duke paraqitur edhe ajetet fisnike në lidhje me këtë çështje. Por duke marrë parasysh vëllimin e shkrimit, do përpiqemi ta shtjellojmë temën në dy shkrime të ndara si Natyra e “Saddun an sebilillah” dhe “të pengosh nga rruga e Allahut”.

NATYRA E “SADDUN AN SEBILILLAH”

Para së gjithash, do të ishte shumë e dobishme të nxjerrim në pah karakteristikën kryesore të krimit “Të pengosh nga rruga e Allahut”. Ajetin fisnik në lidhje me temën e gjejmë ndërmjet përgjigjeve që i Dërguari i Allahut (a.s.), urdhërohet t’i japë një pyetjeje e cila i bëhet atij rreth praktikimit të “muajve të shenjtë” që ishin të praktikueshëm edhe në shoqërinë e injorancës para ardhjes së Islamit.

Në vitin e parë të periudhës së Medines, i Dërguari i Allahut, (a.s.), përgatiti një njësi ushtarake nën komandën e Abdullah b. Xhahshit dhe e dërgoi në anët e Mekës. Kjo njësi ushtarake rastisi në rrugë me një karvan tregtie prej tre vetash që i përkiste mekasve. Në ditën e parë të muajit Rexhep, i cili është njëri prej muajve të shenjtë, Vakid b. Abdullah Tejmi vrau me shigjetë përgjegjësin e karvanit, Amr b. Hadramin, i cili ishte prej fisit Kurejsh. Pasi e vranë përgjegjësin e karvanit, dy njerëzit e tjerë dhe karvanin i

morën dhe i çuan në Medinë. Në të vërtetë, detyra e kësaj njësie ushtarake ishte të vështronte mekasit, të mblidhte informacion dhe të njoftonte Medinën. Por ja që ndodhi edhe një ngjarje e tillë.

Nisur nga kjo, politeistët mekas filluan të bënin propagandë duke thënë: "Myslimanët kanë vrarë një njeri në muajin e shenjtë." Disa prej myslimanëve që vunë re se nuk u takonte gjë nga plaçka e luftës që iu soll Pejgamberit, filluan t'u thoshin myslimanëve që ishin me detyrë në atë njësi ushtarake: "Ju keni bërë një punë për të cilën nuk ishit urdhëruar dhe keni vrarë një njeri në muajin haram." Ja, pikërisht pas kësaj zbriti ky ajet fisnik:

"Të pyesin ty për muajin e shenjtë, për luftën në të. Thuaju: "Luftimi në atë kohë është gjynah i madh, por pengimi i njerëzve prej udhës së Allahut, mohimi i Tij, pengimi i njerëzve nga vizita e Xhamisë së Shenjtë dhe dëbimi i banorëve të saj nga ajo, janë gjynah më i madh tek Allahu. Kurse adhurimi i idhujve është gjynah më i madh se vrasja." Ata vazhdimisht do të luftojnë kundër jush, që të mund t'ju kthejnë nga besimi juaj. Ata që e mohojnë fenë dhe vdesin si mohues, - veptrat e tyre (të mira) do të humbasin në këtë botë dhe në tjetrën. Ata do të jenë banorë të zjarrit, ku do të qëndrojnë përgjithmonë." (Bakara, 217)

Në këtë ajet fisnik bëhet e qartë se pengimi i njerëzve në përgjithësi dhe i besimtarëve në veçanti nga rruga e Allahut Teala është padrejtësi më e madhe se **"mohimi i Allahut, pengimi i njerëzve nga vizita e Xhamisë së Shenjtë, dëbimi i banorëve të saj nga ajo dhe dëbimi i njerëzve nga vendet e tyre"**. Ndërsa e vërteta bazë është shpjeguar në këtë mënyrë: "Sepse fitneja (padrejtësia, anarkia, disfatizmi, shtypja dhe tortura) është mëkat më i madh se vrasja." (Përveç të tjerash shik. Bekare, 191)

Mbi të gjitha, shprehja **"...Kurse fitneja është gjynah më i madh se vrasja..."** që përmendet në ajetin fisnik, nxjerr në pah se të gjitha veprat negative që cekën në ajet janë nga një shkak për fitne më të tmerrshme se vrasja e njeriut në shoqëri.

Nga ana tjetër urdhërohet në veçanti që ky mosbesim i rëndë të zhduket nga faqja e dheut: **"Luftojini ata derisa të zhduket mosbesimi dhe deri sa të mbretërojë besimi vetëm për Allahun! Por, në qoftë se ata heqin dorë nga lufta kundër jush, atëherë s'ka armiqësi, përveçse kundër keqbërësve."** (Bakara, 193)

Nisur nga kjo që thamë më lart, mund të nxjerrim në pah se fitneja e pengimit të njerëzve në përgjithësi dhe besimtarëve në veçanti nga rruga e Allahut të Lartësuar është një mëkat dhe gjynah më i madh dhe më i rëndë se vrasja e njeriut. Ja, kjo është natyra bazë e të penguarit të njerëzve nga rruga e Allahut.

Ndërkohë që Allahu i Madhëruar e njofton Pejgamberin për përgjigjen e nevojshme që duhet t'i jepte propagandës të cilën po e bënin politeistët mekas, edhe mushrikëve, të cilët bërtisnin me të madhe duke thënë kundër mysli-manëve se ata kanë vrarë në muajin e shenjtë, ua bën të qartë se krimet që kanë bërë ata janë më të mëdha se kjo. Në të njëjtën kohë, na mëson edhe neve metodën e debatimit, e cila është: Atyre, të cilët nuk flasin për mbrapshtitë që bëjnë vetë, por bëjnë propagandë kundër cilitdo mysli-man që bën ndonjë gabim duke ia nxjerrë në pah me shkrim, me fjalë apo me pamje, duhet t'ua kujtojmë në të njëjtën mënyrë gabimet e tyre dhe t'ua nxjerrim përballë.

Në mjedisin e zënkave kulturore të sotme duhet të zgjedhim metodën e predikimit dhe të mbrojtjes kundër rrymave të brendshme apo të jashtme duke ua nxjerrë në pah mbrapshtitë që kanë bërë ata. Për ta bërë këtë, sigurisht se duhet të kemi të njëjtat mjete komunikimi dhe korrespondimi.

DIMENSIONI I INVESTIMIT DHE FINANCËS SË "SADDUN AN SEBILILLAH"

Allahu i Lartësuar thotë në Kuranin Fisnik:

"Në të vërtetë, jobesimtarët e shpenzojnë pasurinë e tyre për t'i penguar njerëzit nga rruga e Allahut. Ata do ta shpenzojnë atë, por në fund ajo do jetë vetëm dëshpërim për ta, sepse do të jenë

*Fitneja e pengimit
të njerëzve në përgjithësi
dhe besimtarëve në veçanti
nga rruga e Allahut të
Lartësuar është një mëkat
dhe gjynah më i madh dhe
më i rëndë se vrasja e njeriut.
Ja, kjo është natyra bazë e
të penguarit të njerëzve nga
rruga e Allahut.*

të mundur. Ata që nuk besojnë do të tubohen në xhehenem.” (Enfal, 36)

Në këtë ajet fisnik, përveç të tjerash, nxirret në pah se veprimi për “të penguar nga rruga e Allahut” është një fushë në të cilën do të “investojnë” qafirët. Shprehja: **“Ata do ta shpenzojnë atë”** pasuri, tregon se në çdo kohë dhe periudhë do të ketë jobesimtarë që do të investojnë përsëri në këtë fushë, edhe pse nuk do të marrin rezultat. Pikërisht në këtë pikë kryqëzohen të vërtetat e djeshme me të vërtetat e sotme, edhe nëse kanë ndërruar emër apo formë. Siç rezultuan me pishmanllëk dhe pendim paratë dhe investimet që të parët e politeistëve mekas dje bënë për armatimin, ushqyerjen dhe strehimin e ushtrisë politeiste në luftën e Bedrit, Uhudit dhe Hendekut, është e qartë se edhe qafirët e sotëm apo të nesërm, që ndjekin të njëjtën rrugë, nuk do të arrijnë gjë tjetër përveçse pendim dhe dështim. Atëherë, të gjithë duhet të kenë shumë kujdes në çështjen se kë ndihmojnë, kë mbështesin, në cilën fushë bëjnë investime dhe financimin e kujt kanë marrë përsipër. Kjo është shumë e rëndësishme për të mos u bërë pjesë e investimit të mohuesve të Zotit.

NJË THIRRJE PËR TË GJITHË SHEKUJT

Ajeti fisnik i mëposhtëm që zë vend ndërmjet fjalive paralajmëruese të cilat ia tha popullit të tij Shuajbi, i cili ishte i dërguar si Pejgamber për popullin e Medjenit, është një thirrje për të gjithë shekujt kundrejt atyre që tentojnë t’i pengojnë njerëzit nga rruga e Allahut Teala. Ngaqë kjo thirrje përmendet në Kuranin Fisnik, është e vlefshme njësoj edhe në periudhën e Islamit, sepse rregullat e vlefshme për popujt e mëparshëm janë të vlefshëm edhe për ne kur të përmenden dhe aprovohen nga Allahu apo i Dërguari i Tij. (Sher’u men kablena sherr’un lena idha kassahu’llahu ve resuluh.)

Allahu Teala thotë: **“Mos zini pusi në çdo rrugë, duke frikësuar dhe penguar nga rruga e Allahut ata që besojnë tek Ai dhe duke kërkuar shtrembërimin e saj! Kujtoni atëherë kur ishit të paktë në numër e Ai ju shumoi. Shikoni si përfundojnë**

ngatërrestarët!” (Araf, 86)

“Mos u bëni si ata (jobesimtarët e Mekës) **që do-
lën nga shtëpitë e tyre me mendjemadhësi e për
sy e faqe të botës, duke dashur t’i pengojnë nje-
rëzit nga rruga e Allahut. Allahu e di mirë çfarë
punojnë ata.”** (Enfal, 47)

Thirrja: “Mos zini pusi në çdo rrugë...”, sigurisht se nuk është vetëm për pusitë materiale, por është një thirrje që përfshin edhe pusitë autoritare, administrative, materiale dhe shpirtërore që japin mundësi në ndikimit në shoqëri.

DIMENSIONI I NDËSHKIMIT TË “SADDUN AN SEBILILLAH”

Krimi i pengimit të njerëzve nga rruga e Allahut Teala sigurisht se ka një ndëshkim.

Ndëshkimet në këtë botë radhiten si pishmanllëk, mosarritje e synimit, dështim i plotë dhe devijim i thellë. Edhe në dy ajetet fisnike të mëposhtme, veçanërisht për ndëshkimet në ahiret, njoftohet se do të jenë “mosfalje” dhe “ndëshkim mbi ndëshkim”.

“Pa dyshim, ata që nuk besojnë, (i) pengojnë (të tjerët) **nga rruga e Allahut dhe vdesin si jobesimtarë, Allahu kurrësi nuk do t’i falë.”** (Mu-hamed, 34)

“Atyre që mohojnë dhe i pengojnë të tjerët nga rruga e Allahut, Ne do t’u shtojmë dënim mbi dënim, sepse kanë bërë ngatërresa.”

(Nahl, 88)

Këto ndëshkime që përmenden në ajetet fisnike tregojnë padrejtësinë e madhe të cilën e bën ai person apo ato grupe që tentojnë t’i pengojnë njerëzit nga rruga e Allahut me çfarëdo metode qoftë.

Për këtë arsye, ata që tentojnë t’i pengojnë nga rruga e Allahut Teala besimtarët në veçanti dhe njerëzit në përgjithësi, duhet t’i rishikojnë edhe një herë ato që bëjnë vetë, duke i marrë parasysh jo vetëm ndëshkimet në këtë botë, por edhe ato në botën tjetër dhe duhet të heqin dorë menjëherë nga veprimet e tyre. Në të kundërt, pendimi i tyre kur të dalin në audiencën e Allahut, absolutisht nuk do t’u bëjë dobi.

*“Mos zini pusi
në çdo rrugë, duke frikësuar
dhe penguar nga rruga
e Allahut ata që besojnë
tek Ai dhe duke kërkuar
shtrembërimin e saj! Kujtoni
atëherë kur ishit të paktë në
numër e Ai ju shumoi. Shikoni
si përfundojnë ngatërrestarët!”
(A’raf, 86)*

Nuredin Jëlldëz

Sado të mëdha që të jenë vështirësitë dhe ankesat tona, përsëri jemi të dobët t'i numërojmë mirësitë në të cilat po notojmë. Nëse e kemi shndërruar në sëmundje qarjen e halleve, kjo nuk mund ta mbulojë të vërtetën. Jemi njerëz, jemi robër, kështu që patjetër do të kemi vështirësi. Sigurisht se do dërsijmë, do të lodhemi dhe do të tensionohemi. Çfarë kuptimi tjetër mund të ketë të qenët tonë njerëz? Edhe vendi në të cilin gjendemi, së fundi dynjaja është. Pra, nuk jemi në xhenet. Andaj nuk mund ta ndjejmë veten sikur të jemi në parajsë. Ndryshimi ndërmjet atyre që e pandehin dynjanë si xhenet dhe atyre që përpiqen të shkojnë në xhenet nga dynjaja është i fshehur në këtë kuptim. Jetën duhet ta shohim si një proces sprove që mund të përjetohej krahas të gjitha vështirësive të saj. Këtë mund ta shohim si një perceptim që e ha me shije edhe specin djegës.

Krahas çdo gjëje, ne notojmë në mirësi.

Mirësia më e madhe është e vërteta se jemi nderuar me besimin. Sa mirësi e madhe është kurorëzimi me nderimin e besimit pasi jemi krijuar si njerëz! Nëse këtë mirësi e shohim si mirësi të zakonshme, kjo është nënçmim i saj. Të qenët besimtar dhe të kesh mundësi për të bërë ibadet sipas besimit, mjafton për të qenë mirësia më e madhe. Kur të fillojmë t'i numërojmë mirësitë, është kusht që së pari të fillojmë nga kjo.

Ndërsa mirësia e madhe e dytë është koha që kemi. Nëse akoma kemi mundësi të marrim frymë dhe nuk na është mbyllur rruga për t'u kthyer, edhe nëse kemi bërë shumë gabime, do të thotë se jemi në një mirësi të madhe. Jo ditët, por edhe minutat janë të vlefshme sa vetë jeta nga ky aspekt. Kur t'i shtjellojmë me këtë këndvështrim minutat të cilat do t'i jetojmë, mund ta konceptojmë edhe më mirë se sa mirësi të mëdha na ka dhuruar Allahu i Lartësuar.

Shëndeti, pjesëtarët e familjes, njerëzit e tjerë që na rrethojnë dhe ushqimet që hamë, qëndrojnë përpara nesh si mirësi të tjera. Çdo gjë që na prek dora është një mirësi në vete. Madje, edhe sëmundjet që na bëjnë të rënkojmë, janë një mirësi për ata që mund t'i shohin me sytë e besimtarit. Nëse sëmundja bëhet shkak për rënien e mëkateve, për ndjeshmërinë e zemrave dhe për zgjerimin e mëshirës sonë, do të thotë se është një mundësi që mund të shndërrohet në mirësi. Shumë njerëz, duke filluar që nga miqtë tanë me të cilët mund të bisedojmë e deri te bashkëshortët/et me të cilët ndajmë jetën, Allahu Teala

pothuajse i ka krijuar për të na lumturuar ne. Edhe ne na ka vënë pranë tyre dhe na ka bërë vëllezër e motra. A nuk është humanizëm t'i shohim si burime lumturie fëmijët, nipat dhe mbesat tona që lindin e rriten si lulet rreth e rrotull nesh? A nuk na bën besimi që ta ndjejmë këtë?

Mos vallë dyshojmë se vendi ynë i vërtetë është ahireti?

Vendin nga i cili do shpërngulemi në ahiret, nuk do ta gjenim si ahiretin. Së fundi, këtu jemi në dynja. Ky është një vend i krijuar për të nxjerrë mëshirë nga vështirësitë. Dynjaja është e përkohshme. Për shkak se është e përkohshme, është edhe burim i halleve.

Këto që kemi në dorë janë mirësi për të cilat do merremi në llogari një ditë. Edhe nëse i vlerësojmë apo jo, Ai që na i ka falur ato do të na marrë në llogari. Vendi dhe koha në të cilën do të merremi në llogari për të gjitha mirësitë, nuk është larg. Mirësitë që sot nuk ua dimë vlerën, atë ditë mund të bëhen shkak për shqetësimin tonë. Për mirësinë e bashkëshortëve/teve dhe jetës familjare, do të merremi në llogari. Krijuesi do na pyes për fëmijët tanë të cilët janë lulet e mirësive. Gjithashtu do pyetemi pa përjashtim për miqtë dhe vëllezërit besimtarë. Buka që hamë, uji që pimë dhe fjalët që i përdorim, janë mirësi. Buzëqeshjet, selamet, lutjet dhe lëmoshat tona janë mirësi. Çdo buzëqeshje e mangët, selam i harruar, lutje e pabërë dhe lëmoshë e padhënë, janë mirësi të shkuara dëm. Në vendin që do të pyetemi një nga një për mirësitë, do të kuptohet më mirë se çfarë do të thotë një buzëqeshje, një fjalë e ëmbël dhe një skenë vëllazërie.

Ne jemi të pasur me mirësi dhe vazhdimisht notojmë në to.

Nderimi i njerëzve prej Allahut Teala është një mirësi. Posedimi i trupave që mund të marrin frymë është mirësi. Të qenët besimtarë është mirësi. Krijimi ynë nga ume-ti i Muhamedit, (a.s.), është mirësi. Posedimi i një libri si Kurani është mirësi. Njerëzit që e mbushin mjedisin tonë, vëllezërit, motrat, shokët, shoqet dhe miqtë tanë janë mirësi. Bashkëshortët/et janë mirësi siç janë edhe fëmijët. Të gjitha mirësitë janë llogari, edhe nëse sjellin me vete disa vështirësi. Nuk ka asnjë mirësi për të cilën nuk do të merremi në llogari. Përdërisa të mos i vlerësojmë mirësitë jo me gjendjen e sotme, por me kushtet e ditës në të cilën do të japim llogari, nuk e kemi zbatuar plotësisht besimin. Ajo ditë është absolute, llogaria është absolute.

Xhafer Durmush

Ajeti kuranor që konsiderohet esenca e Kuranit

Zoti i Madhëruar, i Cili në çdo rast nxit njerëzit drejt së mirës, për t'ua mësuar mirësinë atyre, thotë: **"Mirësia nuk është të kthyerit e fytyrës suaj nga lindja dhe perëndimi, por mirësia është (cilësi) e atij që beson Allahun, Ditën e Fundit, engjëjt, Librin dhe profetët; e atij që me vullnet jep nga pasuria e vet për të afërmit, jetimët, të varfrit, udhëtarët e mbetur rrugës, lypësit dhe për lirimin e të robëruarve; e atij që fal namazin dhe e jep zeqatin; dhe e atyre që i plotësojnë premtimet, kur marrin përsipër diçka; e atyre që durojnë në kohë skamjeje, sëmundjeje dhe lufte. Këta janë besimtarët e vërtetë dhe këta janë ata që e kanë frikë Allahun."** (Bekare, 177)

Shpallja e këtij ajeti kuranor u bë shkak për thashe-theme në mesin e radhëve të njerëzve të librit (ehli kitab) lidhur me ndryshimin e kibles. Atëherë hebrenjtë dhe të krishterët këmbëngulnin që drejtimi më i mirë do të ishte nga kibleja e tyre. Duke u nisur nga kjo, atyreve dhe të gjithë njerëzve u është thënë: "O njerëz! Maturia dhe dobia nuk është tek kthimi i fytyrës suaj nga lindja apo perëndimi."

Në këtë ajet kuranor, i cili konsiderohet si përmbledhja e Kuranit Famëlartë, pikësëpari bëhet e ditur se çfarë nuk është mirësia, pastaj nëpërmjet pikave kryesore bëhet e ditur se çfarë konsiderohet mirësi. Kështu, motivohet që të qëmtohen të gjitha fjalët dhe veprat brenda kornizës së mirësisë. Pejgamberi (a.s.), i cili është Xhevamiul-kelim, mirësinë e përkufizon me

dy fjalë, duke thënë: "Edukata e mirë është mirësi." Kësisoj ai bën të ditur rëndësinë e dimensionit etik të veprave që bëhen në emër të mirësisë. Kështu ai tregon se vetëm atëherë kur mirësia bëhet me diçka të bukur është e pranueshme.

Kur i hedhim një sy Kuranit Famëlartë për të kuptuar më mirë ajetin kuranor, vërejmë se Zoti na qartëson duke thënë: **"Nuk keni për ta arritur përkushtimin e vërtetë, derisa të ndani (lëmoshë) nga ajo (pasuri) që e doni. Çfarëdo që të ndani, Allahu e di mirë atë."** (Al' Imran, 92), si dhe: **"...Ndihmoheni njëri-tjetrit në punë të mira dhe në të ruajturit nga të këqijat dhe jo në gjynahe dhe armiqësi!..."** (Maide, 2)

Kurse në një tjetër ajet kuranor, kalon ky qortim: **"Adhuron Allahun dhe mos i shoqëroni Atij asgjë (në adhurim); silluni mirë me prindërit, të afërmit, jetimët, të varfërit, fqinjët e afërt dhe të largët, me atë që keni pranë, me udhëtarin (që ka mbetur ngushtë) dhe me ata që janë robër nën pushtetin tuaj. Në të vërtetë, Allahu nuk i do njerëzit arrogantë e mburraveçë."** (Nisa, 36)

Ndërsa në suren Mutaaffinë kalon sihariqi: **"Me të vërtetë, punëdrejtët do të gjenden në Xhenet, duke shikuar nga divanet. Në fytyrat e tyre do të njohësh shkëlqimin e Lumturisë."** (shih. 83/22-24) Le ta hapim sërish zemrën tonë ndaj ajetit të lartpërmendur, nën rrezet e këtij sihariqi. Aty gjendet e përmbledhur gjithçka mbi mirësinë. Në këtë kontekst, mirësitë që

përmenden aty dëshirojmë t'i rendisim me pika. Ato çfarë përmenden si lloje të "mirësisë" mund t'i përmbledhim në këto katër pika:

Tek e para janë parimet e imanit. Vërtet, në krye të të gjithë bukurive dhe të përsosmërisë është imani. Është shumë e vështirë të bësh vepra të mira pa u vendosur imani në zemër dhe të pretendosh mbarësi dhe fryte prej atyre veprave që bën pa qenë prezent imani në zemër. Në këtë aspekt, parimeve të besimit, në ajetin kuranor, i është kushtuar përparësi.

Tek e dyta janë ibadetet, një pjesë e të cilave janë të dhurosh me plot dëshirë për nevojtarët, të falësh namazin, të japësh zekatin. Përmendja e ibadeteve pas imanit në ajetin kuranor përbën një rëndësi të veçantë. Pasi imani është rrënja e pemës së Islamit, kurse ibadetet janë trugu dhe degët e saj.

Nëse bëhet kujdes, do të vërehet se në ajetin kuranor i është dhënë përparësi shpenzimit të pasurisë për nevojtarët. Pasi feja kërkon sakrificë nga jeta dhe pasuria e njeriut. Për të arritur në qetësinë dhe sigurinë sociale nëpërmjet konsolidimit të vëllazërisë islame, përballja e nevojave elementare përbën mjaft rëndësi. Ndaj dhe mbështetja tek dhurimi (infak) është mjaft e rëndësishme, si në kohë të qeta ekonomike ashtu edhe në kohë të vështira ekonomike.

Tek e treta janë *muamelatë* (veprat) dhe sjelljet

ndërnjerëzore. Në krye të të cilave janë rigoroziteti ndaj marrëveshjeve të bëra, si dhe qëndrimi besnik ndaj fjalës së dhënë. Këtu duam të nënvizojmë fjalën e të Dërguarit të Zotit (a.s.): *"Ditën e Kiametit një nga tre kategoritë e njerëzve që do të jenë armiq, janë ata të cilët kanë premtuar në emër të Allahut dhe që kanë shkelur premtimin."* (Shih. Buhariu, Buju, 106.) Pasi në strukturimin e rendit shoqëror dhe për mbarëvajtjen e tij, mbajtja e premtimit përbën mjaft rëndësi.

Tek e katërta janë cilësitë etike, baza e të cilave është durimi. Të mund të sillesh me durim përballë çdolloj vështirësie, qoftë në ngushtica ekonomike, po ashtu edhe gjatë shqetësimeve, veçanërisht në raste vdekjesh, skamjesh dhe shkatërrimesh që rrjedhin si shkak i luftërave apo fatkeqësive natyrore." (1)

Mund të themi se, ata që përpiqen të kryejnë me kujdes veçoritë që përmbledhen në këtë ajet në kontekstin iman – ibadet – muamelat – ahlak (etikë); ata që janë të sinqertë në iman dhe të drejtë në vepra, pikërisht ata janë besimtarët shembullorë. Ajo çfarë na bie neve përsipër është që të mbështetemi tek ky ajet apo ajete të ngjashme duke instrumentalizuar shkaqe të ndryshme. Të përqafojmë fort suret që bartin të njëjtat të vërteta. Në varësi të lidhjes që do të kemi tek e para nga "dy enët e shëndosha" që na janë urdhëruar, do të lidhemi edhe me të dytën.

EDUKIMI I SHIKIMEVE

"Thuaju besimtarëve që të ulin shikimet e tyre (nga e ndaluara) dhe ta ruajnë nderin e tyre! Kjo është më mirë për ta!..."

Thuaju besimtareve që të ulin shikimet e tyre (nga e ndaluara), ta ruajnë nderin e tyre (nga marrëdhëniet e jashtëligjshme) dhe të mos i shfaqin stolitë e tyre, përveç atyre që janë të dukshme..." (Surja Nur, 30-31)

Ashtu siç thotë edhe tefsiri, ndërkohë që në këto ajete urdhërohet të ruajnë shikimet dhe nderin nga gjërat që janë të ndaluara; "sytë" janë mbajtur të përjashtuar përmes parashtesës "min" (nga) e cila shpreh pjesshmëri. Pasi, ato çfarë përjashtohen nga sytë janë shumë. Ndërkohë që fjala "ferxh" përmendet si e padiskutueshme, sytë janë mjaftuar me pjesshmërinë. Pasi, të mbyllësh sytë është

një veprim më i pastër sesa të mbrosh nderin apo të pastrohesh nga ndotësia e dyshimit.

Kashifi thotë: Sytë janë lajmëtarët e shejtanit që veprojnë më shpejt në trupin e njeriut. Pasi, organet e tjera janë të qeta në vendet e tyre. Kurse sytë mund të gjuajnë njeriun që nga larg apo edhe afër.

Në një hadith, thuhet: *"Më premtoni se do të kryeni këto gjashtë gjëra dhe unë pastaj do ju premtoj xhenetin: kur të flisni, flisni të vërtetën; mbani fjalën që jepni; kujdesuni për gjërat që ju kanë lënë amanet; mbroni nderin tuaj; mbyllni sytë ndaj haramit dhe bëni kujdes që të mos lëndoni të tjerët."* (Musned, V, 325.)

Kësisoj, për të pasur breza të ndershëm duhet të disiplinojmë shikimet e besimtarëve dhe besimtareve. Në ajete, edukimi i shikimeve është kushti i parë i të qenit i ndershëm.

M. Sami Ramazanollu

Vendosmëria në fe

Allahu i Lartësuar në Kuranin Fisnik thotë: ***“Disa njerëz të tjerë e adhurojnë Allahun me kusht: Nëse u ecën mbarë, janë të kënaqur, por, nëse i godet fatkeqësia, ata kthehen në mohim e kështu humbasin këtë botë dhe tjetrën. Pikërisht kjo është humbja e qartë.”*** (Haxh, 11)

Disa prej njerëzve që e kanë zakon ta harrojnë dhe ta kundërshtojnë Krijuesin dhe Furnizuesin e vërtetë, Allahun Teala, e adhurojnë Atë duke dyshuar. Si rezultat, nuk kanë vendosmëri në adhurimet që kryejnë kundrejt Zotit (xh.xh.). Ata nuk e përvetësojnë Islamin me gjithë zemër dhe sinqeritet, në mënyrë që ta kenë të lehtë të kthehen në anën tjetër kur të mos u leverdisë apo kur t’u shkaktohet ndonjë dëm në këtë botë. Për këtë arsye, shkojnë rreth e rrotull saj, por nuk hyjnë në të. Ja, njerëzve të tillë u qetësohet zemra kur kanë ndonjë interes apo kur Zoti u dhuron ndonjë mirësi dhe këtë e konsiderojnë të ardhur nga feja. Por nëse i gjen ndonjë fatkeqësi, menjëherë largohen nga feja, e lënë atë dhe kthehen në anën që e mohon Zotin (xh.sh.).

Sipas mendimit të Fahri Razit, Kadiut dhe Hazinit, ky ajet fisnik ka zbritur në lidhje me një grup që po bënte hixhret për në Medine. Kur disave prej tyre u lindën gratë fëmijë, pelat u pollën mëza dhe iu shtua pasuria, e konsideruan këtë si mirësi të fesë islame, iu qetësuan zemrat dhe qëndruan të vendosur në fenë islame në Medine të kënaqur. Përkundrazi, atyre që gratë nuk u lindën fëmijë, pelat nuk u pollën, u sëmurën dhe përjetuan vështirësi në sigurimin e jetesës, e komentuan këtë sikur të ishte një e keqe që u vinte nga feja islame dhe thanë: “Punët nuk na kanë ecur mirë që kur jemi bërë myslimanë.” Për këtë arsye, e lanë fenë islame dhe u kthyen përsëri në mohim të Zotit (xh.sh.).

Shkaku që Allahu Teala i ka dhënë leje shejtanit për fitne, vesvese dhe përçarje shprehet në këtë ajet fisnik në të cilin thuhet: ***“Kjo ndodh që Ai ta bëjë ndërhyrjen e djallit sprovë për njerëzit që i kanë zemrat të sëmura (nga dyshimi) dhe të ngurtësuar - prandaj keqbërësit janë në përçarje të madhe - dhe që ata, të cilëve u është dhënë dituria, ta kuptojnë se ai (Kurani) është e Vërteta nga Zoti yt, ta besojnë atë dhe zemrat e tyre të binden e të qetësohen me të. Nuk ka dyshim se Allahu i udhëzon në rrugën e drejtë ata që besojnë.”*** (Haxh, 53-54)

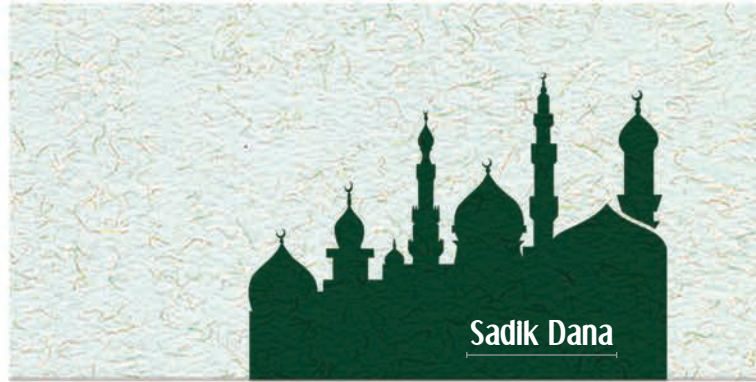
“(O i Dashuri Im!) Nëse djalli përpiqet të të shtyjë drejt së keqes, kërko strehim tek Allahu, se vërtet, Ai dëgjon dhe di gjithçka.” (Araf, 200)

Domethënë se djalli i mallkuar pret mundësinë për ta shtyrë njeriun drejt së keqes. Andaj, nëse fillon ndonjë vesvese apo cytje përgjatë zemërimit, njeriu duhet t’i përgjërohet menjëherë Allahut të Madhëruar që ta marrë nën mbrojtjen hyjnore, në mënyrë që të ruhet nga e keqja e shejtanit.

Puna e shejtanit, sipas Fahri Razit, Fet’hu’l-Bejan dhe Hazinit, është futja e vesveseve te njeriu, cytja e tij, inkurajimi për të bërë vepra të këqija, preokupimi i mendjes së njeriut dhe hedhja e tij në sa më shumë dyshime.

Allahu Teala thotë:

“Ata që i frikësohen Allahut, kur u vjen ndonjë mendim i lig nga djalli, i kujtojnë (urdhrat e Tij), e atëherë e shohin rrugën e drejtë. Ndërsa vëllezërit e vet (prej njerëzve), ata i shpien edhe më tej në humbje pa pushuar.” (Araf, 201-202)

Sadik Dana

Vështirësitë dhe shkaqet e tyre

Në ditët e sotme, të gjithë janë në vështirësi. Individët janë në vështirësi, shoqëritë janë në vështirësi, të rinjtë janë në vështirësi, të moshuarit janë të dëshpëruar, të varfrit janë të dëshpëruar, të pasurit janë të dëshpëruar, tregtarët janë të dëshpëruar, industria është e dëshpëruar, nëpunësit e shtetit janë të dëshpëruar, punëtorët janë të dëshpëruar... Kështu që kemi arritur në një gjendje aq kritike, sikur lumturia të jetë shndërruar në një zog dhe të jetë ngritur në qiell.

Elhamdulillah në vendin tonë po shtohet ekonomia dhe si rezultat, të gjithë po përfitojnë sipas kësmetit të tyre. Të gjithë po e marrin, po hanë dhe po veshin atë që dëshirojnë. Së fundi, kanë para edhe për të shëtitur dhe për t'u argëtuar.

"Në vështirësi janë vetëm nëpunësit me rroga të ulëta dhe ata që nuk janë të aftë për të punuar."

Tashmë po ndërtohen ndërtesa që u ngajnë sarajëve të mbretërve persianë. Por edhe zotëruesit e këtyre ndërtesave janë të dëshpëruar. Të tillë janë edhe ata që banojnë nëpër hyrje modeste, edhe ata që banojnë nëpër kolibe. Të gjithë kanë dalë nëpër rrugë.

Lakmia i ka kapluar të gjithë dhe po djeg çdo vend. Të gjithë i kanë sytë te pasuria dhe lumturia e të tjerëve. (Sot nuk ka ngelur më lumturi). Ai që fiton shumë, lakmon atë që fiton edhe më shumë. Kjo pothuajse e bren atë nga brenda. Asnjë nuk është i kënaqur me të drejtën e tij dhe asnjë nuk e falënderon Zotin (xh.sh.).

Nëse dikush arrin ta marrë nëntëdhjetë e nëntë për qind të asaj që dëshiron, e sheh veten si fatkeq. Të gjithë njerëzit kanë një sy të pangopur. Kraharorët dhe zemrat janë ngushtuar. Askush nuk interesohet për botën shpirtërore.

Kjo është një sëmundje e tillë që edhe mjekët e kohës nuk po i gjejnë dot zgjidhje. Pothuajse të gjithë janë bërë armiq të njëri-tjetrit. Edhe ata pak njerëz

me besim të drejtë, që dëshirojnë të bëjnë ndonjë mirësi, nënçmohen nga të tjerët.

O Zot! Sa shumë që kanë ndryshuar zemrat dhe mendimet! Askush nuk përpiket dhe nuk synon të dalë dhe të shpëtojë nga bataku ku ka rënë.

Murtaja e kësaj kohe janë depresionet dhe sëmundjet shpirtërore, që po i brejnë zemrat.

Veçanërisht në qytetet e mëdha të cilat duken moderne në pamjen e jashtme, në çdo rrugë po dëshmojnë zënka, grindje, dhunim të nderit, vjedhje, plaçkitje dhe së fundi, therje me thika, rrokje të armëve dhe zëra plumbash. Përfundimisht, askush nuk është i kënaqur dhe i lumtur me jetën dhe jetesën e tij. Gjithmonë ka vetëm ankesa. Për këtë arsye, askush nuk guxon t'i pyesë të tjerët për hallet e tyre, sepse përgjigja që do të merret është ankesa.

Të gjithë janë të privuar nga sistemi dhe dashuria familjare. Prindërit nuk arrijnë të interesohen për fëmijët e tyre aq sa duhet. Për shkak se gjendja e tyre etike nuk është produktive, nuk mund të bëhen udhërrëfyes dhe edukatorë të mirëfilltë. Askujt nuk i binden bashkëshortet dhe fëmijët e tyre.

Burrat e kanë humbur prestigjin dhe mendjehollësinë e tyre. Ata pothuajse janë bërë si kukulla. Të gjitha përpjekjet dhe mundimet janë vënë në shërbim të dëshirave të stomakut dhe të pjesëve të poshtme të trupit. Kënaqësitë shpirtërore, mirësjellja, edukata, turpi dhe cilësitë e tjera të bukura, kanë rënë në heshje dhe janë zhdukur.

O Zot! Meqë mëshira jote ka përfshirë çdo gjë, na nxirr nga ky batac dhe na udhëzo në rrugë të drejtë! Ki mëshirë për ne! Mos u zemëro dhe mos na gjyko me drejtësinë tënde, por na mëshiro, sepse, ajo që na takon neve të bëjmë, është pohimi i gabimeve tona dhe strehimi te falja Jote.

Nevoja për njerëz me cilësi të larta

Idris Arpat

Stolisja e njeriut me dije, me ndjenja e mendime të larta dhe sjellja e tij në një pjekuri që merr për bazë pëlqimin e Allahut Teala kur përpiqet për të kryer punët e pafundme të kësaj bote, është shumë e vështirë, por ndërkohë është edhe një obligim shoqëror shumë i rëndësishëm.

A mund ta mendojë shoqëria këtë?

Këtë ndoshta mund ta mendojnë, planifikojnë dhe programojnë liderët e pastër dhe të sinqertë të shoqërive civile, që gjenden në pozita autoritare dhe influencuese në emër të popullit të tyre. Për ta parë ndryshimin ndërmjet situatës aktuale dhe asaj që duhet të ndodhemi, domosdoshmërisht duhet nivel i lartë. Siç nuk mund ta kalojë deitin çdo lloj flete, edhe çdo mendje nuk mund ta ndajë më të rëndësishmen nga e rëndësishmja.

Dhurata më e madhe e pejgamberëve për njerëzimin kanë qenë njerëzit e edukuar mirë dhe që i kuptonin çështjet. Kështu që ditët e mira vijnë me njerëz të mirë.

Dija, urtësia dhe veprat e mira janë primare në edukimin e njerëzve. Thuhet: "Për të fluturuar drejt xhenetit, duhet të kesh fletë prej dijes." E gjithë çështja është për të edukuar individë që kanë vetëdijen e përgjegjësisë.

Detyra është diçka që e urdhëron besimi, ndërgjegjja dhe mendja. Kryerja e detyrës është urdhër i Allahut të Lartësuar dhe kusht për rehatinë e ndërgjegjes. Një njeri që nuk e kryen detyrën e tij, nuk arrin dot të shpëtojë nga fajësimet e ndërgjegjes.

Të bësh vepra të mira do të thotë të jetosh në përputhshmëri me besimin. Veprës së mirë mund t'i themi edhe moral. "Nëse besimi është një fidan trëndafili me erë të këndshme që ka hedhur rrënjë në zemrën tonë, vepra e mirë është aroma e tij që ka depërtuar në organet tona."

Qëllimi i dërgimit të pejgamberëve është tevhidi, drejtësia, realizimi i lirisë dhe lartësimi i nivelit njerëzor. I Dërguari i Allahut (a.s.), ka thënë: *"Unë jam dërguar për të përsosur moralin."* Pejgamberët u kanë mësuar njerëzve përdorimin e mendjes dhe vullnetit. Gjithashtu u kanë dhënë ndjenjën për të njohur cakun e tyre kundrejt Allahut Teala dhe vlerën e tyre kundrejt njerëzve. Revelata hyjnore i ka bërë njerëzit me dy botë dhe ua ka zgjeruar vizionet.

Mungesa e ndjenjës së përgjegjësisë e bën joproduktive edhe dijen, edhe besimin. Atij që i mbaron vullneti, mbaron edhe vetë. Nëse qëndrojmë pa bërë asgjë dhe themi vetëm fjalë boshe, do të thotë se nuk kemi asnjë dobi përveçse e kalbim shoqërinë dhe bëhemi barrë për të tjerët.

Njeriu vërteton veten e tij duke bërë vazhdimisht ndonjë gjë. Ai nuk duhet të presë nga njerëzit qoftë edhe gjënë më të vogël materialo-shpirtërore. Kjo gjendje arrihet me besim. Në një vend që s'ka besim, nuk ka ndërgjegje. Në një vend që s'ka ndërgjegje, nuk ka sakrificë. Si rezultat, njeriu nuk mund të bëhet gjë tjetër përveç se problem për të tjerët.

Sa shumë nevojë që kemi për njerëz me shpirt të madh që janë të përkushtuar ndaj punës së tyre, që punojnë plot qetësi dhe që marrin kënaqësi nga kjo.

Plogështia e njeriut është e pa justifikueshme ndërkohë që toka, qielli, lulet, insektet dhe çdo kri-

jesë me shpirt apo pa shpirt punojnë pa reshtur.

Përse njeriu të lodhet duke bërë mirësi ndaj të tjerëve ndërkohë që mund të argëtohet dhe dëfrehet? Cila është logjika në këtë mes?

Kjo pyetje ka vetëm një përgjigje e cila është: "Pëlqimi i Allahut. Besimi dhe pëlqimi i Allahut na del përpara si një tokë pjellore e çdo lloj sakrifice dhe begatie."

Kur ta arrijmë këtë gjendje, armiqtë tanë të zgjuar do të kërkojnë rrugë për të na goditur në kokë dhe në zemër. Edhe fuqitë aleate do të përpiqen "të jenë produktive dhe të sillen pozitivisht" duke e pasur vazhdimisht parasysh këtë pikë. Ata do të përpiqen të arrijnë në pikën ku duhet të jenë dhe ta kryejnë detyrën e tyre me përpikëri.

Të ecurit në rrugën e Allahut Teala nuk ka stacion të fundit. Cilëndo gradë që të arrish, më tutje ka grada dhe nivele më të larta. Në këtë të ecur, "kryerja e detyrës së momentit" është obligimi primar. Nxitimi nga një mirësi në një mirësi tjetër do të vazhdojë derisa syri të shikojë dhe zemra të rrahë. Duke kaluar nga një gradë në një gradë tjetër, Allahu i Lartësuar dhe fjala e Allahut do të kuptohet më mirë. Prijësit do të ecin përpara, ndërsa të tjerët do të përpiqen t'i arrijnë ata. Në këtë mënyrë, do të vazhdojë aventura "e ngjitjes së njerëzimit drejt xhenetit", duke synuar kënaqësinë e Krijuesit.

Shërbyesit e Zotit e të vërtetës dhe mbrojtësit e drejtësisë e të lirisë, duhet të përpiqen vazhdimisht. Në vendin e atyre që nuk ushqehen me shpalljen hyjnore dhe që u mbaron vullneti, fryjnë erëra të forta. Mbi të gjitha, neglizhenca e të devotshmëve përgatit sundimin e të devijuarve. Në një botë që sundojnë të devijuarit, Islami mund të përjetohet dhjetë për qind. Madje, edhe kjo përqindje mund të ketë luhatje. Prandaj besimtarët duhet ta shtojnë dritën dhe mirësinë, në mënyrë që të mos ua lënë mejdanin njerëzve të errësirës. "Ai që ndalon, bie. Ai që bie, shtypet. Sipas ligjeve të ujkut, hahet ai që bie. Nëse njeriu nuk ka dhëmbë, e hanë të afërmit e tjerë."

Bukurinë e kësaj bote, lutjet e nënave dhe gëzimin e fëmijëve e shtojnë njerëzit që punojnë. Sigurisht se njerëzit që punojnë dhe i ndajnë vazhdimisht ushtrimat e Arshit të Lartë.

Barrën e kemi të rëndë dhe rrugën të gjatë.

Paqja qoftë për ata që së pari i besojnë Allahut (xh.sh.), pastaj edhe vetes së tyre!

**Gjuhët njerëzore nuk mund
t'i konsumojnë fjalët Kuranore.**

Ibrahim Kallën

D is a aspekte të Kuranit

Ramazan Fetahu

Rreth të kuptuarit dhe perceptuarit e Kuranit janë dhënë ide qysh në kohën e Pejgamberit (a.s.) i cili është përcjellësi i mesazhit dhe komentatori i parë i tij. Shpjegimet e ndryshme rreth tij gjatë gjithë historisë kanë kontribuar në thjeshtësimin e mesazheve dhe bërjen të kuptueshme për të gjitha shtresat shoqërore. Pa pretenduar se janë përfundimtare nuk e zbehin vlerën dhe as nuk e thonë gjithçka rreth tij.

Kurani dhe dija e ardhur në tokë buron nga dija absolute e Allahut (xh.sh.) Gjithashtu kuptimet e tij janë me karakter universal, absolut edhe pse forma është e pandryshueshme. Gjithmonë forma e jashtme është thirrje drejt kuptimeve të brendshme, sikurse arti dhe kaligrafia të cilat janë gjuha e imagjinatës në botën konkrete. Prandaj kufizimi i Kuranit brenda dy kopertinave përbën kufizimin formal lëndor dhe jo atë

kuptimor. Kufizimi kuptimor i tij nënkupton kufizimin e dijes hyjnore, si e tillë do të ishte një qasje e gabuar ndaj tij.

Në fillimet e para të zbritjes së tij në Mekë ai themeloi normat e para besimore, ajete këto të cilat shpjegonin ekzistencën e Zotit dhe atributet e tij, për të vazhduar me pjesën morale e më vonë ato normative dhe ligjore. Kështu Kurani për myslimanët ishte epiqendër drejt të cilës orientohehin për çdo zgjidhje. Meqenëse shoqëria e asaj kohe nuk ishte shumë e zgjeruar edhe kërkesat e saj ishin minimale. Kishin të bënin vetëm me çështjet elementare fetare të cilat i zgjidhte Pejgamberi (a.s.) Njëherit shpjegimet e Pejgamberit konsiderohen bazat e para të komentimit të Kuranit konkretisht bazat e shkencës së tefsirit dhe fikhut.

Pas vdekjes së Pejgamberit (a.s.) fillon koha e sahabëve. Në etapën e tyre shteti islam filloi të zgjerohet edhe më shumë dhe me zgjerimin e tij lindën edhe kërkesa të reja dhe kërkoheshin zgjidhje të tjera. Me zgjerimin e shtetit islam filloi edhe kalimi në Islam i popujve të ndryshëm sikur mongolët apo persianët, të cilët ishin zjarrputistë dhe kishin një qytetërim të lashtë. Duke sjellë qytetërimet dhe besimet ata filluan të krahasonin mësimet e tyre me mësimet Islame. Pyetjet e tyre drejtohehin rreth natyrës së Zotit, Kuranit si fjalë e Tij, problemet eskatologjike etj.

Problem tjetër ishte edhe përkthimi i librave të filozofëve grekë, të cilët sollën me vete edhe shumë paqartësi. Kjo bëri që në mesin e myslimanëve të lindnin pyetje të ndryshme. Ky ishte një faktor, i cili ndikoi në lindjen e shkencave si kelami dhe filozofia. Këto shkenca ishin masat mbrojtëse të besimit islam i cili ishte kultivuar deri në atë kohë. Kurani përbën të folurit e Allahut (xh.sh.) Dhe ai ishte shënjestër e bisedave të ndryshme filozofike sepse në një formë ai simbolizonte Qenien. Me qenëse në esencë qenia e Zotit është thesar i fshehur dhe për njeriun përbën një sekret të panjohur, i cili nuk mund të njihet, pyetjet dhe polemikat u drejtuan rreth Kuranit. Këto polemika shkaktuan ndarje sektare brenda myslimanëve. Problematika e parë e kësaj natyre ndodhi në mes mu`tezilitëve dhe muhadithunëve ku të parët pohonin krijueshmërinë e Kuranit kurse të dytët në pakrijueshmërinë e tij. Sikur grupi i parë edhe i dyti qendrimet e veta i argumentonin me tekste fetare. Problemi i pakrijueshmërisë së Kuranit që është fjalë hyjnore e Zotit, automatikisht umetin islam e dërgonte në të besuarit dhe pranuarit të hyjnitetit të Isait (a.s.) i cili

njihej si "Shpirt i Zotit" pasi që në të dy rastet hyjniteti inkarnohet brenda të krijuarës¹. Në anën tjetër të besuarit se Kurani është i krijuar abstragonte elementin hyjnor brenda Kuranit. Nevojitej të kuptuarit drejtë të elementit hyjnor i cili përmes materies arrin ta shfaqë vetveten, sikurse Shpirti i cili e konkretizon materien (trupin), i jep formë, dhe me të e prezanton veten. Fjala e Allahut në mes hyjnore dhe tokësore (Kurani) si dhe shpirti hyjnor (Njeriu) kanë burim të njëjtë nga "Qenia" Absolute.

Në frymën e këtij debati shkolla mesatere e Ehli Sunetit, triumfoi duke e harmonizuar hyjnore me tokësoren dhe secilës i dha vendin merititor. Ata thanë se Kurani është të folurit e Allahut e pafillim dhe e pafund kurse konkretizimi i saj i përket natyrës së krijuar e cila është tokësore ashtu sikur thotë poeti: *Të folurit është në zemër, ndërsa gjuha është krijuar të tregoj se çka ka në zemër*². Sipas tyre të folurit e Allahut ka karakter metafizik dhe kuptimor.

Fjala e Kuranit e zbritur në gjuhën arabe u bë qender e bisedave dhe debateve teologjike dhe filozofike. Si problematikë tjetër ishte përkthimi i tij në gjuhët e tjera jashtë gjuhës arabe. Meqenëse ai është i zbritur në gjuhën Arabe kuptimi i tij original është vetëm në gjuhën e zbritjes dhe si e tillë, a mund të bartet kuptimi i tij me besnikri në gjuhët tjera? Rreth kësaj problematike ka mendime të ndryshme: Dijetarët u ndanë në dy grupe:

PÛRKRAHËSIT E PÛRKTHIMIT

Ata të cilët e përkrahën mendimin se Kurani mund të përkthehet, argumentoheshin me atë se feja Islame është universale dhe Kurani nuk lexohet vetëm nga arabët por edhe nga popuj të ndryshëm. Thuhet se Selman Farisiu ishte përkthyesi i parë i sures Fatiha në persishte.

KUNDËRSHTARËT E PÛRKTHIMIT

Ata argumentoheshin me atë se Kurani përmban një retorikë dhe stil të përkryer i cili është i tillë vetëm në gjuhën arabe dhe jo në gjuhët tjera. Si i tillë ai e ka bukurinë në gjuhën me të cilën ka zbritur, dhe nuk mund të jetë në gjuhët tjera. Për ta ruajtur stilistikën e tij nuk duhet përkthyer. Kurse kelimatistët bëjnë një ndarje tjetër. Ata thonë se Kurani përmban *kelam nefsij* (të folurit e brendshëm) i cili vjen nga *Pllaka e ruajtur mirë* e cila është e papërkthyeshme dhe *kelam lafdhi* (të folurit e jashtëm), i cili edhe mund të përkthehet³.

1. Ramadan Buti, "Të vërtetat e patundshme të besimit islam" Sh.B. ASR, Tetovë 2004, fq. 110.

2. Këto vargje i pershkruhen poetit Ahtali. Imam Sabuni, "Akaidi Maturidi" përkthyer nga Orhan Bislimaj. Sh.B. "Dituria Islame" Prishtinë 2011. fq. 72

3. Nexhat Ibrahim, "Dimensione Kuranore" Logos A, Shkup 2003, fq. 32-33.

Kurani përveç aspektit teologjik dhe letrar përmban edhe dimensione tjera shkencore të cilat me zhvillimin e shkencës dhe teknologjisë sa vinë e bëhen më të qarta. Ne do t'i përmendim vetëm disa prej tyre si aspektin historik, gjeografik, biologjik etj.

TË DHËNAT PËR TË SHKUARËN

Kurani përmban të dhëna të sakta historike të cilat dita ditës po vertetohen dhe po bie poshtë teza e orientalistëve të cilët pretenduan se Kurani është vepër e Muhamedit (a.s.) Një nga të dhënat e tij është përmendja e emrit "Haman". Haman është bashkëkohës i Musait (a.s.) Emri i tij në Torë nuk përmendet edhe pse historia e Musait (a.s.) përmendet në detaje. Pas deshifrimit të alfabetit hieroglif egjiptian, rreth 200 vjet më parë dhe në shkrimet e lashta u gjend emri "Haman". Në këtë mënyrë, u përfutuan mjaft njohuri mbi qytetërimin, fenë dhe jetën sociale të Egjiptit të lashtë. Të gjitha këto të dhëna zën fill në Kuran.

Të dhënat për të ardhmen. - Një nga të dhënat e përmendura në Kuran mbi atë që do të ndodhte në të ardhmen, gjendet në ajetet e para të sures Er-Rrum, të cilat i referohen Perandorisë Bizantine apo pjesës lindore të Perandorisë Romake. Në këto ajete është shpallur se Perandoria Bizantine, pas disfatës së rëndë që kishte pësuar prej ushtrisë perse, do të triumfonte shumë shpejt.

"Elif, Lam, Mim. Bizantinët (romakët) u mundën, në tokën më të ulët (afërt), por pas disfatës së tyre, ata do të triumfojnë brenda pak viteve." (Rrum, 1-3)

Këto ajete u shpallën rreth vitit 620 e.s., gati shtatë vjet pas humbjes së thellë të ushtrisë kristiane bizantine prej ushtrisë idhujtare perse. Por në Kuran u shpall se shumë shpejt bizantinët do të triumfonin mbi rivalin e tyre. Dhe kështu ndodhi, pas disa vitesh bizantinët triumfuan.

TË DHËNAT PËR KRIJIMIN E UNIVERSIT

"Ai është Krijuesi fillestar i qiejve dhe i tokës (pa pasur asnjë shembull)..." (En'am, 101)

Përfundimi, në të cilin ka arritur astrofizika sot, është se i tërë universi, së bashku me dimensionet e lëndës dhe të kohës, erdhi në ekzistencë si rezultat i një shpërthimi të madh, i cili ndodhi menjëherë. Ky fenomen, i njohur me emrin "Big Beng", vërtetoi se universi ishte krijuar nga asgjëja si rezultat i një shpërthimi në një pikë të vetme. Qarqet shkencore moderne janë të një mendimi në lidhje me faktin se Big Bengu është i vetmi shpjegim i arsyeshëm dhe i vërtetuar i zanafillës së universit dhe i mënyrës së krijimit të tij. Para Big Bengut, lënda nuk ekzistonte. Nga kjo gjendje mosekzistence, në të cilën as lënda, as energjia, madje

as koha nuk ekzistonin – dhe kjo mund të përshkruhet vetëm në mënyrë metafizike – arrijmë në përfundimin se lënda, energjia dhe koha janë të tëra të krijuara. Ky argument është një nga zbulimet e fundit të fizikës bashkëkohore, i cili është shpallur në Kuran 1400 vjet më parë⁴.

TË DHËNAT PËR KRIJIMIN E NJERIUT

"Ne ju kemi krijuar juve; përse pra nuk e pranoni të vërtetën? A keni menduar ndonjëherë për farën (spermën) që nxirrni? Mos vallë ju e krijoni atë, apo jemi Ne krijuesit e saj?" (Vakia, 57-59)

Krijimi i njeriut, bashkë me mrekullitë e shumta që përmban, është theksuar në mjaft ajete të tjera. Disa pjesë të informacionit të përmendur në disa ajete kuranore janë kaq të hollësishme, saqë është e pamundur që një njeri, i cili ka jetuar në shekullin VII të kishte njohuri për to. Disa prej këtyre pikave janë si më poshtë:

1- Njeriu nuk është krijuar nga e tërë fara, por nga një pjesë mjaft e vogël e saj.

2- Është mashkulli ai që luan rol në përcaktimin e gjinisë së fëmijës dhe jo femra.

3- Embrioni ngjitet në mitrën e nënës si një shushu-një.

4- Embrioni zhvillohet brenda tri errësirave (shtresave) në mitër.

Këto të dhëna u vërtetuan në mënyrë shkencore vetëm në shekullin XX⁵.

Pa u zgjatur shumë po e mbarojmë, sepse edhe po të donim t'i përmendnim të gjitha mrekullitë e tij nuk do të mund të arrinim. Ai është libër hyjnor kushtetutë jashtëkohore dhe hapësinore, e zbritur njeriut më të ndershëm në sipërfaqen e tokës, Muhamedit (a.s.) Me zhvillimet e fundit shkencore vetëm po vertetohen ato të cilat i thotë Kurani që 14 shekuj më radhë. Gjithashtu, sa vjen e shtohet intreresimi i tij si libër teologjik dhe shkencor. Me të drejtë Mulla Sadra thotë: "*Kurani dhe qenia janë anët e ndryshme të së njëjtës monedhë*". Sepse ai e bën prezent të folurin e Allahut meta-historik brenda historisë. Ai ka zbritur për ta ngritur shpirtin e përvuajtur i cili ka rënë dikur. Për atë arsye, Kurani thotë **"Kapuni të gjithë për litarin e Allahut"** garanci kjo e cila njeriun e kthen drejtë origjinës dhe i siguron lumturinë e përjetshme.

4. Harun Jahja "Mrekullitë e Kuranit". Sh.B. "Furkan ISM" Shkup Nëntor. 2002 Fq 64.

5. Po Aty.

Ah, njeri!

A mund t'i vendoset datë padrejtësisë? Kur ka filluar padrejtësia? Kur do të marrë fund? Cili ishte faji i Habilit, për shembull? Cila ndjenjë e zvarriti Kabilin drejt padrejtësisë?

O njeri! A je i vetëdijshëm se ke bërë krime të mëdha me atë trup të vogël që zotëron? Madje, ato i kë bërë duke e ditur se nuk mund të bëhesh i përjetshëm me padrejtësi. Në këtë mënyrë, i ke bërë padrejtësi edhe vëllait tënd, edhe vetes tënde. Dinjitetin njerëzor dhe ndjenjat e bukura që i ka sjellë natyra e pastër njerëzore, i shkatërrrove një nga një. Ndërsa Allahu Teala të krijoi në formën më të bukur. Ai të ka bërë krijesën më të lartë dhe më fisnike. Por ti e ke harruar vlerën, nderin dhe kimetin që të ka dhënë Zoti (xh.sh.). E ke harruar fjalën e dhënë. E ke harruar pohimin: "Po, ti je Zoti ynë."

Allahu të tha që të mos mashtrohesh pas dredhive të djallit. Mos u mashtro nga dëshirat e nefsit. Shejtanin gjithmonë e ke nga pas. Ai të erdhi nga e djathta, nga e majta, nga pas dhe nga përpara. Dhe ti u mashtrove. U bërë prej të padrejtëve.

Ndërkohë që krijuesi kërkoi nga ti të themeloje paqen, qetësinë dhe rendin, ti preferove të jetoje me dhunë dhe terrorizëm. Në këtë mënyrë, more mallkimet e të dhunuarve.

Ah njeri!

Historinë tënde e ndërtove me lot, dhimbje dhe dëshpërim. Përse? Për shkak të dëshirës për t'u bërë më i forti dhe më i madhi që s'e mposhte dot? Kush e di sa kanë rënkuar të dhunuarit? Ah sikur t'i dëgjonim britmat e pa-fundme që dalin nga poshtë kësaj toke!

Ah njeri!

Kaluan shekuj. As vitet nuk t'i ndërruan dot veset e tua të këqija dhe as ti nuk arrite ta kuptosh se në çfarë gjendje të dhimbshme ndodhesh.

Erdhi koha dhe u bërë Faraon. Nganjëherë u bërë Karun dhe nganjëherë Nemrut. Froni yt u ngrit mbi gjakun e të dhunuarve. Nganjëherë u bërë Ebu Xhehil. U bërë Utbe në kraharorin e Bilalit. Egoizmi t'u rrit, ndërsa robërit i shikojë si të dobët. U bërë gjak në mushkëritë e Hamzait.

Asnjëherë nuk u ngope me padrejtësi, ndërkohë që vendose plëndësin e devesë në kurrizin e krenarisë së njerëzimit. Nuk u ngope kur e damkosje me hekur të nxehtë trupin e Habbab bin Eretit. Nuk u ngope kur i lidhe te devetë dhe i vrave Sumejen dhe Jasirin.

E more përsipër amanetin e Zotit tënd, por u bërë i padrejtë dhe injorant. Prapë se prapë shfaqe guximin për ta

marrë përsipër amanetin që malet dhe gurët u frikësuan dhe nuk e morën dot.

Hysejnit ia ngule sytë në Qerbela dhe nxore urdhër për vrasjen e tij. Madje, e bërë këtë duke mos i dhënë rëndësi gjakut që lagu dheun e shkretëtirës së nxehtë, edhe pse ishte prej sojit të zotërisë së zotërive.

Ah njeri!

A kishe të drejtë ta mbushje plot me dhimbje këtë botë? A kishe të drejtë t'ua merrje bukën nga duart të dhunuarve? A kishe të drejtë t'ua shkatërroje të ardhmen të pafajshmëve?

Shekulli i turpit të njerëzimit, shekulli njëzet e një. Shekulli në të cilin maskat janë të zbukuruar. Shekulli në të cilin demokracia, drejtësia dhe të drejtat e njerëzve ekzistojnë vetëm në fjalë.

Tirani përsëri është tiran. Edhe pse kalojnë vitet, faraonët ndryshojnë vetëm formën.

Ja Bosnja. Fëmijët e pafajshëm të shtrirë për dhe në shpatet e Bosnjës sikur të ishin me qindra shpend. Përbindëshi që i ha idhujt e tij, përsëri është njeriu. Ai që e mohon veten dhe që i mbyll sytë e tij, përsëri është njeriu.

Ah njeri!

Akoma nuk i sheh lotët në sytë e Palestinës. Akoma nuk i shikon fantazitë e fëmijëve që rriten duke bërë lojëra luftime në mes të plumbave me vite të tëra.

O njeri! Ku do të arrish me padrejtësinë tënde, ndërkohë që plumbat e tu i shpojnë në kokë, në kraharor dhe në trup fëmijët e vegjël?

Çfarë ishte ajo që nuk arrite ta ndaje me të tjerët që nga koha e Ademit (a.s.)?

Në Palestinë u bërë një turp për njerëzimin.

Tani je në Siri. Në Siri po vdes njerëzimi. Po vdesin njerëzit. Fëmijët në barqet e nënave dhe njerëzit e pafajshëm po vriten në mënyrë barbare.

Në çdo anë të botës po dëgjoen rënkimet e njerëzve.

Poeti thotë: "A nuk ka mëngjes kjo natë e errët?" A nuk ka ndonjë që t'i fusë një kopaçe rrotës së këtij sistemi të padrejtësisë? A nuk ka ndonjë që mund t'i ndalojë dhimbjet e fëmijëve të vegjël që po shkatërrohen një nga një për çdo ditë?

A nuk ka ndonjë që do të ishte zëri i klithmave të hesh-tura?

A nuk ka? A nuk ka?

Deri kur do të vazhdojë kjo tirani? Deri kur?

Ah njeri!

MREKULLITË E Kuranit

SHTRESAT E TOKËS

Së fundmi shkencëtarët ka zbuluar se toka përbëhet nga shtatë shtresa. Fillon me koren e hollë të tokës mbi sipërfaqje, me litosferën, më pas vijnë tri shtresa të tjera, më pas bërthama e jashtme dhe në fund bërthama e brendshme. Për këtë të vërtetë ka folur Kurani me detaje kur Zoti xh.sh. thotë: **"Allahu është Ai që krijoi shtatë qiej dhe prej tokës po aq sa to."** (Talak, 12) Ndërsa Profeti a.s. u referohej shtatë shtresave të tokës kur thoshte: *"O Allah, Zot i shtatë qiejve dhe çka në to dhe Zot i shtatë tokave dhe çka në to."* (Serija silsile e haditheve të sakta). A nuk dëshmon kjo e vërtetë për sinqeritetin e Profetit tonë a.s.?

VETËTIMAT

Vetëtimat janë një dukuri natyrore shumë komplekse, pasi fshehtësitë e tyre u zbuluan vetëm në fund të shekullit të XX. Drita e vetëtimës ndodh vetëm atëherë kur rrezet e ngarkesave elektrike të reve zbresin në drejtim të tokës dhe takohen me ngarkesat negative në tokë. Shkëndija e vetëtimës më pas kthehet në drejtim të reve. Pra, ne shohim disa rreze të kthyeshme. Faktet shkencore thonë se drita e vetëtimës përbëhet nga disa etapa kohore, ndër të cilat më kryesoret janë etapa e kalimit dhe etapa e kthimit. Koha e nevojshme që merr vetëtima është e përafërt me kohën që merr mbyllja e qepallave të syve. Mrekullia qëndron në thënien e Profetit a.s., ku me një saktësi të lartë ai e përshkruan këtë proces: *“A nuk e keni parë vetëtimën se si shkon e vjen sa hap e mbyll sytë?”* (Muslimi). A nuk përfaqëson ky hadith profetik një mrekulli, e cila dëshmon vërtetësinë e Profetit a.s. në kohën tonë?

"Popullit të Medjenit Ne i dërguam vëllain e tyre, Shuajbin. Ai tha: 'O populli im, adhuroni Allahun! Ju s'keni tjetër zot përveç Tij. Mos bëni hile as gjatë matjes, as në kandar. Unë po shoh se ju gjendeni në begati dhe kam frikë se do t'ju godasë dënimi i një dite, që ju përfshin të gjithëve."

(Araf, 85)

Kurani si shkak të shkatërrimit dhe dënimit të popullit të Lutit (a.s.), tregon degjenerimin moral, kurse si shkak të shkatërrimit të popullit të Shuajbit (a.s.), tregon degjenerimin e ndershmërisë dhe etikës në tregti. Shuajbi (a.s.), i ftoi ata të jenë të drejtë në marrëdhëniet e tyre tregtare. Kur ata nuk i vunë vesh thirrjes së Shuajbit (a.s.), Allahu i dënoi me një tërmet dhe një zhurmë të frikshme. Në ajetin e mësipërm tërheqja e vëmendjes për të qenë të kujdesshëm në matje dhe peshë vjen menjëherë pas urdhrat për të adhuruar vetëm Allahun. Thënë ndryshe, detyrimi ndaj individit është përmendur paralel me detyrimin ndaj Allahut. Kjo tregon që në sistemin e vlerave fetare detyrimet ndaj individëve zënë një vend shumë të rëndësishëm. Në ajetin e lartpërmendur Allahu tërheq vërejtje për dy padrejtësi, e para bërja shok Allahut dhe e dyta dhunimi i pasurisë së të tjerëve. Të dyja këto konsiderohen padrejtësi dhe mëkate të mëdha. Feja nuk na kërkon të zbatojmë vetëm detyrat ndaj Krijuesit, por në të njëjtën kohë na kërkon të jemi të drejtë dhe të sinqertë në marrëdhëniet me të tjerët. Ata që janë të drejtë me Allahun, janë të drejtë edhe në marrëdhëniet tregtare. Ata që bëjnë dredhi në marrëdhëniet tregtare, nuk mund të jenë të sinqertë në marrëdhëniet me Allahun.

Në kohën tonë, abuzimi në procesin e

prodhimit të produkteve dhe veprimet tregtare është bërë shumë shqetësues. Ajeti kuranor përfshin shumë aspekte të abuzimit në botën e biznesit, si cilësia e dobët, lënia mangut në sasi, përdorimi i substancave të dëmshme për organizmin, reklamimi i produkteve jocilësore, keqpërdorimi i punëtorëve etj. Sot fatkeqësisht, në shoqërinë tonë pasuria publike dhe shtetërore po keqpërdoret dhe shpërdorohet në masivitet. Njerëzit sillen përballë pasurisë publike në mënyrë krejt të papërgjegjshme.

Shitblerja është një dukuri e pandashme e shoqërisë. Prandaj përhapja në të e dredhive, mashtrimeve dhe matrapazllëkut çon në degjenerimin shoqëror, sepse mashtrimi sjell me vete tronditjen e besimit midis njerëzve. Nga ana tjetër, fitimi i pasurisë përmes rrugëve të ndaluara çon në mëkate dhe humbjen e freskisë shpirtërore. Fitimi i pasurisë haram nuk sjell dëme vetëm mbi individin, por edhe mbi gjithë shoqërinë. Ai sjell humbjen e drejtësisë, e cila nga ana e saj çon në anarshi sociale. Anarshia sociale sjell humbjen e sigurisë dhe përhapjen e grupeve të jash-tëligjshme, të cilat shkelin dhe nuk marrin parasysh respektimin e asnjë norme ligjore dhe morale. Pasojat e kësaj anarshie janë të detyruar t'i vuajnë të gjithë njerëzit pa përjashtim.

Transmetohet nga Aishja (r.a.),
se Pejgamberi -(a.s.)-, ka thënë:

"Allahu është i kënaqur me atë që, kur kryen një punë, e kryen në formën më të mirë të mundshme."

(Buhari)

Besimtarët janë urdhëruar t'i kryejnë detyrat shpirtërore apo materiale në mënyrë cilësore. Ai që e kryen punën e ngarkuar në mënyrën më cilësore dhe të mirë, ka sjellë në vend përgjegjësinë që ka para Allahut dhe para shoqërisë. Kush e kryen punën si duhet, në çfarëdo lloj fushe qoftë, është i fituar si në këtë botë, ashtu edhe në botën tjetër. Kurse një person që anashkalon punën dhe nuk e bën siç duhet, së pari ka gënjyer veten.

Zhvillimi dhe përparimi në çdo fushë, vjen duke bërë çdokush siç duhet punën që i takon. Përparimin dhe zhvillimin e meritojnë vetëm ata që e kryejnë detyrën e dhënë në mënyrën më cilësore dhe të mirë. Allahu nuk e jep suksesin sipas përkatësisë fetare, por sipas punës që bëjnë pa dallim, myslimanë apo jomyslimanë, besimtarë apo jobesimtarë. Suksesi u takon atyre që, pas përpjekjeve dhe marrjes së masave që duhen për të pasur sukses në fushën përkatëse, i mbështeten Allahut (xh.sh.). Allahu nuk i jep sukses një populli vetëm pse është besimtar, pa bërë përpjekjet e duhura. Gjendja e botës islame sot është një shembull tipik i kësaj të vërtete. Në të shkuarën, kur gjyshërit tanë, me të cilët mburremi sot, krijuan një qytetërim shembull për gjithë historinë e njerëzimit, e arritën këtë sukses duke punuar me seriozitet, me bindje dhe sinqeritet. Suksesi i arkitekt Sinanit, i cili me kryeveprat e tij sfidon kohën, ka ardhur si pasojë jo vetëm e gjenialitetit të tij, por edhe e dëshirës dhe përpjekjes titanike për të krijuar vepra ci-

lësore. Nëse suksesi sot ndodhet në duart e qytetërimit perëndimor, është tregues i dembelizmit dhe i cilësisë së dobët të punëve që bëjmë prej shumë shekujsh. Niveli i zhvillimit të një shoqërie është i ngjashëm me një grup provëzash që komunikojnë me njëra-tjetrën nëpërmjet gypave. Kur hidhet ujë në një provëz, niveli i ujit ngrihet në të gjitha provëzat; e njëjta dukuri shfaqet edhe te niveli i zhvillimit të një shoqërie. Kështu, mosfunksionimi siç duhet i institucioneve arsimore në një shoqëri, ndikon negativisht edhe tek individët e veçantë, por edhe tek institucionet e tjera. Dhe funksionimi i institucioneve është i lidhur drejtpërdrejt me nivelin e shoqërisë, sepse ata që punojnë në këto institucione janë individët e kësaj shoqërie dhe niveli i këtyre institucioneve nuk mund të jetë më lart se sa niveli i shoqërisë. Në një shoqëri të tillë është e shpeshtë dukuria ku individët apo institucionet akuzojnë njëri-tjetrin për mosmbarëvajtjen e punëve. Kjo ndodh, sepse askush nuk e bën punën e vet siç duhet. Ngritja e nivelit të një shoqërie bëhet me përfshirjen e gjithë shoqërisë, duke filluar nga kryetari deri tek individi më i thjeshtë; kur çdonjëri prej tyre të kryejë detyrën e vet siç duhet, atëherë përparon dhe zhvillohet shoqëria.

Një person që nuk e kryen punën e ngarkuar siç duhet, nuk është i mirëpritur as nga Krijuesi, as nga shoqëria.

Mësimet që nxjerrim nga hadithi:

1. Besimtari duhet ta kryejë në formën më të mirë punën e dhënë.
2. Prej një pune pa cilësi nuk mund të merret një frut i mrekullueshëm.
3. Allahu kënaqet kur njeriu e kryen detyrën e dhënë siç duhet.

Një Hadith

TË QENIT BASHKË ME ALLAHUN

Të jesh me Allahun, do të thotë të jetosh duke e ndjerë Atë në zemër me vetëdije të lartë. Pra, të veprojmë duke e ditur, menduar dhe ndjerë se Allahu i Madhëruar është gjithmonë me ne.

Kjo vetëdije dhe botëkuptim, është mirësia më e madhe e Allahut ndaj robit të Tij, sepse kjo tregon se robi është mik i Zotit të tij. Miqësia buron prej faktit se i dashuruari sheh veçoritë e veta tek ai që dashuron. Pra, për të arritur miqësinë me Allahun e Madhëruar, duhet të kesh një zemër të pastër prej çdo gjëje që të largon nga Ai dhe që zotëron cilësi të bukura, si mëshira dhe falja.

Qenia e zemrës bashkë me Allahun, është tregues i suksesit në sprovën e kësaj bote. Në të kundërtën, rezultati i një jete të shkujdesur ndaj Allahut, do të jetë vetëm një humbje dhe pendesë e madhe.

Sa bukur e shpreh kjo ndodhi të vërtetën e të qenit bashkë me Allahun:

PO TI ME KË ISHE?

Një vaiz, ishte duke treguar çështjet e botës tjetër, ndërkohë që midis xhemitit ndodhej edhe Shejh Shibli.

Vaizi, duke folur për pyetjet që do të bëjë Allahu i Madhëruar në Ditën e Gjykimit, shprehet:

“Njeriu do të pyetet se ku e ka përdorur diturinë! Do të pyetet se ku e ka fituar dhe ku e ka shpenzuar pasurinë! Do të pyetet se si e ka kaluar jetën! Adhu-

rimet si i ka pasur? A ka bërë kujdes ndaj haramit dhe hallallit?... Pas këtyre, do të pyeten këto e ato!..”, duke numëruar kështu edhe plot gjëra të tjera.

Shejh Shibli, i cili po dëgjonte me vëmendje, me një zë të butë, tha:

“O vaiz efendi! Harrove një nga pyetjet më të rëndësishme! Allahu i Madhëruar, shkurt do të pyesë:

«O robi Im! Unë isha me ty, më afër se damari i qafës tënde; po ti me kë ishe?»”

Ja pra, e gjithë çështja në devotshmërinë ndaj Allahut është të zotërosh këtë vetëdije, botëkuptim, urtësi dhe pjekuri shpirtërore!..

Me të vërtetë, njeriu është në rrugë të drejtë për aq sa është edhe bashkë me Zotin e tij. Dhe po aq sa qëndron indiferent dhe e harron Zotin e tij, po aq zhytet edhe në vrazhdësinë e egos dhe devijimin e shejtanit. Për të na paralajmëruar në lidhje me këtë çështje, Allahu i Madhëruar urdhëron:

“Mos u bëni si ata që e harruan Allahun, kështu që Ai i bëri të harronin vetveten! Pikërisht ata janë të pabindurit (ndaj Allahut).” (Hashr, 19)

Shpirti i njeriut, i cili në këtë botë gjendet për t’u sprovuar, është si një zog i mjerë, i burgosur në kafazin e trupit. Bota e tij e brendshme vuan për shkak të ndarjes së tij prej mëmëdheut. Dhe ajo që do t’ia ndalojë këtë vuajtje e do ta gëzojë, është bashkimi i tij me Allahun. Për këtë arsye, në sytë e të dashuruarve me Allahun, pamja e frikshme e vdekjes

zhduket dhe tashmë ajo konceptohet thjesht si një udhëtim i takimit me Allahun. Sahabët fisnikë i shihnin me zili të sëmuret që gjendeshin në shtratin e vdekjes, sepse atyre u ishte afruar takimi me Allahun dhe Rasulullahun (a.s.). Megjithatë, me anë të tyre, ata i dërgonin selame Pejgamberit tonë (a.s.).

Padyshim, se si do të shkojë udhëtimi i vdekjes, pra a do të përfundojë me shpëtimin në xhenet apo me dënimin në xhehenem, varet nga fakti se sa i lidhur ka qenë shpirti me Zotin e tij në këtë botë. Për këtë arsye, në këtë botë, njeriu duhet të jetë bashkë me Zotin e tij, me qëllim që të arrijë mirësitë që Allahu ka përgatitur për miqtë e Tij dhe për më tepër të ketë nderin të shohë bukurinë e Tij.

Besimtari, shpirti i të cilit në këtë botë është i lidhur me Allahun, nuk e shkon jetën kot në vrazhdësinë e egos, nuk prishet në amoralitet dhe poshtërsi, nuk vrapon pas aventurave të panevojshme, nuk zhytet në besëtytni e gjëra të kota dhe nuk i kalon kufijtë dhe nuk mashtrohet nga dashuri të kota; nuk diskuton me injorantët kur ata e ngacmojnë dhe nuk e njollos kalendarin jetës së tij me thashetheme, por jeton duke u përpjekur të bëhet mik i Allahut të Madhëruar.

Po ashtu, besimtari e zbukuron jetën e tij me mirësi dhe bamirësi, e merr Kuranin dhe Sunetin si udhëzues, merret me punë që përputhen me kënaqësinë e Allahut dhe duke e njohur pronarin e vërtetë të mirësive, di edhe si ta përdorë pasurinë dhe

jetën e tij. Ai e ruan shpirtin nga gjërat dhe vendet që do të hidhnin hije mbi vlerën e fesë dhe moralit të tij. Gjithashtu, i shton adhurimet, bamirësitë dhe pjesëmarrjen në bisedat fetare. Dhe si përfundim, ai lë pas kujtime të mbushura me virtyte si një dëshmitar i Zotit mbi tokë.

ME KË KUJTOJE SE ISHA?

Sulltani Javuz Selim, ishte një sundimtar që pothuajse të gjithë kohën e sundimit të tij e kaloi nëpër beteja dhe asnjë prej një mijë e një vuajtjeve që kishin kaluar, nuk e kishte mërzitur apo lodhur. Shoku i tij i afërt Hasan Xhan, i tregon kështu momentet e fundit të jetës së tij:

“Në shpinën e Javuzit kishte dalë një çiban, që ndryshe quhet edhe lungë. Çibani u zmadhua në një kohë shumë të shkurtër dhe u shndërrua në një vrimë. Ajo u hap aq shumë, sa që prej saj mund të shiheshin mushkëritë e Javuzit. Vuante shumë. Ishte si një luan i plagosur. Mirëpo, kurrsesi nuk e pranonte dobësinë dhe vazhdonte t’u jepte taktika dhe direktiva ushtarëve të tij trima.

Iu afrova dhe, duke më folur për veten, tha:

«Hasan Xhan, ç’është kjo punë?»

Ndërsa unë, për shkak se e ndjeja se ai gjendej në fund të jetës së përkohshme dhe në fillim të jetës së përgjeshme, i hidhëruar thashë:

«Padishahu im! Me sa duket ka ardhur koha të jeni bashkë me Allahun!»

Qenia e zemrës bashkë me Allahun, është tregues i suksesit në sprovën e kësaj bote. Në të kundërtën, rezultati i një jete të shkujdesur ndaj Allahut, do të jetë vetëm një humbje dhe pendesë e madhe.

Sulltani u kthye, më pa i habitur dhe tha:

«Hasan, Hasan! Më kë kujton ti se kam qenë deri tani? A mos ke parë ndonjë të metë në lidhjen time me Allahun e Madhëruar?»...

Tashmë, i dalldisur në një botë tjetër, Sulltani më urdhëroi të këndoja suren Ja-Sin. Kur mbërrita në ajetin e “selamit”, ai ia dorëzoi shpirtin Zotit të tij.”

Ata që janë bashkë me Allahun gjatë jetës së tyre, e kanë këtë mirësi edhe në frymën e tyre të fundit. Ja pra, **të jesh bashkë me Allahun**, do të thotë të jetosh në horizontin e këtij botëkuptimi. Do të thotë, t’ia kushtosh zemrën Krijuesit të Madhërishëm, Atij që e meriton më shumë, duke eliminuar të gjitha dashuritë kalimtare dhe tundimet e egos. Kjo, sepse në zemrën e cila nuk merret me Allahun, zë vend e kota.

Një shembull tjetër:

Sundimin që ka arritur pejgamberi **Sulejman** (a.s.), në këtë botë, nuk e ka arritur askush tjetër. Mirëpo, kjo botë nuk ka mundur të zërë vend në zemrën e Sulejmanit (a.s.) dhe nuk e ka penguar atë nga të qenit gjithmonë bashkë me Allahun.

Siç tregohet; në Ditën e Kiametit do të sillet një rob i pasur dhe Allahu i Madhëruar do ta pyesë:

“Çfarë të pengoi ty nga adhurimi ndaj Meje?” Njeriu i pasur thotë:

“O Zot! Më pengoi pasuria ime e shumtë.” Ndërsa Allahu, duke dhënë si shembull Sulejmanin (a.s.), urdhëron e thotë:

“A mos ishe më i pasur se rob i im Sulejman? Po atë, përse nuk e pengoi gjithë ajo pasuri?” (shih. Bursevi, Ruhu'l-Bejan, IV, 258; Bejhaki, Shuabu'l-Iman, V, 202-203.)

Po ashtu, edhe jeta e pejgamberit Ejub (a.s.), i cili u sprovua në gjërat më të shtrenjta të njeriut, si pasuria, jeta dhe fëmijët, është një shembull i veçantë i durimit dhe falënderimit si rezultat i vetëdijes së të qenit bashkë me Allahun në çdo situatë:

Allahu i Madhëruar e ka sprovuar Ejubin (a.s.), me sprovë shumë të vështira. Si fillim, i mori pasurinë. Më pas, me anë të një tërmeti të fuqishëm, i mori edhe fëmijët. Më vonë i dha një sëmundje të rëndë. Mirëpo, Ejubi (a.s.), nuk u ankua dhe nuk u qa aspak për sëmundjen, e cila zgjati me vite.

Njëherë, bashkëshortja e tij, zonja Rahime, i thotë:

“Ti je pejgamber; duaja jote pranohet. Bëj dua që të shërohesh!”

Ndërsa Ejubi (a.s.), tha:

“Allahu më dha tetëdhjetë vjet shëndet të mirë, ndërsa sëmundja ime nuk i ka mbushur ende tetëdhjetë vjet. Unë po vuaj veç prej disa vjetësh. Më vjen turp të kërkoj shëndet prej Allahut të Madhëruar!”

Mirëpo, kur sëmundja e tij filloi ta pengonte nga kryerja e adhurimeve me shpirt të qetë, atëherë iu lut Allahut. Sipas një transmetimi, Pejgamberi (a.s.), në lidhje me këtë fakt shprehet:

“Betohem në Allahun e Madhëruar, se Ejubi, nuk rënkoi dhe nuk u qa nga belaja. Mirëpo sëmundja qëndroi në trupin e tij shtatë vite, shtatë muaj, shtatë ditë e shtatë net. Ai dëshiroi të falë namaz në këmbë, por nuk mundi të qëndrojë dhe u rrëzua. Kur vuri re mangësi në shërbimin e tij në rrugë të Allahut, tha (duke iu përgjyruar Zotit): «Me të vërtetë që qenkam sëmurë»”¹

Si rezultat i durimit dhe dorëzimit të tij legjendar, Allahu i Madhëruar ia hoqi të gjitha hallet dhe vështirësitë që kishte dhe ia ktheu përsëri jetën e tij të mëparshme.

Në mëngjesin e natës së parë që kaloi pas shërimit të sëmundjes, Ejubi (a.s.), nxori një “ah!” nga thellësia e shpirtit. Kur u pyet për shkakun e kësaj, tha:

“Çdo natë para agimit, dëgjoja një zë që thoshte: «Si je, o i sëmuri ynë?». Tani erdhi përsëri kjo kohë, por nuk dëgjoja të thuhej: «Si je o rob i ynë i shëndetshëm?». Për këtë arsye u hidhërova.”

SËMUNDJA MË E KEQE

Siç tregohet, pejgamberi Isa (a.s.), rastisi një njeri të sëmurë me pulla në lëkurë dhe tëmtha të bërë gropë nga sëmundja. Njeriu, sikur nuk e ndjente fare sëmundjen që kishte, thoshte me vete:

“O Zot! Falënderimet e pafundme të takojnë Ty, që më ke shpëtuar prej hallevë të cilat ua ke dhënë shumë njerëzve të tjerë!”

Isai (a.s.), për të kuptuar nivelin e botëkuptimit të këtij njeriu dhe përsosmërinë e tij shpirtërore, i thotë:

“O njeri! Çfarë është ai hall prej të cilit Allahu të ka shpëtuar?”

I sëmuri u përgjigj:

“O i Dërguar i Allahut! Sëmundja dhe belaja më e keqe, është shkujdesja e zemrës ndaj Allahut. Falënderuar qoftë Allahu i Madhëruar, që unë ndjej kënaqësinë dhe frymëzimin shpirtëror të të qenit

1. -Shih. Kurtubi, Tefsir, XI, 323, 327.

bashkë me Të. Më duket sikur nuk ndjej asnjë prej sëmundjeve të trupit tim..."

Ja se si na paralajmëron Allahu i Madhëruar nga sëmundja e keqe e shkujdesjes së zemrës ndaj Allahut, duke na kujtuar neve robërve të Tij, se Ai ndodhet çdo çast bashkë me ne:

"...Ai është me ju kudo që të gjendeni..." (Hadid, 4)

"...Ne jemi më pranë tij se damari i qafës së vet." (Kaf, 16)

"...Dhe ta dini se Allahu ndërhyr midis njeriut dhe zemrës së tij..." (Enfal, 24)

"Të Allahut janë Lindja dhe Perëndimi, pra, ngado që të ktheheni aty është edhe Fytyra (ana) e Allahut..." (Bekare, 115)

Në lidhje me këtë, çështje, në një hadith thuhet:

"Grada më e lartë e besimit, është vetëdija se Allahu është bashkë me ty kudo që të jesh." (Hejthem, I, 60.)

PËRBALLË MIKUT MADHËSHTOR

Allahui Madhëruar është bashkë me ne çdo moment dhe çdo vend. Por e rëndësishme është që ne të jemi në çdo kohë dhe çdo vend bashkë me Të. Ndërkohë që edhe një punë e vogël, e bërë me këtë vetëdije, bëhet sa një mal, punët të cilat bëhen në mënyrë të shkujdesur ndaj Allahut, janë të padobishme sado të mëdha qofshin. Namazi që fal një zemër e tillë e shkujdesur, është pa jetë, lëmosha që jep s'ka dobi, lutja që bën nuk pranohet dhe pendimi i saj, ka nevojë për pendim.

Sa bukur e shpreh kjo ndodhi, këtë të vërtetë:

Mexhnuni, i cili endej nëpër shkretëtirë i dashuruar pas Lejlës, pa dashje kalon përpara një njeriu që po falte namaz. Kur e përfundoi namazin dhe dha selam, njeriu u ngrit dhe e qortoi me ashpërsi:

"A nuk e di ti që nuk kalohet para dikujt që po fal namaz?"

Ndërsa Mexhnuni ia priti me këto fjalë:

"Unë nuk të pashë fare ty, për shkak të dashurisë ndaj Lejlës! Po ti si më pe mua ndërkohë që ndodheshe në namaz para të dashurit tënd, Zotit?"

Domethënë, edhe zemra e dashuruar pas një njeriu kaplohet nga ndjenja të forta ndaj atij që dashuron dhe syri i tij nuk sheh kënd tjetër përveç tij. Në mënyrë të njëjtë, edhe adhurimet e të dashuruarve me Allahun realizohen në atmosferën e përkryer të të qenit bashkë me Të. Grada e cilësisë së adhurimeve është në përpjesëtim të drejtë me nivelin e afërsisë së zemrës me Allahun.

Nëna jonë Aisheja (r.a.), thotë:

"Kur Rasulullahu (a.s.), qëndronte në namaz, shpeshherë prej kraharorit të tij dëgjohej një zë sikur ziente ndonjë kazan." (Ebu Daud, Salat, 157; Nesai, Sehv, 18.)

Po ashtu, edhe Aliu (r.a.), në jetën e tij të adhurimit, hynte në një atmosferë të veçantë përqendrimi dhe përkushtimi. Gjatë një beteje, atë e kishte goditur një shigjetë në këmbë. Por për shkak të dhimbjes së madhe, nuk mundën t'ia nxirrnin shigjetën. Për këtë arsye, Aliu (r.a.), tha:

"Unë po qëndroj të fal namazin, ndërsa ju nxirreni!"

U bë ashtu siç tha ai dhe e nxorën shigjetën pa asnjë vështirësi. Aliu (r.a.), dha selam dhe pyeti: "Çfarë bëtë?" Ndërsa të pranishmit i thanë: "E nxorëm!"

Ja pra, përkushtimi dhe kënaqësia shpirtërore e atij që e ka zemrën me Allahun, është krejtësisht diçka e veçantë.

Nga ana tjetër, vetëdija e të qenit bashkë me Allahun nuk është e veçantë vetëm për momentet e adhurimeve. Ajo është një pjekuri shpirtërore që i jep formë të gjithë jetës së besimtarit. Ajo është një ndjenjë shpirtërore, e cila aq sa organizon adhurimet, organizon edhe jetën familjare, jetën shoqërore, fitimet dhe shpenzimet. Me një fjalë, çdo vepërimtar i njerëzore...

DORA NË KËTË BOTË, ZEMRA ME ALLAHUN

Një nga robërit e dashur të Allahut, **Muhammed Parisa**, i cili ishte edukuar nga dora e **Shah Nakshibendit**, rrugës për në haxh u kthye në qytetin e Bagdadit ku rastisi një argjendar në moshë të re, të cilit i ndriste fytyra. Kur e pa të riun që vazhdimisht ishte duke tregtuar me myshterinjtë e tij, mendoi se ai po shpenzonte shumë kohë në punët e kësaj bote. Për këtë arsye, u mërzi dhe tha me vet:

“Sa keq! Atë e paska kapluar angazhimi me këtë botë, pikërisht në moshën kur mund të kryejë adhurime në mënyrën më të bukur!” Mirëpo, kur e vëzhgoi me vëmendje, vuri re se zemra e të riut që shiste flori, ishte gjithmonë bashkë me Allahun, sepse ai e përkujtonte Atë vazhdimisht. Prandaj, duke e lavdëruar të riun tha:

“MasheAllah! Dorën të lidhur me këtë botë, por zemrën të lidhur me Allahun!..

Kur Muhammed Parisa arriti në Mekë, pa një të moshuar mjekërbardhë, i cili qante me përgjërime i kapur pas mbulesës së Qabes. Në fillim, kur e pa të moshuarin që po i përgjërohej Allahut duke qarë, tha me zili:

“Ah sikur edhe unë të mund t’i përgjërohesha Allahut kështu duke qarë.” Mirëpo, kur i dëgjoi me vëmendje lutjet e të moshuarit, kuptoi se gjithë ato të qara ishin për realizimin e dëshirave të kësaj bote të përkohshme. Kjo e mërzi shumë zemrën e tij të butë.

Ja pra, nëse zemra është gjithmonë bashkë me Allahun, angazhimi me punët e kësaj bote nuk të dëmton. Mirëpo, adhurimet që bëhen me një zemër, të cilën problemet e kësaj bote e kanë bërë të shkujdesur ndaj Allahut, ato kanë shumë probleme!..

Kapitali më i çmuar i njeriut është koha. Ajo as nuk mund të blihet e as nuk mund të jepet e të merret borxh. Ndërsa pjesa më e rëndësishme e mirësisë së kohës është çasti i tanishëm, i cili ndodhet midis së shkuarës dhe së ardhmes. Kjo, sepse dosjet në lidhje me të shkuarën, janë mbyllur dhe vulosur. Tashmë, në ato dosje nuk mund të bëhet asnjë korrigjim. Ndërsa e ardhmja nuk dihet se me çfarë surprizash është e ngarkuar. Për këtë arsye, besimtari, kapitalin e tij më të çmuar, duhet t’ia kushtojë po më të çmuarit, duke e kaluar kohën e tij bashkë me Allahun e Madhëruar.

Ahmed er-Rifai, ka thënë:

“Begatia e kohës së njeriut, është ajo kur ai gje-

ndet më afër Allahut të Madhëruar.”

Ndërsa Abdullah bin Zejdi ka shumë këshilla dhe fjalë të mbushura me urtësi. Një ditë, tha:

“Lum ai që jeton edhe në këtë botë, edhe në botën tjetër!”

Kur u pyet: “Si jetohet edhe në këtë botë, edhe në botën tjetër?”, ai përgjigjet:

“Të mos e nxjerrësh Allahun nga zemra në këtë botë (duke u thelluar në meditimin e shfaqjeve dhe fuqisë hyjnore), të jetosh gjithmonë duke u lutur dhe në sajë të këtyre, të fitosh mëshirën e Tij në botën tjetër.”

Një ditë, një nga të dashurit e Allahut, Ibrahim bin Et’hemi, shkoi tek Imam Adhami, Ebu Hanifja (Allahu e mëshiroftë). Nxënësit përreth Ebu Hanifes, e shikojnë Ibrahim bin Et’hemin me sy përçmues. Ndërsa Ebu Hanifja, i cili e kuptoi këtë gjendje, i drejtohet Ibrahim bin Et’hemit dhe i thotë:

“Urdhëroni zotëria ynë, na nderuat me ardhjen tuaj këtu!”

Mirëpo, Ibrahim bin Et’hemi, paksa i fyer, jep selam dhe largohet prej aty.

Nxënësit habiten me respektin dhe nderin që tregoi një jurist me famë botërore si Ebu Hanifja, ndaj një dervishi. Prandaj, pasi Ibrahim bin Et’hemi u largua prej aty, e pyetën Ebu Hanifen:

“Nëse e krahasojmë me ju, çfarë meritash ka ky person për të qenë zotëri apo i madh? Si është e mundur që një personalitet si ju, i thotë atij «zotëria ynë»?”

Ndërsa Ebu Hanifja, u dha këtë përgjigje e cila tregon edhe modestinë e tij të jashtëzakonshme:

“Ai është i angazhuar vazhdimisht me Allahun, ndërsa ne merremi vetëm me çështjet sipërfaqësore...”

Ndërsa i nderuari Ebu Bekir Shibli, kur përkufizon tasavufin, thotë:

“Të jesh bashkë me Allahun në të dyja botët dhe të mos shohësh tjetër përveç Tij.”

Ja pra, pjekuria shpirtërore që kërkon të arrijë edukimi i tasavvufit, është ky horizont i bashkimit me Allahun.

TRAGJEDIA E SHKUJDESJES NDAJ ALLAHUT

Një zemër e cila nuk tregon durim ndaj vështirësive të jetës, por bëhet mosmirënjohëse, ankuese, kryeneçe dhe injorante do të thotë se e ka humbur ndjenjën e të qenit bashkë me Allahun.

Nëse robi është bashkë me Allahun, Ai, me madhësinë dhe bujarinë e Tij, është më afër robit. Kjo, sepse siç shprehet një hadith fisnik², ku transmetohet një shembull i ofruar për mendjen njerëzore në lidhje me dashurinë e Allahut ndaj tij; kur një rob i afrohet Zotit të tij një pëllëmbë, Zoti i afrohet një krah; nëse robi shkon drejt Zotit të tij duke ecur, Zoti shkon drejt tij duke vrapuar; Ai gjendet me të (robin) kudo që ai e përmend dhe nuk e kursen mëshirën dhe ndihmën ndaj tij.

Është fakt se një zemër e cila nuk e harron Zotin e saj dhe është gjithmonë me Të edhe kur është e qetë materialisht e shpirtërisht, e gjen Zotin pranë, edhe nëse përpallet me ndonjë vështirësi. Nëse robi duron dhe kërkon shpërblim për vështirësitë dhe problemet me të cilat sprovohet, Allahu ia lehtëson atij durimin dhe qëndresën. Por, nëse dëshiron shpëtim, Allahu i mjafton atij si ndihmës dhe mëshirues.

Allahu i Madhëruar është i lirë në veprat e Tij. Ai i sprovon robërit e Vet edhe me mirësi edhe me privim nga të mirat. Qenia e robit bashkë me Allahun edhe në sprovat më të vështira, vërteton besnikërinë e besimit të tij. Për këtë arsye, Allahu i Madhëruar, sprovat më të mëdha ua ka dhënë robërve që do më shumë. Në një ajet fisnik urdhërohet:

“Vërtet mendoni të hyni në Xhenet, pa provuar atë që kanë provuar të tjerët para jush? Ata i goditi mjerimi dhe sëmundjet dhe, aq shumë u tronditën, saqë çdo i dërguar dhe ndjekësit e tij, thirrën: “Kur do të arrijë ndihma e Allahut?” Ja, ndihma e Allahut është afër!” (Bekare, 214)

Për këtë arsye, kur një mysliman përballet me vështirësi dhe vuajtje, të mos qahet i pashpresë duke thënë fjalë që mund ta shpien në mohim, si: “Përse Allahu që unë e adhuroj nuk më ndodhet

pranë në këto çaste të vështira?”, sepse ai nuk ka të drejtë ta bëjë këtë. Në këtë botë sprovash, është Allahu që e sprovon robin e Vet, e jo robi Zotin e tij!

Nisur nga kjo, një besimtar i cili përballet me vështirësitë e jetës, duhet të kujtojë fjalën e Allahut në ajetin:

“...Mos u dëshpëro, se me të vërtetë Allahu është me ne!” (Teube, 40) dhe të jetojë në paqe shpirtërore miqësinë dhe afrimin me Allahun e Madhëruar. Edhe peygamberët dhe robërit e mirë që kanë kaluar nëpër sprovat më të vështira të kësaj bote, kanë përjetuar dhe përhapur gjithmonë këtë qetësi dhe paqe.

Nuk duhet harruar se për besimtarët e devotshëm, zemra e të cilëve është gjithmonë me Allahun, nuk ka frikë dhe hidhërim as në këtë botë dhe as në botën tjetër. Allahu i Madhëruar, në lidhje me mirësinë dhe përgëzimin e botës tjetër në frymën e tyre të fundit, shprehet:

“Me të vërtetë, atyre që thonë: “Zoti ynë është Allahu”, e pastaj vazhdojnë të vendosur në rrugën e drejtë, do t’u zbresin engjëjt (para vdekjes) e do t’u thonë: “Mos u frikësoni dhe mos u pikëlloni! Dhe gëzojuni Xhenetit që ju është premtuar.”

(Fussilet, 30)

Lum ato zemra që janë gjithmonë të qëndrueshme me Allahun përballë fatunave të jetës dhe të egos, duke e përmbyllur jetën e tyre me arritjen e përgëzimeve hyjnore!

Zoti ynë, e bëftë vetëdijen e të qenit bashkë me Të në çdo kohë dhe vend, thesarin e lumturisë së zemrave tona! Gjithashtu, na bëftë të gjithëve prej robërve të Tij fatlumë, të cilët në këtë botë jetojnë në atmosferën e të qenit bashkë me Të, ndërsa në botën tjetër nderohen me mirësinë e shikimit të bukurisë madhështore të Tij!

Amin!..

2. -Shih. Buhari, Teuhid, 15, 35, 55; Muslim, Teube 1, Dhikr 2, 19.

Mustafa Erlish

Zejd ibn Erkami

Zejd ibn Erkami (r.a.), ishte prej heronjve fëmijë që deshë të merrte pjesë në luftë, duke i kërkuar leje të Dërguarit të Allahut (a.s.), ditën e Uhudit!..

Ai ishte një fëmijë sahab që iu dorëzua të Dërguarit të Allahut (a.s.), që në moshë të vogël!..

Një trim që nuk heshtte përballë tiranit dhe që nuk e duronte dot padrejtësinë!..

Një dijetar që e dinte se heshtja përballë padrejtësisë është djallëzi pa gjuhë!..

Një ushtar i besimit, për të cilin ka folur edhe zbulësia hyjnore dhe i cili është bërë shkak për zbritjen e sures Munafikun!..

Një sahab që fitoi komplimentin "Allahu Teala e vërtetoi atë që dëgjoi ai"!..

Zejd ibn Erkami, (r.a.), ishte prej fisit Hazrexh. Ai u nderua me Islamin që në moshë të vogël. Lindi në vitin 612 p.e.s. dhe ishte një jetim medinas, që u rrit nën përkujdesjen e Abdullah ibn Revahas, (r.a.).

Edhe pse ishte në moshë fëmijore dëshiroi të merrte pjesë në Luftën e Uhudit bashkë me Usamen dhe Abdullah ibn Umerin, (r.a.). Për shkak se ishin më të vegjëll se trembëdhjetë vjeç, nuk iu dha leje për të marrë pjesë në luftë. I Dërguari i Allahut (a.s.), i urdhëroi ata të mbronin njerëzit që kishin lënë pas në Medinë.

Pas Luftës së Uhudit, në të cilën nuk shkoi dot Zejdi, (r.a.), më vonë mori pjesë në shtatëmbëdhjetë luftëra të tjera. Në vitin e tetë të hixhretit shkoi në Luftën e Mu'tes, duke hipur në kafshën e Abdullah ibn Revahas, (r.a.), pas tij. Ai e tregon kështu kujtimin në lidhje me atë udhëtim:

"Unë isha një jetim i rritur nën përkujdesjen e Abdullah ibn Revahas, (r.a.). Në Luftën e Mu'tes më mori duke më hipur pas vetes në kafshën e tij.

Betohem në Allahun se ai recitoi poezi deri në mëngjes. Devesë së tij i recitoi poezi të cilat kishin këtë

kuptim: "Mua më ke sjellë në mejdanin e luftës nga një vend i largët. Tashmë nuk do të të propozoj ndonjë udhëtim tjetër, sepse unë dëshiroj të bie dëshmor në rrugë të Allahut dhe të mos kthehem më te familja ime." Kur e dëgjova këtë, nuk i mbajta dot lotët. Ai më shtyu pak me kamxhikun e tij dhe më tha: "Përse po qan? Çfarë humbjeje ke ti, nëse Allahu ma mundëson të bie dëshmor dhe t'i të kthehesh shëndosh e mirë në shtëpinë tënde?" (Muhammed Jusuf Kandelevi, Hajatu's-Sahabe, Botimet Akçag: 1/514-515.)

Zejd ibn Erkami, (r.a.), vepronte me shumë sinqeritet dhe dëlirësi në çështjen për t'i reflektuar në jetë mirësitë e Islamit. Në lidhje me këtë, ka një transmetim të tillë:

Transmetohet nga Zejd ibn Erkami, (r.a.), se një ditë i Dërguari i Allahut (a.s.), ka thënë: "*Kushdo që e thotë me sinqeritet fjalën La ilahe il-lallah, do të hyjë në Xhenet.*" Sahabët e nderuar e pyetën: "O i Dërguari i Allahut! Çfarë do të thotë me sinqeritet?" Ai u përgjigj: "*Nëse kjo fjalë e mbron nga haramet atë që e thotë, domethënë se është shprehur me sinqeritet.*" (Tergib III/74)

Zejd ibn Erkami, (r.a.), ishte një ushtar i besimit, për të cilin ka folur edhe zbulësia hyjnore dhe i cili është bërë shkak për zbritjen e sures Munafikun!..

Zejd ibn Erkami, (r.a.), i dëgjoi fjalët që ua tha mbështetësve të tyre kryetari i hipokritëve, Abdullah b. Ubej b. Selul në Luftën Beni Mustalik apo Luftën e Tebukut dhe e njoftoi të Dërguarin e Allahut (a.s.), nëpërmjet xhaxhait të tij. I Dërguari i Allahut (a.s.), së pari e thirri Zejdin dhe e pyeti për këtë lajm. Pastaj urdhëroi që të vinte Abdullah b. Ubej b. Seluli dhe shokët e tij. Pasi erdhën, i pyeti nëse i kishin thënë apo jo këto fjalë. Ata u shprehën duke u betuar se nuk i kishin thënë. I Dërguari i Allahut (a.s.), mendoi se kishin të drejtë. Zejdi u qortua nga njerëzit, ngaqë ra në pozitën e ulët të gë-

njeshtarit. Zejdi u mërzit shumë për këtë dhe të gjithë natën e kaloi pa vënë gjumë në sy. Të nesërmen zbritën ajetet që vërtetonin se hipokritët i kishin thënë ato fjalë. Në ajete thuhej:

“Ata thonë: “Mos u jepni kurrë atyre që janë me të Dërguarin e Allahut, me qëllim që të largohen prej tij!” Por Allahut i takojnë thesaret e qiejve dhe të Tokës, ndonëse hipokritët nuk kuptojnë.”

“Ata thonë: “Nëse kthehemi në Medinë, pa dyshim që të fuqishmit do t’i dëbojnë të dobët nga ajo!” Në të vërtetë, fuqia është e Allahut, e të Dërguarit të Tij dhe e besimtarëve, por hipokritët nuk e dinë.” (Munafikun, 7-8)

Pasi zbritën këto ajete, i Dërguari i Allahut (a.s.), e gëzoi Zejdin duke i thënë: “Allahu ka njoftuar se ti ke thënë të vërtetën, o Zejd!”

Këtë ngjarje, e cila gjendet në një formë më të shtjelluar në literaturën e hadithit, e tregon vetë Zejdi:

“Zejd ibn Erkami, (r.a.), transmeton: “Ne patëm dalë për një luftë nën komandën e të Dërguarit të Allahut (a.s.). Myslimanët po përjetonin një varfëri dhe vështirësi të madhe. Abdullah ibn Ubeji, i cili gjendej ndërmjet ushtarëve, u tha shokëve të tij:

“Mos u jepni gjë atyre që ndodhen rreth të Dërguarit të Allahut, në mënyrë që ta lënë atë. Nëse kthehemi në Medinë, të fortët patjetër do t’i nxjerrin prej aty ata të dobët!”

Pasi i dëgjova këto fjalë, shkova dhe e njoftova të Dërguarin e Allahut, (a.s.). Pejgamberi, (a.s.), dërgoi një burrë te Abdullahu dhe e pyeti në lidhje me këtë çështje.

Ai bëri betim mbi betim se nuk e kishte thënë këtë fjalë. Nisur nga kjo, disa sahabë filluan të thoshin: “Zejdi e ka mashtruar të Dërguarin e Allahut.”

Unë u mërzta shumë nga këto fjalë derisa Allahu Teala i zbriti Pejgamberit, (a.s.), suren Munafikun, që vërtetonte fjalët e mia dhe që fillonte: ***“Kur vijnë tek ti hipokritët...”***

Më vonë, i Dërguari i Allahut (a.s.), i ftoi ata që të kërkonin falje, por ata nuk e pranuan edhe këtë. (Buhari, Tefsiru sure (63),1)

Në shpjegimin e këtij hadithi fisnik u është dhënë vend edhe këtyre komentimeve të rëndësishme:

Të shkosh te i Dërguari i Allahut (a.s.) dhe ta njoftosh për planet e hipokritëve kundër myslimanëve, kurrë nuk është përgojim. Në të vërtetë, edhe Pejgamberi nuk e ka qortuar Zejdin për këtë. Ai vetëm e kontrolloi gjendjen dhe pranoi se Zejdi kishte gabuar pasi hipokritët i mohuan fjalët e tyre duke u betuar.

Ndërsa Zejdi u mërzit shumë ngaqë ra në këtë gjendje. Madje, në disa transmetime thuhet se Zejdi ishte ngujuar në çadrën e tij dhe nuk donte të takohej me asnjë. Ndërsa në një transmetim tjetër thuhet se

Pejgamberi (a.s.), i ka thënë Zejdit se ai mund ta ketë dëgjuar gabim dhe se mund të jetë ndikuar shumë nga ajo që ka dëgjuar.

Kur zbriti surja Munafikun, e cila e vërtetonte Zejdin dhe tregonte në formë të prerë se hipokritët kishin gënjyer, i Dërguari i Allahut (a.s.), e thirri Zejdin, ia ledhatoi veshët me duart e tij të bekuara dhe i tha: “Allahu Teala e vërtetoi veshin tënd (atë që ke dëgjuar ti).” Për këtë arsye, Zejdi u quajt “njeriu që dëgjimi i tij është vërtetuar nga Allahu Teala”.

Zejdi ishte një ushtar i dashurisë dhe besimit që iu dorëzua plotësisht Allahut dhe të Dërguarit të Tij që në moshën e fëmijërisë. Për shkak se dinte të shkruante dhe të lexonte, zuri vend ndërmjet shkruesve të shpalljes hyjnore. Kjo ngjarje është jashtëzakonisht e rëndësishme nga aspekti për të treguar dashurinë që kishte Zejdi ndaj të Dërguarit të Allahut, (a.s.) dhe familjes së tij:

Zejd ibn Erkami, (r.a.), e ka përjetuar vetë ngjarjen e Qerbelasë, e cila i dridh zemrat. Kur valiut të Kufes dhe Basras, Ubejdullah ibn Zijadit iu soll koka e prerë e Hysejnit (r.a.), që Krenaria e Gjithësisë, i Nderuari ynë, (a.s.), e ka quajtur prej “të nderuarve të të rinjve të xhenetit”, Zejdi gjendej aty.

Kur Ibn Zijadi filloi t’u binte dhëmbëve të parë të Hysejnit, (r.a.), me shkopin që kishte në dorë, Zejdi nuk rezistoi dot dhe bërtiti:

“Hiqe atë shkop! Unë e kam parë me sytë e mi të Dërguarin e Allahut, (a.s.), duke i puthur ata dhëmbë.” Pastaj filloi të qante përballë këtij barbarizmi dhe tiranie.

Valiu, Ibn Zijad u nxe shumë prej këtyre fjalëve dhe i bërtiti me të madhe: “Sikur të mos ishe i moshuar, do të ta prisja kokën.”

Zejdi, (r.a.), nuk ishte një njeri që trembej nga britma të kota. Ai e pati mësuar nga Pejgamberi (a.s.), se heshtja përballë padrejtësisë është djallëzi pa gjuhë. Kur u ngrit nga vendi për t’u larguar, atyre që gjendeshin aty u tha:

“O arabë! Këtej e tutje ju nuk jeni gjë tjetër përveçse robër. Ju keni vrarë birin e Fatimes. Ndërsa birin e të padrejtë (synon valiun, Ibn Zijadin) e keni bërë prijës dhe sunduesin tuaj. Ndërkohë ai i ka vrarë të mirët tuaj dhe dëshiron t’i bëjë robër të këqinj të tuaj. Ju e keni pranuar këtë poshtërim. Mallkuar qofshin ata që e pranojnë poshtërimin!..”

Zejdi, (r.a.), ishte një trim që nuk heshtte përballë tiranit dhe që nuk e duronte padrejtësinë. Ai asnjëherë nuk u nda nga i Dërguari i Allahut (a.s.). Ato që i mësoi prej Pejgamberi, së pari i praktikoi në jetën e tij me sinqeritet të plotë. Si rezultat, bëri një jetë të dëlirë dhe të devotshme.

Fakte shkencore NE KURAN - 2

M. sc. Artan S. Mehmeti

FAKTE SHKENCORE NGA FUSHA E BIOGEOGRAFISË (BIOLOGJISË)

Biogjeografia është disiplinë shkencore që studion shtresën e biosferës, përkatësisht botën bimore dhe shtazore, shpërndarjen e tyre në hapësirë, si dhe varësinë e tyre nga mjedisi gjeografik. Kurani i shenjtë, jep fakte konkrete dhe të sakta nga shkenca e biogjeografisë, të cilët këta shkencëtarë i kanë vërtetuar nëpërmjet studimeve dhe aparaturave të ndërtuara për këtë qëllim.

PREJARDHJA E JETËS

Kurani famë lartë e tregon shumë qartë se Toka dhe planetët bashkë me Diellin kanë qenë të bashkuar dhe më pas ato janë ndarë, gjithashtu Kurani na tregon se jeta në planetin Tokë e ka prejardhjen prej ujit. Zoti (xh.sh.) për prejardhjen e jetës në Tokë, na tregon në Kuran ku thotë:

“A nuk e dinë ata, të cilët nuk besuan se qiejt e Toka ishin të ngjitura, e Ne i ndamë ato të dyja, ujin e bëmë bazë të jetës së çdo sendi...” (Enbija, 30)

Shkencëtarët praktikisht kanë vërtetuar se Toka dhe qiejt kanë qenë të bashkuar dhe pastaj Toka është

ndarë nga qiejt. Ata mendojnë se Toka dhe Sistemi ynë Diellor janë formuar nga pluhuri kozmik i cili ishte rezultat i shpërthimit të madh. Ky shpërthim madhështor që shënoi fillimin e gjithësisë u emërua “Shpërthim i Madh” (Big Bang) dhe teoria filloi të quhej **teoria e Big Bangut**.¹ Gjithashtu shkencëtarët kanë vërtetuar se jeta në Tokë ka filluar në ujë, si dhe uji është bazë për jetën e çdo gjëje në tokë: mikroorganizmat, botën bimore dhe shtazore, si dhe jetën e njeriut.²

DHEU (TOKA)

Bazuar në literaturën pedologjike, shohim se, nëse toka ka mungesë uji, ajo është jo produktive dhe e vdekur, mirëpo nëse mbi këtë tokë të vdekur bie shi apo e uitim atëherë kësaj toke do i kthehet jeta d.m.th. behet e mundur që të mbijnë të gjitha llojet e bimëve.³ Këtë që e thamë më lart për dheun – tokën, Zoti (xh.sh.) na ka treguar në Kuran përmes disa ajeteve ku thotë:

1. KOÇO PRIFTI, PAJTIM BEHJTA, GJEOLGJIA E PËRGJITHSHME, Sht - pia Botuese LIBRI UNIVERSITAR, Tiranë 1996, faq. 128 – 129

2. Dr. Fadil Millaku, Biologjia (ligjërata) UNIVERSITETI I PRISHTINËS, F - kulteti i Bujqësisë dhe Veterinarisë, Prishtinë 2006

3. Dr. sc. Shpejtim Bulliqi, Pedologjia, (ligjërata), UNIVERSITETI I PRISHT - NËS, FSHMN, Departamenti i Gjeografisë, Prishtinë 2006

“...në atë shi që e lëshon Allahu prej së larti e me të ngjall tokën pas vdekjes së saj...” (Bekare, 164)

ROLI I UJIT NË ZHVILLIMIN E BIMËS

Bimët e marrin ujin nga toka. Toka nga ana e saj përfaqëson një kompleks lëndësh organike dhe grimcash dhe të veshura nga një cipë uji dhe lëndësh minerale të tretura në të. Hapësirat e mëdha ndërmjet këtyre grimcave janë të mbushura me ajër. Në këto hapësira të tokës depërtojnë qindra dhe mijëra *qime rrënjore* si dhe disa zgjatime fijeze kërpudhore që quhen mikoriza, të cilat dalin nga qelizat e sipërfaqes së rrënjëve. Me këtë sipërfaqe të madhe të krijuar nga qimet rrënjore dhe mikorizat, rrënjët mund thithin nga toka sasi të konsiderueshme uji.⁴ Zoti (xh.sh.) në Kuran për rolin e ujit në zhvillimin e bimës thotë:

“...E ti e sheh tokën e tharë - të vdekur, e kur Ne ia lëshojmë asaj ujin ajo gjallërohet, shtohet dhe nga të gjitha llojet rritë bimë të këndshme.” (Haxh 5)

RIPRODHIMI I BIMËVE

Për bimët është karakteristikë mënyra e riprodhimit në dy mënyra: Mënyra e riprodhimit joseksual, dhe Mënyra e riprodhimit seksual. Mënyra e riprodhimit joseksual – Kur një pjesë bime zhvillohet duke prodhuar një bimë të re, thuhet se kryhet shumimi ose riprodhimi joseksual i bimës. Ky shumim quhet **edhe shumim vegjetativ (nga “vegjetae” = bimë)**, pasi është karakteristik për bimët. Duke qenë se rritja e bimëve është e papërcaktuar, atëherë nga secili meristem i saj potencialisht mund të zhvillohet një bimë e plotë. Kjo do të thotë se shumimi vegjetativ i bimës kryhet shumë lehtë me grupe qelizash me veti embrionale, pra me klone. Për këtë arsye në shumë lloje bimore, një bimë e re mund të zhvillohet nga copa apo pjesët bimore. Mënyra e riprodhimit seksual – Për riprodhimin seksual të bimët janë specializuar struktura të veçanta riprodhuese sikurse është lulja.⁵ Riprodhimin e bimëve Zoti (xh.sh.) na ka tregon në Kuran thotë:

“Dhe Ai është, i cili Tokën e shtriu, dhe në të krijoi kodra e lumenj dhe prej secilit fryt bëri dy lloj (çift),...” (Rad 3)

EKZISTIMI I BASHKËSIVE BIMORE

Bimët rreth nesh janë të përshtatura për të jetuar në Tokë ashtu sikurse janë përshtatur edhe insektet dhe kafshët vertebrorë. Biologët llogarisin që ndër bimët që popullojnë Tokën, numri i llojeve në grupe të ndryshme të tyre. Numri i përgjithshëm i llojeve bimore në

rruzullin tokësor llogaritet të jetë rreth 350.000, nga të cilat deri tani janë përshkruar rreth 256.000 lloje.⁶ Për këtë që e thamë lidhur me bashkësitë e bimëve Zoti (xh.sh.) në Kuran thotë:

“...lëshoi shiun prej së larti, e kjo mundësoi që të mbijnë bimë të llojeve të ndryshme.” (Ta Ha, 53)

RIPRODHIMI I SHTAZËVE

Në ajetet e sures Nexhm, Zoti (xh.sh.) thotë:

“Dhe Ai është që krijoi llojet - mashkullin dhe femrën. Nga pika e farës që hidhet.” (Nexhm, 45-46)

Shumica dërmuese e llojeve të organizmave shtazorë krijohen me shumim seksual. Kështu, me bashkimin e gametit mashkullor (spermatozoidit) me gametin femëror (qelizën vezë) krijohet organizmi i ri – zigota. Rëndësia e shumimit seksual rezulton në mundësinë e krijimit të llojllojshmërisë së madhe të pasardhësve.⁷

EKZISTIMI I BASHKËSIVE SHTAZORE

Fauna tokësore jeton në sipërfaqe të tokës, megjithëse disa mamatë (lloje të brejtësve) jetojnë në thellësi deri 5 – 6 m, ndërsa disa shtazë të shpellave dhe ujërave nëntokësore hasen në thellësi edhe nën 100 m. Llojet shtazore hasen edhe në masivet e larta malore. Kështu, p.sh. ujku mund të jetoj edhe në lartësi mbidetare prej 5600 m, Capra siberica (dhia e egër) deri 5800 m, disa kolibra në malin Çimarozo (Amerikën Jugore) stroullat e tyre i ndërtojnë në lartësi prej 5400 m. Në pikëpamje sistematike, kategoritë e larta të botës shtazore më tepër hasen në ambientin ujor se sa në atë tokësor, kështu që nga afër 60 klasat, në dete dhe oqeane nuk janë të përhapura vetëm 3 prej tyre (ujëtokësorët, qindkëmshit dhe Protrochetet të cilat bëjnë lidhjen në mes të kimbave dhe nënujorëve). Deri më sot janë të njohura mbi 1 milion lloje shtazore të ndara në disa grupe sistematike ashtu edhe në atë zoogeografike, më së miri janë të hulumtuar kurrizorët. Sot janë të njohur afër 40.000 lloje të kurrizorëve dhe afër 8.000 lloje gjitarësh, shpezë afër 10.000, zvarranikë afër 4.000, ujëtokësor afër 2.000 dhe peshq afër 16.000 lloje.⁸ Rreth ekzistimit të bashkësive shtazore Zoti (xh.sh.) në kuran thotë:

“Nuk ka asnjë gjallesë në Tokë dhe as shpendë që fluturojnë me dy krahë e që nuk janë të ndara në grupe (të ndryshme), sikurse edhe ju (Zoti i krijoi, i pajisi si juve)...” (Enam, 6)

6. Dr. Fadil Millaku, Biologjia (ligjërata)

7. Dr. Ismet Bajraktari, Dr. Haqif Qerimi, Dr. Fetah Halili, Mr. Agim Gashi, BIOLOGJIA 11, SHTËPIA BOTUESE LIBRI SHKOLLOR, Prishtin 2004, faq. 57

8. Dr.sc Shpetim Bulliqi, PEDOGJEOGRAFIA (ligjërata)

4. PROCESE FIZIOLOGJIKE TË BIMËVE, (<http://data.planetar.edu.al/files/BA570.docx>), shikuar më 21.06.2014

5. Dr. Fadil Millaku, Biologjia (ligjërata)

Për një të ardhme më të mirë

Nuredin Nazarko

Në një prej thënieve më domethënëse, për të na shkundur nga shpresa se në të ardhmen do të jetë më mirë, thuhet se çdo ditë që vjen është me e keqe se ajo që kalon. Kjo nuk do të thotë që përderisa pritet të ndodhë kështu, të mos përpiqemi për të jetuar mirë, për të jetuar paqshëm.

Edhe pse mund të duket paradoksale për shumë syresh që ëndërrojnë dhe jetojnë me shpresën se e ardhmja do të jetë gjithmonë më e mirë se e shkuara, kjo thënie vjen pikërisht për të na shkundur nga ëndërrimet e bukura për të ardhmen, edhe pse është bukur të ëndërrosh ndonjëherë.

Ëndërrimet e pavend duhen flakur tej dhe duhet të pranojmë atë që *de facto* po na qarkëson për çdo ditë e më tepër. Duhet të jetojmë me realitetin që na rrethon, jo me atë që presim të ndodhë, sipas ëndërrimeve tona, shpesh edhe dehëse. Kjo, për të qënë të përgatitur, për sfidat që me siguri do të vijnë në kohën dhe hapësirën e duhur, që të mos zihemi gafil prej tyre, ndërkohë që ëndërrojmë për të ardhmen e begatë dhe të paqtë.

Shumë syresh shpresojnë dhe janë ndoshta të bindur katërcipërisht se e ardhmja do të jetë realisht më e mirë, më e begatë. Kur ëndërrojnë dhe shpresojnë për këtë lloj të ardhme, me siguri që referencë kanë gjendjen aktuale në të cilën jetojnë.

Kësisoj, në të ardhmen presin të realizojnë atë që momentalisht nuk e kanë, atë që momentalisht nuk e posedojnë, atë që momentalisht nuk është pjesë e

jetesës së tyre. Përgjithësisht, me të ardhme më të mirë e më të begatë shumica nënkupton përmirësimin e gjendjes materiale.

Me të ardhme më të mirë e më të paqtë nënkupton rritjen e standarteve ekonomike të të jetuarit, më shumë të ardhura, më shumë mundësi për konsum të të mirave materiale. Për këtë qëllim mendohet ditë edhe natë, shtrydhen energji fizike e mendore, krijohen lidhje e miqësi të reja, prishen lidhje e miqësi të vjetra.

Të ardhurat financiare dhe shtimi i aseteve ekonomike në listën e pasurisë janë syri i ciklonit të një shumice të konsiderueshme. Për këtë janë të gatshëm të sakrifikojnë lidhjet familjare, fa-refisnore e vëllazërore, vetëm e vetëm që përfitimet të kalojnë në anën e tyre, pa u vramendur për koston e kësilloj sjellje e qëndrimi. Në fund të ditës llogaria për kësilloj krijesash i përgjigjet vetëm një pyetje, sa fituam sot?

Etja për shtimin e të ardhurave dhe aseteve ekonomike si garanci për të ardhmen e mirë dhe të begatë i kanë verbuar kaq shumë, sa që nuk shohin më asgjë njerëzore përreth tyre.

Çdokush tjetër shikohet si burim i mundshëm pasurimi, si burim i mundshëm parash. Ashtu siç i perceptojnë të tjerët, ashtu edhe sillen e i trajtojnë.

Shpesh, revoltohemi së brendshmi kur dëgjojmë e shohim trajtimin e qenieve njerëzore si mall tregu, pa asnjë fije mëshirë për vuajtjet dhe skamjen e tyre. Nuk ka asgjë për t'u çuditur. Ç'mund të prodhojë tjetër dëshira e zjarrit për një të ardhme të mirë e të begatë, që ndërtohet mbi përfytyrimin e shtimit të të ardhurave?

Këta syresh kujdesen vetëm të shtojnë zerot në llogarinë e tyre bankare, duke ëndërruar për të ardhmen e lumtur që i pret, për shtëpitë luksoze që do të blejnë, për makinat që do të ndërrojnë sipas viteve të prodhimit, për vendet që do të vizitojnë, për emrat me famë mediatike që do të takojnë apo do t'i ftojnë të jenë pjesë e festimeve të tyre, për femrat që do të hyjnë dha dalin nga jeta e meshkujve, për meshkujt që do të hyjnë dha dalin nga jeta e femrave. I çuditshëm

dhe i habitshëm është njeriu!

Shpreson të arrijë këto të mira materiale nga ajo që është e panjohur dhe surprizuese. Të shpresuarit për jetë të gjatë dhe arritjen e së ardhmes së lumtur e të begatë, i detyron të harrojnë vizitorin që i prish kënaqësitë e këtij lloji pakthyeshmërisht. Dhe për më tepër, koha e vizitës së këtij vizitori është e panjohur, ashtu siç është edhe vetë e ardhmja.

I çuditshëm është njeriu që shpreson të jetojë gjatë dhe të gëzojë të mirat materiale, kur koha e vizitorit mund të jetë tepër e afërt.

Kur themi që çdo ditë që vjen është më e keqe se ajo që kalon, nuk do të thotë që domosdoshmërisht kjo e keqe të jetë vetëm skamje, varfëri, luftëra, sëmundje të pashërueshme, epidemi vdekjeprurëse ose jo. Natyrisht që këto që përmendëm apo dhe të tjera që nuk janë përmendur, nuk janë të përjashtuara si elementë të përkeqësimit të së ardhmes.

Por këto janë shfaqje, manifestime të një të keqeje akoma dhe më të madhe; gërryerja përkeqësuese e vlerave që e bëjnë njeriun njeri. Duke u thelluar në vazhdimësi hendeuku mes njeriut dhe të qenit njeri, çdo ditë që vjen është më e keqe se ajo që kalon edhe pse njeriu mund të jetojë në mes të të mirave materiale. Para se ta shohim të keqen të manifestuar në mjedisin e jashtëm, duhet të shohim të keqen që endet brenda nesh.

Sa më e madhe kjo e keqe, aq më e keqe do të jetë jeta e njeriut, edhe pse shpreson që e ardhmja do të jetë më e mirë. Si mund të shpresosh që e ardhmja do të jetë më e paqtë dhe më e begatë, kur brendësia është përmbysur kokëpingulthi dhe retë e errëta të së keqes kanë mbuluar zemrën e njeriut?

Përderisa zemra e njeriut nuk çlirohet nga e keqja, por vetëm e shton prezencën e saj në brendësi të vetvetes, e ardhmja nuk ka për të qënë as e mirë, as e begatë dhe as e paqtë. Ky është ligji që nuk mund të ndryshojë nga ëndërrimet dehëse të atyre që të ardhmen e shohin të paqtë.

Duhet të jemi syçelë, zemërçlirët nga veset dhe mbushur me dashuri të thellë për të Vërtetën që e ardhmja të jetë vërtetë e begatë dhe e paqtë.

Islamizimi

i të të menduarit

Dr. Muhamed Mustafi

Në botën e mendimeve nuk ekziston diçka që mund të ekzistojë jashtë realitetit sepse një vepër e tillë do të konsiderohej vetëm teori. Mendimtari që mendon jashtë realitetit quhet utopist dhe në botën e tij iluzioniste gjithmonë tenton që të krijojë diçka që është jashtë parametrave të mendjes. Një mendim i tillë nuk mund të merret si mënyrë e shqyrtimit të problemeve reale sepse nuk vepron brenda suazave të problemeve të realta shoqërore.

Shoqëria është një komponentë i ndërlikuar dhe ka një zhvillim të gjallë organik. Çdo devijim në ndonjë sferë ndikon në një sferë tjetër dhe kështu fillon devijimi serik i njëpasnjëshëm.

Mendimtari mysliman nuk jeton jashtë shoqërisë në ndonjë pallat por është i mishëruar me problemet duke menduar rreth tyre dhe duke u orvatur që të ofrojë kontributin e tij në zgjidhjen e tyre.

Ai nuk është larg ngjarjeve dhe nuk i gëzohet zbërthimit të një problemi sepse e din se jeta e myslimanëve është perplotë peripeci e probleme që janë të ndërlidhura dhe që duhet zgjidhur.

Bota e myslimanit sot është shumë më e komplikuar se kurrë më parë sepse çdo problem në një fushë konkrete nxitë qindra probleme në sfera të tjera.

Si mund të thuhet se mendimi bashkëkohor islam mund të zgjidhë ndonjë problem nëse nuk aplikohet fare, bile as që tentohet të zgjidhet diçka në bazë të parimeve islami...?!!

A mund të zbërthesh diçka me diçka inekzistente?!!

Mendimi islam ekziston ashtu siç ekzistojnë parimet islame dhe mënyrat e zbërthimit të problemeve. Po ashtu ekzistojnë edhe rezultate islame por nuk mund të ndikojnë nëse nuk aplikohen në jetën e mendimit bashkëkohor.

Krenohemi me arritjet e kësaj shoqërie bashkëkohore, por për fat të keq, nuk shohim ndonjë lumturi të shoqërisë. Edhe atje ku mendojmë se ka lumturi, hasim në probleme të shumta të natyrave të ndryshme.

Mendimet e njerëzve rreth çështjeve të ndryshme kanë mundësi të kufizuara, sepse vet truri i njeriut është i kufizuar. Çdo zbulim në ndonjë sferë ndikon në lindjen e shumë gjërave të panjohura, dhe kështu, në çdo zbulim gjejmë botëra të panjohura.

Njeriu i gëzohet zbulimit të kohës por në të njëjtën kohë zymltohet sepse fillon të ballafaqohet me shumë çështje të tjera të cilat duhen zbuluar, por për fat të keq, ai ndihet rob i kohës dhe i paafte që të ballafaqohet me secilin rezultat në vehte...

Mendimi i njeriut është i njëjtë sikur gjithësia, sa më shumë që zgjerohet, aq më shumë vërehet paaftësia përpara gjërave të cilat janë edhe më gjigante se ato të zbërthyer.

Mendimtari mysliman nuk befasonet nga një realitet i tillë sepse nuk krijon teori për të jetuar jashtë realitetit në një bote fantastike e iluzore...

Rezultatet e jetës bashkëkohore në një anë janë të mahnitshme ndërsa në anën tjetër, rezultatet e tilla hapin dyert e pafundësisë sepse çdo gjë varet nga lidhja e ngushtë në mes shkakut dhe pasojës.

Nuk ekziston në historinë e mendimit islam asnjë mendimtar mysliman që është munduar të dirigjojë jetën sipas ndonjë inspirimi apo mendimi iluzor. Njerëzit e tillë ishin të inspiruar nga pikepamjet dhe parimet e Islamit që buronin nga Kurani, Famëllartë dhe nga hadithi i Pejgamberit (a.s.).

Mendimtari mysliman nuk ishte i izoluar nga drejtimit e jetës por ishte pjesë e tyre dhe nuk refuzonte asgjë që ishte pozitive. Ai nuk kishte paragjykim sepse mendimi i shëndoshë mund të vijë nëse parimet janë të shëndosha.

Parimet e të të menduarit islam edhe sot janë të shëndosha dhe nëse ndokush orvatet të zbërthejë dicka islame me mendime të huazuara joislame e që nuk përputhen me natyrën e parimeve islame, atëherë do të vërehet se rezultatet e tilla nuk do të kenë fund islamik.

Shpesh dëgjoj për islamizimin e shkencës dhe realisht një mendim i tillë nuk mund të jetë i frytshëm për shoqërinë islame bashkëkohore dhe për menyrën e të kuptuarit islamik në shoqërinë bashkëkohore sepse islamizimi i diturisë nënkupton ndryshimin e metodologjisë analitike. Nëse fillojmë nga parimi i islamizimit të diturisë, me automatizëm do të përfitohet një botë-kuptim që nisë e që mbështetet në parime mbi të cilat më vonë do të mbështetet edhe metodologjia e diturisë. Nëse diturisë nuk i paraprin procesi i të menduarit islamik, atëherë as që mund të flitet për një islamizim të diturisë, të cilën me të madhe e promovon dijetari i njohur mysliman dr. Ismail Faruki.

Mendoj se myslimani bashkëkohorë nuk duhet të humbasë kohën me islamizimin e diturisë, por tërë kapacitetin e tij duhet ta përqëndrojë në islamizimin e të menduarit që me pas do të sjellë edhe islamizimin e diturive e jo vetëm të një diturie.

Nuk mund të flitet për dituri islame nëse botëkuptimet e saj kanë parime të ndonjë mendimi që ka elemente joislame. Dituria e tillë do t'i takonte atij që e ka formuar e jo atij që e merr apo e huazon prej të tjerëve...

Të menduarit sipas parimeve islame formon shken-cat islame, prodhon diturinë islame dhe i hapë dyert e jetës islame.

Islamizimi i të të menduarit në kohën aktuale do të ndikonte që bota të shihej më ndryshe sepse një opsion i tillë do t'i ofronte njeriut një botëkuptim më të gjërë se mendimi aktual i cili vështirë se mund të karakterizohet me ndonjë identitet konkret.

Nuk ka mendim më të shëndoshë se ai i Zotit të Madhëruar, i cili thotë: **"Ne ju krijuam prej një mashkulli dhe prej një femre, si dhe ju bëmë popuj e fise që të njiheni në mes vete. Më fisniku prej jush është ai që është më i devotshëm."**

Mendimtari mysliman nuk mendon jashtë këtij parimi sepse për ndryshe mendimi i tij do të konsiderohej i gabuar, bile e ka të ndaluar të mendojë ndryshe nga ky parim. Sikur të mendonte ndryshe, nuk do të merrej parasyshë parimi i afërsisë në mes popujve. Njeriu që refuzon një parim të tillë hyjnor mendon se njerëzit janë larg njëri-tjetrit dhe të ndarë me kufij gjeografik e politik.

Mendimi i tillë islamik nuk është diçka e pakapshme sepse vet natyra e njeriut nuk pranon përkufizime e diktate që ngulfasin lirinë e trurit dhe të lëvizjes...

Formimi i të të menduarit islamik buron nga Libri i Shenjtë Hyjnor e jo nga ndonjë manifest...

Pra, mendimtari mysliman sot duhet të bëjë ripërtirjen e të të menduarit dhe të veprojë sipas parimeve të Atij që i ka krijuar njerëzit sepse nuk ka asnjë në botë që i do njerëzit më shumë se Ai që i ka krijuar...

Mendimet e njerëzve rreth çështjeve të ndryshme kanë mundësi të kufizuara, sepse vet truri i njeriut është i kufizuar. Çdo zbulim në ndonjë sferë ndikon në lindjen e shumë gjërave të panjohura, dhe kështu, në çdo zbulim gjejmë botëra të panjohura.

“Jam lënduar në rrugën e Allahut, sa nuk lëndohet njeri...”

Imam Muhamed Sytari
Myfti i Zonës Shkodër

“Jam lënduar në rrugën e Allahut, sa nuk lëndohet njeri. Jam frikësuar në rrugën e Allahut, sa nuk mund të frikësohet njeri dhe më kanë ardhur ditë, sa nuk kishim çfarë të hanim unë dhe Bilali¹, aq sa mund të mbajë nën sqetullën e tij Bilali¹”, thoshte i Dërguari i Allahut, Muhamedi (a.s.), duke na dëshmuar se sprovat kanë qenë dhe do të jenë shoqërueset e njeriut në jetën e tij.

Sprovat e mëdha me të cilat po përballlet ymeti islam kohëve të fundit, janë padyshim të mbushura me dhembje, padrejtësi, fyerje, sharje, mllefe të akumuluara ndër shekuj kundër Islamit dhe myslimanëve, pabesi, lëndime etj.

Natyrshëm, në situata të tilla, njeriu arrin në një pikë, që mund të bjerë edhe në pesimizëm, por pikërisht në këtë moment, besimi është ai që kthehet në “varkë shpëtimi”, për ta ruajtur dinjitetin dhe krenarinë e besimtarit, drejt optimizmit dhe triumfit, me mbarësinë e Zotit të gjithësisë.

Po bisedoja me një prej teologëve tanë të nderuar rreth kësaj teme dhe krejt papritur rrymat e mendimit na morën për dore drejt një emri të madh e të nderuar në historinë e njerëzimit, para të cilit të gjithë ne e kemi për detyrë të qëndrojmë me nderim, respekt dhe vlerësim të madh... Ai emër është: ASJA! Asja e bija e Muzahim, e shoqja e Faraonit të kohës së Musait (a.s.)...

Në një transmetim të tij, Ibn Abbasi (r.a.), dëshmon se një ditë, Resulullahu (a.s.), bëri katër vija të drejta në tokë dhe pyeti: “A e dini se çfarë janë këto?” Saha-

bët thanë: “Allahu dhe i Dërguari i Tij e dinë” Tha: “Gratë më të mira ndër banorë të xhenetit, janë: Hatixheja, e bija e Khuvejlidit, Fatimeja, e bija e Muhamedit, Merjemi, e bija e Imranit dhe Asja, e bija e Muzahimit, e shoqja e Faraonit”².

Emri i zonjës së nderuar, Asja, përmendet edhe në Kuran, si një shembull për t’u ndjekur në rrugën e ruajtjes së dinjitetit dhe krenarisë së besimit, lirisë së mendimit dhe thirrjes së shpirtit.

E atyre që besuan, Allahu ua solli shembull gruan e Faraonit, kur ajo tha: “Zoti im, ma bëj një vend pranë mëshirës Tënde, në Xhenet dhe më shpëto prej Faraonit dhe brutalitetit të tij, më shpëto prej popullit mizor!”³

Librat e historisë tregojnë se Asja u bë myslimane, atëherë kur Musai (a.s.), erdhi në pallatin e Faraonit dhe e ftoi atë dhe popullin e tij në besim. Pas përballjes së profetit me magjistarët e kohës dhe triumfit të tij mbi ta, me lejen e Allahut, Asja iu dorëzua Dritës së Zotit dhe e pranoi thirrjen e së vërtetës.

Në këto momente nisin kërcënimet dhe torturat ndaj kësaj gruaje të fisme, e cila e kishte pranuar Allahun me zemër dhe e dëshmonte si Zotin e vetëm të gjithësisë, sikurse dëshmonte se Musai (a.s.), është rob dhe i Dërguari i Tij.

“Kur Faraoni mësoi për Islamin dhe besimin e gruas së tij, nisi ta torturonte, që të kthehej nga bindja dhe besimi i saj. Arriti deri aty sa ia lidhi duart dhe këmbët në katër shtylla të vendosura në një vend të hapur, në diell të nxehtë, si ndëshkim... Por ajo ishte e vendo-

1. Transmetuar nga Ibn Maxheh, Tirmidhiu dhe Ibn Ebi Shejbe, nga Enesi (r.a.).

2. Transmetuar nga Imam Ahmedi, nga Ibn Abbasi (r.a.).

3. Tahrir: 11.

sur, e pathyeshme. Ajo lutej: "Zoti im, ma bëj një vend pranë mëshirës Tënde, në xhenet dhe më shpëto prej Faraonit dhe brutalitetit të tij, më shpëto prej popullit mizor!" Dhe Zoti ia tregoi shtëpinë e saj në xhenet...

E, kur zemërimi i Faraonit arriti kulmin e tij, urdhëroi të vendosej një shkëmb i madh mbi trupin e saj. Nëse do të hiqte dorë nga besimi, do të kthehej në shtëpinë e tij e, nëse jo, do të vdiste e shtypur. Dhe në ato momente, ajo ngrii sytë nga qielli dhe, teksa vështronte shtëpinë e saj në xhenet, e dorëzoi shpirtin e saj të pastër...⁴

Këtë zonjë të nderuar, Zoti e bëri shembull për ne, në mënyrë që të mos thyhemi për asnjë arsye në këtë jetë! Mos ta prishim besën e fesë sonë, mos ta thyejmë atë dhe të mos tundohemi, sidomos rinia jonë, përpara ftesave të shumta, me të cilat përballen, në rrugën e zhvëshjes nga besimi dhe besa islame!

Ky shembull është një thirrje hyjnore, që "nxit besimtarët të jenë durimtarë në vështirësi; dmth, kur të jeni në vështirësi, mos u bëni më të dobët se gruaja e Faraonit, e cila duroi torturat e Faraonit!"⁵

Natyrshëm, shembulli i kësaj gruaje të vendosur, nuk duhet kuptuar se zgjidhja e vetme që kemi përballë vështirësive dhe sprovave, është të lutemi që Zoti të na marrë nga kjo botë drejt xheneteve; jo! Ky do të ishte një keqinterpretim fatal i këtij ajeti dhe shpirtit të tij!

Asja kërkoi xhenetin në një moment kulminant, kur dukej qartë se rrugët e kësaj bote para duarve të saj ishin mbyllur dhe se torturat me të cilat po përballej, ishin vija ndarëse ndërmjet besimit dhe femohimit. Dhe ajo zgjodhi besimin dhe lutjen, duke refuzuar femohimin në shoqëri të luksit dhe të jetuarit në pallatin, ndoshta më luksoz të historisë njerëzore!

Sot, detyra e secilit prej nesh është të bëjë më të mirën për ta jetuar jetën e tij me shembullin islam të të jetuarit. Me ndershmërinë, me besën, me pastërtinë, me moralin e lartë, me komunikimin paqësor me këdo, me altruizmin dhe dëshirën e mirë për të ndihmuar në komunitet, me vullnetin e ndërtimit të modeleve të reja, që bëhen udhërrëfyes për tjetrin, kushdo qoftë ai.

Të mërkurën e 10 qershorit 2015, gazeta lokale "Il Tirreno", në Grosseto të Italisë, shkruan për rastin e një shqiptari të quajtur Durim Mema, i cili kishte pastruar vullnetarisht një pjesë të territorit publik në lagjen e tij. Në intervistën që gazeta zhvillon me të ai, ndër të tjera thotë: "Si myslimanë, e kemi për detyrë të kujdesemi për ambientin ku jetojmë. Dhe konfirmimin për

këtë e gjejmë edhe tek citimi i Ebu Hurejrës (r.a.), ku tregohet se i Dërguari i Allahut (a.s.), ka thënë: "Dhe të heqësh të keqen nga rruga është bamirësi"...⁶

Në këtë rast, ky person që ka bërë këtë veprim, në pamje të parë shumë të thjeshtë, por ndoshta edhe me pak lodhje, ka arritur të japë shembullin e Islamit dhe myslimanit, pa folur, thjesht me veprën e tij. Nëpërmjet këtij veprimi, kushedi sa lexues të asaj gazete në Itali, kanë mësuar dhe kuptuar se Islami qenka edhe mbrojtje e ambientit, edhe pastërti, edhe solidaritet në komunitet, edhe altruizëm...

Sprovat e mëdha të besimit dhe përballjes me një frymë të re të propagandës islamofobe ndaj Islamit dhe myslimanëve, me të cilat po përballen ditë pas dite myslimanët e krejt botës, edhe ne në Shqipëri, po na nxisin përherë e më shumë për të rilexuar fenë tonë, për të riparë secili në veten e tij, se sa mysliman real është, se sa është i gatshëm të jetë një thirrës i denjë islam në shoqërinë e tij, se sa i thelluar në dijet dhe kulturën e gjerë islame është etj., etj.

Sprovat e sotme, me të cilat përballemi krejt ne, duhet të na kthejnë përherë e më shumë në origjinën e besimit dhe të fesë sonë, për të na bërë të qëndrueshëm e të vendosur. Sepse ne nuk kemi nevojë për ta përzier fenë, as për të ndryshuar gjë në të; e ka plotësuar Zoti i botëve!

Sprovat e sotme, po na shtyjnë dita-ditës drejt një zgjimi të pandalshëm, i cili, në vetvete, më jehon si këto fjalë të Hafiz Ali Korçës, në shkrimin e tij me titull: "Me qa a me qesh?" me të cilat, dua ta mbyll mesazhin tim:

"Marrim një letër prej një miku. Për mos me e turbullue emnin e tij, s'po e shënojmë. Ç'ke me pa atje, s'mbante as dyzet rreshta, por katër orë u mundova gjersa qita një kuptim të çalë. Përse vallë? Mos qeshni! Në letër, në njëzet fjalë, një e gjeta shqip, të tjerat, frëngjishte, latinishte, anglishte, gjermanishte, greqishte edhe slavishte ndodheshin.

Nëpër to kishte me të rrallë edhe disa turqishte, dy fjalë vetëm arabishte edhe një persishte... Mos më pyetni ç'kam heq!...

Qesha. Përse?

Tu e mentu popullin tonë si në çdo punë ashtu edhe në shkrimt po ndjek një gjurmë të verbët, po ban një imitation (taklid) d.m.th., rreh të bajë si ç'bajnë të tjerët verbërisht, qesha dhe thashë vetë me vehte: o i mjeri njeri sa i çuditshim je, përse nuk po të pëlqen mëma e jote e bukur, por të pëlqejnë shtrigat dhe i vëndos në vënt të nanës tënde dhe i përkëdhel?"⁷

6. Maurizio Bernardini, "Tolgo io l'ammondizia perché ammo questa città", në gazetën "Il Tirreno", e mërkure, 10 qershor 2015.

7. Hafiz Ali Korça, "Me qa a me qesh?", revista "Zani i Naltë", nr. 3, Tiranë, maj 1925, vit' i II, f. 466-470. (Nga kolana "Zani i Naltë", vëllimi i parë: 1923-1924-1925, botimet KMSH, Tiranë, 2014). (Me përshtatje të lehtë. M.S.)

4. Ibrahim Mahmud Abduradi, "Nisaun fi hajatil-enbija", botimi i parë, Ale - sandri, 2006, f. 263-264.

5. Muhammed ibn Ahmed Ensari Kurtubi, "Xhamiu li ahkamil-Kuran", bot - mi i dytë, Kajro, 1996, vëllimi i 18- të, fq. 193.

Synimi ynë është të bëhemi një umet i ekuilibruar dhe i mirë

Ajdën Tallaj

Falënderimet e pafundme qofshin për Allahun e Lar-tësuar, që na e fali Islamit duke na sjellë në këtë botë nga prindër myslimanë dhe që na dha rrugën e mesme e cila mbart një fisnikëri të madhe.

Në Kuranin Fisnik, në ajetin e 143-të të sures Bakara, i cili shpreh veçorinë e Umetit Islam, thuhet:

“Kështu, Ne ju kemi bërë një bashkësi mesatare (të drejtë), që të bëheni dëshmitarë përmbi njerëzit dhe që i Dërguari të jetë dëshmitar përmbi ju. Ne nuk e kemi bërë kthimin tënd nga Qabeja (o Muham-med) për tjetër arsye, por vetëm për t’i dalluar ata që i shkojnë pas të Dërguarit, nga ata që kthehen nga thembrat (që tërhiqen nga besimi tek ai). Kjo provë ka qenë e rëndë (për njerëzit), por jo për ata që Allahu i ka udhëzuar. Djeni se Allahu nuk ua humb besimin tuaj (d.m.th. namazin që keni falur nga Kuds). Në të vërtetë, Allahu është Përdëllimtar dhe i Mëshirshëm me njerëzit.”

Vasat / mesatar është një fjalë me kuptim të gjerë. Në këtë ajet mbart kuptimin që ne duhet të jemi të drejtë e mesatarë në sjelljet dhe veprat tona, të zgjedhim më të mirën dhe të kemi largpamësinë për t’u larguar nga ifrati dhe tefriti. Në këtë mënyrë, Allahu i Madhëruar i Cili është shumë i Mëshirshëm dhe i Butë, dëshiron që besimi ynë të mos humbasë, sepse Islamit, krahas besimit të fortë, e plotëson ibadeti që kryhet me vetëdije dhe morali i lartë. Në të kundërt, siç ka thënë edhe poeti i njohur, i ndjeri Mehmet Akif Ersoji:

“Civilizimi perëndimor është një përbindësh dinak që ka sulmuar çdo vlerë dhe bashkimin e unitetit

tonë.” Nisur nga ky këndvështrim, ne duhet të veprojmë duke e pranuar si pikën kulminante të jetës sonë parimin e të qenët umet mesatar. Jo vetëm në çështjet e ibadeteve, por në çdo fushë të jetës sonë individuale, familjare dhe sociale duhet të largohemi nga ekstremizmi, duhet të përvetësojmë rrugën mesatare dhe t’ua shpjegojmë edhe të tjerëve këtë rrugë, në mënyrë që të gjithë të bëhemi të lumtur. Në ajetin e 67-të të sures Furkan në Kuranin Fisnik, thuhet:

“Robërit e të Gjithëmëshirshmit janë ata që kur shpenzojnë, nuk janë as dorëshpuar, as dorështrënguar, por i përmbahen të mesmes.”

Andaj, a ka ndodhur ndonjëherë që t’ia vëmë gishtin kokës dhe ta marrim veten në llogari? Ku ndodhemi ne për sa u përket vlerave, mendimeve, traditave dhe fushave të tjera të jetës? Mos vallë nuk kemi disiplinë në adhurim dhe bindje ndaj Allahut Teala dhe nuk jemi të matur në organizime, në marrëdhënie dhe në lidhje me të tjerët ashtu siç e kërkon koha? Sa kemi njohuri në lidhje me besimin? Cilët njerëz dhe cilat mendime ndjekim për sa i përket moralit ekonomik dhe tregtar? Mos vallë jemi bërë të sëmurë pas parasë dhe kësaj bote?

I Dërguari i Allahut, (a.s.), në një hadith fisnik thotë:

“Mbani rrugën e mesme (në çdo punë), në mënyrë që ta arrini synimin tuaj!” (Buhari, Rikak, 18.) Madje, ne urdhërohemi që të jemi mesatarë edhe në mirësi. Muadh ibn Xhebeli, radijallahu anhu, i cili ishte prej sahabëve më të mëdhenj, një ditë shkoi te i Dërguari i Allahut (a.s.) dhe iu shpreh se dëshironte ta jepte si sadaka të gjithë pasurinë e tij. I Dërguari i Allahut, (a.s.), e pyeti

se me çfarë do ta mbante familjen e tij. Ai u shpreh se të ngrënët, të pirët dhe nevojat e tjera do t'i kufizonte aq sa të ishte e mundur. Pejgamberi ia refuzoi propozimin duke i thënë se edhe familja e tij kishte të drejtat e saj. Domethënë, ne duhet të shfaqim kujdes të madh për ta mbrojtur kufirin mesatar në çdo sjellje e vepër.

Shpenzimet tona duhet të jenë aq të matura sa që të mos e dëmtojnë as veten dhe as të tjerët. Myslimani nuk është një njeri as shpërdorues dhe as koprrac. Ai gjithmonë ndjek rrugën e mesme e cila është ideale për njeriun. Qoftë nëpër ftesa dhe dasma apo qoftë në shpenzimet e tjera, myslimani gjithmonë duhet të jetë i dobishëm. Përndryshe, nëse traditat dhe zakonet e zënë vendin e traditës profetike, jeta e kësaj bote kalon me shumë vështirësi dhe llogaria në ahiret do të jetë mjaft e rëndë. Ne duhet t'i kërkojmë mbrojtje Allahut të Madhëruar nga koprracia dhe shpërdorimi, në mënyrë që të shpëtojmë. Në ajetin e 29-të të sures Isra, Allahu i Lartësuar thotë:

“Mos e shtrëngo dorën, as mos u bëj dorëshpuar e të mbetesh i qortuar dhe i mjerë.”

Shpërdorim nuk bëhet vetëm në pasuri, por ai zë vend në shumë fusha të gjera të jetës sonë duke filluar nga besimi, fjalët dhe sjelljet e duke arritur deri te shtëpia, mobiliat, veshjet, ushqimi, uji, koha dhe të tjera të ngjashme me këto.

Me vlerën e shpërdorimit që bëjmë përgjatë gjithë vitit në lidhje me bukën, është llogaritur se mund të bëhen 30 fabrika apo 8 barazhe. Ushqimi i shpërdoruar dhe i përdorur pa maturi nëpër hotelet që gjenden në rrugë për në haxh dhe umre, hidhet i tëri nëpër koshat e mbeturinave. Nëse nefsi është krijuar i pangopur, në mënyrë që robi të sprovohet, është vendosmëria dhe përpjekja e njeriut që mund ta tërheqë atë në rrugën e mesme duke e rregulluar me edukim shpirtëror. Ngaqë masat ideale janë lënë pas dore, lakmia është shtuar në kulm dhe të mjaftuarit me pasurinë që posedojmë është pakësuar. Allahu i Lartësuar thotë kështu në ajetin e 71-të të sures Nahl në librin tonë të shenjtë:

“Disa prej jush Allahu i ka pajisur më mirë (me risk). Por, ata të cilëve u ka dhënë më shumë, nuk u japin furnizim atyre që i kanë nën vete, në mënyrë që të jenë të barabartë. Andaj, si po i mohoni dhuntitë e Allahut?”

Ndërkohë që nuk flitet nëpër shkolla për sistemin ekonomik të Islamit, sistemi perëndimor që e shtyn në garë materiale njeriun, sikur ka zënë vendin kryesor në tregtinë tonë. Në vend që ta falënderojmë Zotin (xh.sh.), për rritjen e të ardhurave tona kombëtare në këto vitet e fundit dhe t'i përdorim ato me largpamësi e vizion, për fat të keq, gara për konsum të tepërt e

ka shtuar mjaft nivelin e importeve dhe ka anuar ndaj gjërave luksoze që nuk janë detyruesisht të nevojshme. Tashmë nuk pëlqehen më as të ardhurat dhe as rrogat. Ndjenjat negative si mendjemadhësia, mashtrimi, nxitimi, inati, tallja dhe të tjera të ngjashme me këto, kanë filluar ta shndërrojnë në agresiv njeriun duke e bërë atë egoist. Dashuria për makina luksoze, gara për të shitur sa më shumë, perceptimi i tregtisë sikur të ishte diçka që imponon konsumin duke e parë si të lejuar pothuajse çdo lloj mënyre, kureshtja për kartat e kreditit dhe qëllimi për të shkuar e për t'u argëtuar në qendrat tregtare, e ka plagosur thellë njeriun.

Tabelat e qendrave tregtare janë një hall më vete si trikot që prodhojnë ata të tekstilit. Ata kanë filluar të na shqetësojnë shumë duke e pandehur njeriun sikur të ishte robot. Kur këto tabela bëhen duke e lënë pas dore gjuhën tonë të bukur dhe duke përdorur gjuhët perëndimore të cilat nuk i dinë dhe nuk i kuptojnë shumë njerëz, pothuajse jemi bërë si të shastisur. Ndërkohë në të kaluarën ka pasur pak tabela. Ato ishin të thjeshta, mësimdhënëse dhe që e shtynin njeriun për të medituar. Ato kishin një vend të rëndësishëm në edukimin e fëmijëve. Ndërsa tani, duke ju kërkuar ndjesë, sytë tanë nuk i shohin gabimet ngaqë stomaku është rritur dhe largpamësia është shuar. Bashkëshortët dhe fëmijët, për shkak se kanë filluar t'i kalojnë kufijtë e respektit dhe dashurisë prej facebookut dhe internetit të pakontrolluar, prej këtyre më së shumti përfitojnë organizatat terroriste.

Ndërkohë që po bëhen përpjekje të mëdha për trafikun, vallë, a nuk është edhe israfi ynë për të përdorur automjetet tona private që e vështirëson më shumë këtë punë? Sigurisht se ai që ka punë shumë të rëndësishme mund ta përdorë i vetëm makinën e tij private, por në një kohë që mjetet e transportit publik janë shtuar dhe në shumë vende pothuajse presin radhën, vallë çfarë mund t'i themi agallëkut që në shumë automjete private shikohet vetëm një njeri?

Kjo temë dhe të tjera të ngjashme me të na tregojnë se moralin e thjeshtësisë dhe devotshmërisë duhet t'ua japim fëmijëve tanë që në moshë të vogël duke ua shtjelluar me shumë përparësi dhe duke bashkëpunuar me njëri-tjetrin. Ndërkohë që duhet t'i fshijmë të gjitha besëtytnitë, nuk duhet të ngelemi mbrapa në mësim dhe ligjërata fetare që e qetësojnë zemrën. Biznesmenëve tanë duhet t'u japim dashurinë dhe dëshirën për ta mbrojtur identitetin dhe për t'ua bërë të dashur punën. Nëse arrijmë të përpiqemi ta përfetojmë dhe ta zbatojmë atë që e pranojmë për të vërtetë, me lejen e Allahut Teala do t'ia dalim mbanë për t'i evituar gabimet dhe për t'i prishur kurthet që përpiqen të na bëjnë t'i pranojmë me fjalë të zbukuruar.

Cili është kuptimi i Jetës?

Hajretin Durmush

Jeta i duket njeriut sikur nuk do të mbarojë kurrë. Kështu që vitet rrjedhin si uji dhe njeriu as që e kupton. Por ja që hëna rrotullohet, vitet kalojnë, ditët ndjekin njëra-tjetrën dhe çdo gjë bën punën që i është caktuar...

Dielli lind pikërisht në kohën e duhur dhe perëndon pa u vonuar qoftë edhe një sekondë. Ditët, çdo vit zgjaten dhe shkurtohen në të njëjtën kohë. Mallëngjimi i ngrohtësisë për ajrin, ujin dhe tokën nuk mbaron asnjëherë. Retë nuk largohen asnjëherë nga qielli blu. Shiu bie here-herë dhe kjo harmoni e mrekullueshme dhe kjo disiplinë madhështore nuk ndërron asnjëherë.

Ne shpesh herë ankohemi duke thënë: "Nuk u ngopa me ty, o jetë." "Jeta është ajo që harxhohet dhe ikën..." Ditët që kalojnë nuk mund të kthehen mbrapsht dhe exheli nuk mund të parandalohet.

Jeta... Edhe njëri prej emrave të bukur të Allahut të Madhëruar është i Gjalli. Ai është i gjallë gjithmonë, është burimi i jetës dhe poseduesi i saj. Ai nuk vdes asnjëherë.

Jetë do të thotë gjallëri.

Jeta është thesari që njeriu nuk ia di vlerën. Është një lojë që pandehim se nuk do të mbarojë asnjëherë. Ndërkohë Junusi thotë:

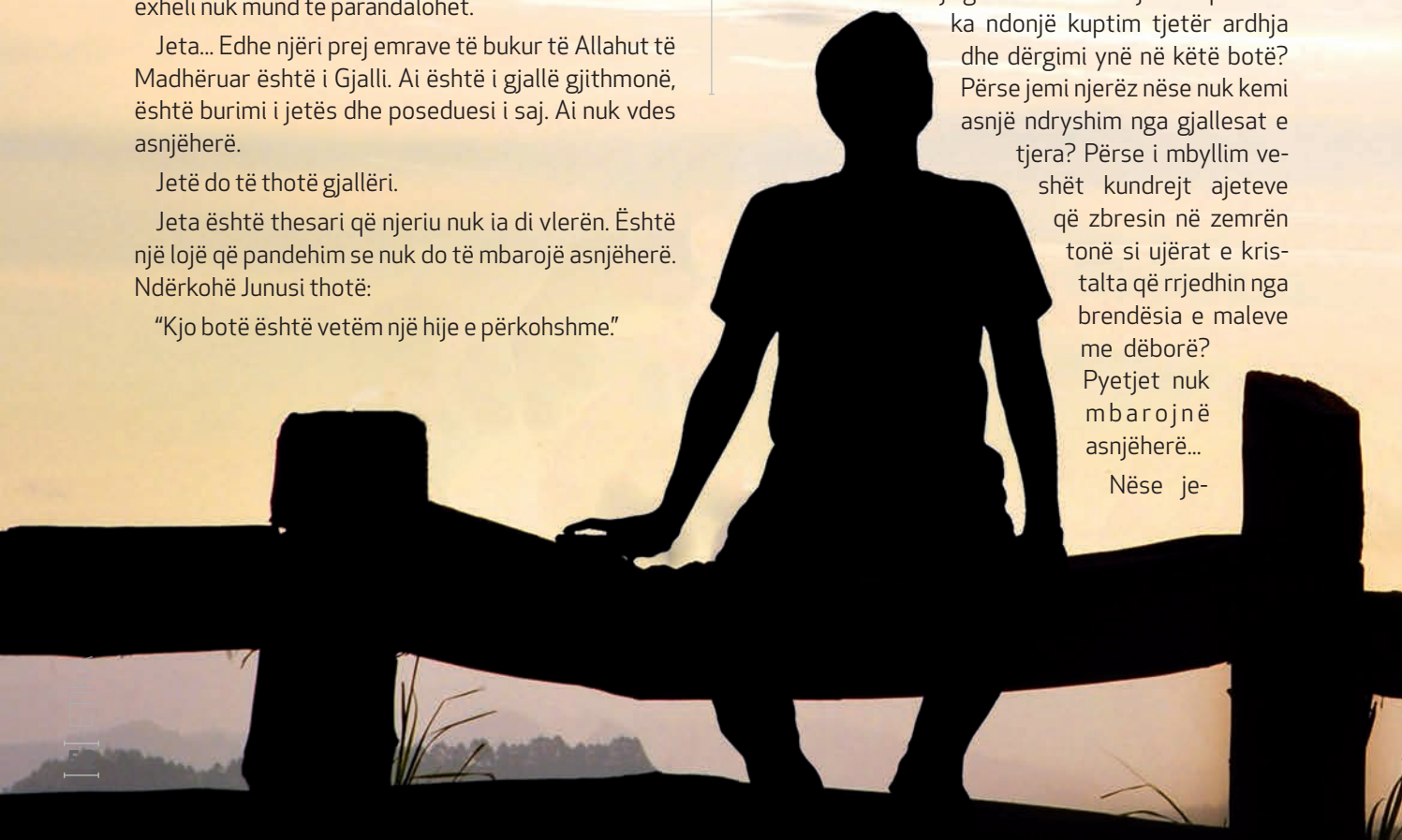
"Kjo botë është vetëm një hije e përkohshme."

Sa kuptimplotë është ky paralajmërim i të Dërguarit të Allahut, (a.s.):

"Dijani vlerën pesë gjërave para se të vijë pesë gjëra të tjera! Dijani vlerën jetës para se të vijë vdekja, pasurisë para se të vijë varfëria, rinisë para se të vijë pleqëria, kohës së lirë para se të vijë koha e mbushur me preokupime dhe shëndetit para se të vijë sëmundja!" (Hakim, Mustadrek, IV, 341.) Nëse do t'ia vëmë veshin këtij paralajmërimi profetik, jeta jonë do të fitojë kuptime krejtësisht të reja.

A nuk është mënyra më efikase që na mundëson ta perceptojmë kuptimin e jetës sonë "të kujtuarit e vdekjes, e cila na e prish ëmbëlsinë e gojës sonë"? (Tirmidhi, Kijamet, 26.) Çfarë është kjo gjë që ne e quajmë jetë? A mendojmë ndonjëherë për kuptimin e jetës? Përse kemi ardhur në këtë botë?

A për të konsumuar një copë mish dhe për të ngrënë një grusht bar është jeta? Apo vallë ka ndonjë kuptim tjetër ardhja dhe dërgimi ynë në këtë botë? Përse jemi njerëz nëse nuk kemi asnjë ndryshim nga gjallesat e tjera? Përse i mbyllim veshët kundrejt ajeteve që zbresin në zemrën tonë si ujërat e kristalta që rrjedhin nga brendësia e maleve me dëborë? Pyetjet nuk mbarojnë asnjëherë... Nëse je-

tën e kuptojmë të atillë, zemra jonë mund të zgjerohet sa oqeanet dhe ndoshta mund të kemi fytyrë për ta parë të Dërguarin e Allahut (a.s.). Nëse jetën e lexojmë në këtë mënyrë, mund ta zbukurojmë atë dhe mund t'i harrojmë vuajtjet që heqim e vështirësitë që i përjetojmë.

Njeriu... Kjo enigmë që nuk i është zgjidhur e fshehta për shekuj me radhë... Çfarë të themi? Çfarë duhet të shpjegojmë rreth njeriut? Mos vallë duhet të flasim për mëlçinë e cila i ka bërë xhelozë laboratorët më modernë të kimisë në shekullin tonë? Apo duhet të flasim për zemrën e mrekullueshme? A thua të flasim për stomakun, i cili është mulliri më i madh i botës që punon me energjinë e tij? Si mund të bjerë në dashuri zemra që nuk merr frymë dhe nuk ka zë? Si digjet njeriu me zjarrin e dashurisë?

Pyetjet: "Nga kam ardhur? Ku do të shkoj? Kush dhe çfarë jam unë?", janë pyetjet më themelore për të cilat njeriu ka kërkuar përgjigje që në kohët e lashta. A nuk e kanë për detyrë shkrimtarët sot që ta risjellin njeriun "në gjendje fisnike", t'ia kujtojnë atij se është "krijesa më e nderuar" dhe ta nxjerrin në një udhëtim drejt gjendjes sublime "ahseni takvim" në vend se të zhytet në fund të humnerave "esfeli safilin"? Çfarë po prisni për t'u zhytur drejt thellësive të vetes suaj, për t'i ndarë kohë vetes suaj dhe për t'u përballur me veten tuaj duke munduar mbi urtësinë e krijimit tuaj?

Jeta është shumë e vlefshme për ne. Ne nuk kemi mundësi për ta arritur dy herë këtë shans. Atëherë, goma nuk duhet të na mbarojë para lapsit. Jetën tonë nuk duhet ta shndërrojmë në një dërrasë të zezë në të cilën shkruajmë dhe fshijmë. Ibn Hazmi nga Andaluzia thoshte:

"E djeshmja kaloi. E nesërmja nuk dihet nëse do të vijë apo jo. Atëherë ne kemi të sotmen. Çfarëdo që të bëjmë, le ta bëjmë sot." Shpresat tona nuk e marrin në konsideratë exhelit, por ja që po mbledhim patkonj edhe pse e dimë se exheli nuk do të na lejojë të jetojmë më shumë se ç'na është caktuar. Andaj përpiqemi të bëjmë çdo gjë në jetën tonë të shkurtër. Imagjinojmë gjëra të mëdha. Marrim shtëpi. Kur nuk mjafton, marrim shtëpi edhe më të madhe. Marrim shtëpinë e dytë e të tretë. Marrim shtëpi për fëmijët dhe për nipërit. Marrim makinë për djalin dhe për vajzën. Marrim vilë në bregdet... Pash Zotin, a ka fund kjo? A ka fund pasioni, argëtimi, epshi, lakmia, ambicia dhe mendjemadhësia? Shejtani e mbulon të keqen dhe na e tregon sikur të ishte e mirë.

Siç thotë edhe Hazreti Aliu, "kjo botë është një vend, i cili në fillim është vuajtje dhe në fund është zhdukje." Kjo botë është vendi i provës. Këtu, i pasuri sprovohet me pasurinë e tij, ndërsa i varfri testohet me varfëri. Sprova e të riut është e vështirë. Apo mos është e lehtë t'i rezistosh rrezikut i cili pret pleqërinë? Kjo provë do fuqi dhe takat. Të garosh me dynjanë, në të vërtetë nuk është e logjikshme, sepse kushdo që ka garuar me të, ajo ia ka kaluar. Kushdo që ka hequr dorë prej saj, ajo i ka dalë përballë. Nëse dynjaja ia mbyll sytë njeriut, pothuajse është e pamundur t'ia hapësh përsëri. Nëse nuk zgjohet nga gjumi sa është në këtë botë, atëherë sytë ia hap zjarri i xhehenemit...

Në Kutadgu Bilig dynjaja përngjasohet me një nuse që ka veshur rroba të kuqe dhe të gjelbra. Në këtë mënyrë, na paralajmëron që të mos kaplohem shumë pas kësaj bote edhe pse ajo është e bukur. A nuk është Junus Emre i cili ka thënë se ata që jepen shumë pas kësaj bote, do të bëhen pishman më në fund? Ne duhet t'ia hedhim lakun në fyt kësaj bote para se ajo të na hedhë në kurthin e saj.

A jemi të vetëdijshëm për të ikur nga rreziku, të cilin i Dërguari i Allahut (a.s.), e quan "tuli emel / shpresa e giatë". Kur do ta kuptojmë se vrapimi i njeriut pas shpresave të gjata duke e harruar qëllimin e krijimit dhe detyrat e tij, është një sëmundje?.. Nëse themi që të bëjmë një jetë të lumtur dhe ta kemi kokën e qetë, atëherë kemi nevojë për këtë. Syri i njeriut nuk di të ngopet. Njeriu gjithmonë kërkon sa më shumë sikur e ka falënderuar mjaftueshëm Zotin (xh.sh.), për mirësitë që posedon. Nëse njerëzit në këtë botë e hanë njëri-tjetrin për gjërat që janë bërë pishman ata që prehen në varre, jeta bëhet e padurueshme.

Të gjithë e kemi dëgjuar fjalën: "Kur të mbarojë shahu, të gjithë gurët futen në të njëjtën kuti." Meqë edhe dynjaja është lojë dhe dëfrim, të gjithë do të hyjmë në atë gropën e ngushtë kur të vijë koha. Çdo gjë do të ngelet këtu... Ne nuk e dimë se ku na pret vdekja.

Mulliri që ne e quajmë dynja, do të vijë një ditë që do të na blujë edhe ne. Andaj, le ta kuptojmë vlerën e jetës ndërsa jemi gjallë pa u bluar nga guri i këtij mulliri. Ja, kjo është e gjithë çështja. Nëse e kuptojmë, mund t'i japim kuptim jetës sonë të shkurtër...

Andaj po ju pyes:

A kemi të drejtë ta shpërdorojmë jetën tonë?

Kjo botë...

Zotëri apo rob?

Nurten Selma Çevikollu

Njerëzit e ditëve të sotme për fat të keq janë mashtruar dhe i kanë besuar joshjes së kësaj bote, e cila i ka rrethuar nga çdo anë. Ata janë të lidhur me bukurinë e saj shkatërruese, të rremë dhe mashtruese. Njeriu, i cili sot nuk arrin të qetësohet dot pa marrë, nuk e shijon dot lumturinë e të dhënit. Joshja e kësaj bote, e cila i inkurajon njerëzit drejt egoizmit, i ka tërhequr aq shumë ata sa që po vrapojnë pas kësaj bote sikur t'u ketë bërë magji.

Koha që po përparon, prodhimet e zhvilluara teknologjike, gjërat e reja që dalin, rrobat, shtëpitë, makinat etj. po u serviren njerëzve sidomos me anë të medias. Me anë të ofertave në formën: "Merri, këto kanë dalë të reja. Merr më të renë!", njerëzve pothuajse u është injektuar mendimi se mund të bëhen të lumtur "duke marrë" vazhdimisht. Edhe pse njerëzit nuk po arrijnë ta kuptojnë dot, ata po notojnë në detin e shpërdorimit të pasurisë. Në të kaluarën njerëzit e devotshëm "garonin në mirësi", ndërsa njerëzit e sotshëm, për fat të keq, "garojnë me njëri-tjetrin për të marrë". Kjo situatë që tashmë konsiderohet si normale po i shtyn drejt dëshpërimit ata që nuk mund të marrin. Në ditët e fundit kanë dalë njerëz që mërzhiten, që dëshpërohen, që hyjnë në depresion, që lëndohen dhe që shkatërrohen kur nuk mund të marrin.

Njerëzit kanë arritur në një gjendje varësie aq të

madhe nga gjërat materiale sa që lumturia dhe gëzimi i tyre ka ngelur i fiksuar te këto gjëra. Dynjaja i ka lidhur njerëzit sikur i ka bërë robër. "Nëse dynjanë e bën zotërinë tënd, edhe ajo të bën robin e saj." Ja pra, kjo fjalë sot është realizuar plotësisht. Si mund të bëhet njeriu rob i kësaj bote, ndërkohë që ka ardhur me synimin për t'u bërë mëkëmbës në të? Përveç të tjerash, kjo gjendje është ofendim për vetë njeriun. Kur do ta kuptojë njeriu se sa shumë e ka poshtëruar veten duke e bërë atë rob të këtyre gjërave të vogla dhe jo të vërteta?

I Dërguari i Allahut, (a.s.), i cili ka bërë një jetë shumë modeste, ka thënë:

"Dashuria ndaj kësaj bote është koka e të gjitha sjelljeve të gabuara. Dashuria e tepërt ndaj një gjëje, të verbon dhe të shurdhon." (Ebu Davud, Edeb, 125.)

Domethënë, syri i atij që e do këtë botë nuk sheh gjë tjetër përveçse dynjanë, sepse gjithmonë mundohet për të, imagjinon për të dhe dëshiron ta arrijë. Nëse dashuria ndaj ahiretit është e paktë te njeriu, ndërsa dashuria ndaj kësaj bote është më e madhe, atëherë do të thotë se ahireti është në plan të dytë. Madje vjen një ditë dhe besimi në ahiret fshihet nga zemra e këtij njeriu. I Dërguari i Allahut, (a.s.), jep këtë shembull për të treguar vlerën e kësaj bote te njerëzit:

"Sikur dynjaja të kishte vlerë sa fleta e grerëzës te Allahu Teala, Allahu nuk do t'i jepte qoftë edhe një pikë

ujë asnjë jobesimtarë.” (Tirmidhi, Zuhd, 14, Hadithi nr: 2323.) Atëherë çfarë është e gjithë kjo brengë, shqetësim dhe dëshpërim për një gjë kaq të pavlefshme të Allahu, (xh.sh.)?

Shpeshherë ndodhte që sahabët e nderuar nuk gjein gjë për të ngrënë me ditë të tëra dhe ngelnin të uritur. Tashmë sofrat janë plot, por njerëzit përsëri nuk janë të lumtur ose nuk i pëlqejnë ato që kanë. Madje, fëmijët dhe të rinjtë që rriten në familje me gjendje të mirë ekonomike, nxjerrin pretekste të ndryshme ndaj ushqimeve, e teprojnë dhe llastohen duke thënë: “A hahet kjo?”, apo: “Nuk më pëlqejnë këto.” Nënata s’po arrijnë dot të bëjnë ushqime që u pëlqejnë fëmijëve të tyre. Burrat nuk po arrijnë dot t’i ngopin gratë me rroba, shtëpi dhe mobilie. Tashmë të gjithë garojnë me njëri-tjetrin në veshje, në mobilie dhe në komfort. Kjo gjendje do vazhdojë kështu me sa duket... Por ne nuk duhet të jemi të dënuarit e kësaj bote. Përkundrazi duhet të jemi sunduesit e saj. Përveç të tjerash, nuk duhet të lidhemi aq shumë me zemër sa që ta adhurojmë këtë botë, sepse kjo e shpie njeriun në shkatërrim.

Në të vërtetë, ato që po përjetohen sot nuk janë gjë tjetër përveçse përsëritje e atyre që kanë ndodhur dje. Në të kaluarën, ishte një njeri që quhej Karun nga populli i Musait, (a.s.). Njerëzit e kishin të vështirë për t’i mbartur vetëm çelësat e thesarit të tij. Ai gjithmonë mburrej dhe krenohej duke pohuar se pasurinë e kishte arritur në sajë të dijes së tij. Më së fundi, ai u shkatërrua. Historia e tij tregohet kështu në Kuranin Fisnik:

“Me të vërtetë, Karuni ka qenë nga populli i Musait, por i shtypte ata. Ne i patëm dhënë atij aq thesare, sa që çelësat e tyre vështirë se do të mund t’i mbante një grup njerëzish të fuqishëm. Njerëzit e popullit të tij i thanë: “Mos u ngazëlle me pasurinë që ke, sepse Allahu nuk i do ata që ngazëllesh! Por përpiku me atë që të ka dhënë Allahu të fitosh jetën e botës së ardhshme, duke mos harruar pjesën tënde në këtë botë. Bëju mirë të tjerëve, ashtu si të ka bërë mirë ty Allahu. Mos kërko ngatërresa në Tokë, sepse Allahu nuk i do ngatërrestarët.” Ai tha: “Kjo më është dhënë vetëm prej diturisë sime”. Vallahë, a nuk e dinte ai, se Allahu kishte zhdukur para tij shumë brezni, që kishin qenë më të fuqishëm dhe që kishin grumbulluar më shumë pasuri se ai? Por keqbërësit as nuk do të pyeten për gjynahet e tyre. Kur ai dilte para popullit të vet me stolitë e tij, ata që lakmonin jetën e kësaj bote thanë: “Ah! Sikur të na ishte dhënë edhe neve si Karunit! Vërtet që ai është njeri me fat.” Ndërsa njerëzit e dijshtëm thoshin: “Të mjerët ju! Shpërblimi i Allahut është më i mirë për atë që beson dhe bën vepra të mira. Ai do

t’u jepet vetëm të duruarve”. Ne bëmë që Karunin dhe shtëpinë e tij t’i gëlltiste toka dhe askush nuk arriti që ta mbronte nga dënimi i Allahut, madje as ai vetë nuk mund ta mbronte veten. Të nesërmen, ata që më parë dëshironin të kishin qenë në vend të tij, thoshin: “Është shumë e qartë se Allahu është Ai që i jep bollëk dhe ia pakëson kujt të dojë prej robërve të Tij. Sikur Allahu të mos kishte mëshirë për ne, me të vërtetë që do të na kishte bërë të na gëlltiste toka. Ububul! Është shumë e qartë se mohuesit nuk kanë shpëtim!” (Kasas, 76-82)

Ndjenja e dashurisë ndaj kësaj bote që kanë njerëzit është një çështje e cila vazhdon që nga lashtësia. Në të kaluarën ishte dashuria ndaj kësaj bote që i bëri çifutë bijtë e Izraelit. Kur Musai, (a.s.), shkoi për t’u takuar me Zotin, populli i tij e shfrytëzoi mungesën e peigamberit dhe filloi të adhuronte vëçin që bëri prej floriri, domethënë, të adhuronte statujën që bëri nga floriri. Adhurimi dhe marrja për Zot e një statuje apo idhulli ka qenë prezente edhe dje, është prezente edhe sot. Vendin e statujës së vëçit prej floriri sot e kanë zënë gjëra të tjera të mëdha apo të vogla. Ja, pikërisht në këtë pikë verbërie, feja i ndihmon njerëzit, u tregon rrugën e drejtë dhe i këshillon. Në këtë mënyrë, i zgjon njerëzit nga gjumi i shkujdesjes në të cilin janë zhytur. Përsëri feja i paralajmëron njerëzit, i fton te Zoti, i këshillon që të mos lidhen tepër me këtë botë dhe vendos rregulla. Çdo njeri ka nevojë për këto rregulla. Në të kundërt, njerëzit bien në kurthin e ndjenjave, dëshirave dhe pasioneve dhe u binden atyre. Nëse dëshirat nuk frenohen, ato mund ta zvarrisin njeriun drejt shkatërrimit. Për këtë arsye, çdo dëshirë të kësaj bote nuk duhet t’i thuhet “po”. Kjo është një gjendje shumë e rrezikshme për njeriun.

Njeriu i mençur dhe që mendon, duhet të dijë t’i frenojë ndjenjat e tij, nuk duhet të jepet shumë pas gjërave të kësaj bote dhe nuk duhet ta mërzisë veten kot për ato. Sikur Zoti të donte, në të vërtetë mund t’ia jepte atë që ai dëshironte. Nëse nuk ia ka dhënë, do të thotë se kjo është më e mirë për të. Njeriu nuk duhet ta shkatërrojë veten, ngaqë nuk e ka arritur atë që e dëshiron me patjetër dhe ta lodhë atë pa asnjë arsye. Nëse Allahu i Lartësuar dëshiron të japë, jep, nëse nuk dëshiron të japë, nuk jep sado që njeriu të lodhet, të përpëlitet dhe të ankohet. Mirë, por përse nuk jep? Sepse ajo gjë nuk është e mirë, andaj edhe nuk e jep. Të qash dhe të dëshpërohesh është rraskapitje pa vend e shëndetit. Përpëlitja për gjërat e kësaj bote është e pavlerë. Çfarëdo që Allahu i Madhëruar ka dashur t’ua japë të gjithëve, ua ka dhënë në caktimin hyjnor. Njeriu nuk ka ndonjë rol në këtë. Të vërtetën e çdo gjëje e di vetëm Allahu, (xh.sh.).

Modestia

DHE MENDJEMADHËSIA

Sami Gëksyn

Qëllimi i fesë sonë islame është përmirësimi i marrëdhënieve ndërmjet njerëzve dhe sigurimi i një jete të qetë e të lumtur në këtë botë dhe në botën tjetër.

Për ta arritur këtë qetësi e lumturi, feja jonë ka vendosur bazat e moralit të lartë. Të qenët e njeriut modest në marrëdhëniet qoftë me njerëzit dhe qoftë me Allahun e Lartësuar, është kushti i parë i kësaj qetësie. Ndërsa mendjemadhësia e cila është e kundërta e kësaj, domethënë mburrja është faktori më i madh i dëshpërimit.

Modesti do të thotë që t'i duash njerëzit (për hir të Krijuesit) kushdo qofshin ata, të mos i përçmosh, të mos u mburresh, të mos shfaqësh epërsi ndaj tyre, të takohesh dhe të bisedosh me ata. Ndërsa e kundërta e kësaj është mendjemadhësia.

Modestia e lartëson njeriun, e pjek dhe e shpie drejt gradave të përsosmërisë. Ndërsa mendjemadhësia e poshtëron njeriun. Në lidhje me këtë çështje, i Dërguari i Allahut, (a.s.), ka thënë:

"Kush shfaq modesti (kundrejt robërve të Allahut) për hir të Allahut Teala, edhe Allahu e lartëson atë një gradë për shkak të kësaj..." (Ibn Maxhe, Zuhd, 16.)

Nëse njeriu sillet me modesti, njerëzit e tjerë fillojnë të ndjejnë dashuri kundrejt tij dhe ta respektojnë. Ja, pikërisht

për këtë arsye, njerëzit me moral të lartë dhe të virtytshmit duhen dhe respektohen shumë nga të tjerët. Sikundër kësaj, mendjemëdhenjtë nuk duhen dhe nuk respektohen.

Njeriu modest e shikon veten si një hiç duke menduar madhësinë e Allahut të Madhëruar. Në këtë mënyrë, arrin vetëdijen se madhështia i përket vetëm Allahut Teala. Ai gjithmonë jeton duke qenë i vetëdijshëm se asnjë gjendje, çfarëdo qoftë ajo, nuk e bën të nevojshme mendjemadhësinë.

Modestia është një cilësi e bukur. Kur të shtohen njerëzit me këtë cilësi, shtohet edhe dashuria, respekti dhe dashuria në shoqëri. Atëherë armiqësitë shuhen, grindjet pakësohen dhe urrejtja zhduket.

Njerëzit që janë modestë nuk ndahen asnjëherë nga veprat e mira dhe gjithmonë dëshirojnë t'i afrohen Allahut të Lartësuar. Sigurisht se kjo gjendje u jep atyre pozita të larta shpirtërore.

Pa dyshim se njeriu më modest nga të gjithë njerëzit që kanë ardhur dhe do të vijnë në këtë botë është i Dërguari i Allahut, (a.s.). Ai gjithmonë sillet me modesti, edhe pse pozita e tij ishte më e larta dhe interesohej në veçanti me çdo besimtar pa marrë parasysh nëse ishte i varfër, skamnor apo skllav. Ai nuk preferoi të ishte profet sulltan, por profet rob dhe thoshte:

"Përgëzime për atë që mbron dinjitetin e tij, që është modest, që është zemërbutë, por që nuk lejon ta poshtërojë, që e harxhon në rrugë të drejtë pasurinë që e ka fituar në mënyrë të ligjshme, që i mëshiron të dobët dhe që vazhdimisht rri me fakihët dhe të ur-

tët. Përgëzime për atë që e ka fitimin hallall, që është i pastër nga brenda dhe nga jashtë dhe që e largon të keqen nga njerëzit. Lum për atë që punon me dijen që ka marrë, e jep në rrugë të Allahut tepricën e pasurisë së tij dhe që e mban fjalën.” (Tergib ve’t-Terhib, fq. 558.)

Në lidhje me këtë çështje, edhe Allahu i Madhëruar thotë në një ajet fisnik:

“Robërit e të Gjithëmëshirshmit janë ata që ecin thjesht nëpër Tokë dhe, kur të paditurit i sulmojnë me fjalë, ata përgjigjen: “Paqe qoftë!” (Furkan, 63)

Edhe njerëzit që bëjnë një jetë modeste dhe që kanë arritur të bëhen njerëz të devotshëm me pjekurinë shpirtërore të moralit të lartë, i tolerojnë krijesat për shkak të Krijuesit dhe e konsiderojnë veten përgjegjës në çdo vend ku mund të arrijë zemra e tyre modeste. Ata gjithmonë i ndihmojnë nevojtarët dhe shfaqin butësi e mëshirë kundrejt tyre. Andaj, në vend se t’ua kthejnë kurrizin njerëzve për shkak të mëkateve të tyre, përpiqen për t’i gjetur xhevahiret që kanë brenda tyre dhe për t’i shndërruar në njerëz që do të hyjnë në xhenetin e përhershëm. Sa bukur që e shpreh ky shembull këtë të vërtetë:

“Përgjatë një fjalimi që Hazreti Mevlana po mbante në një faltore, vjen një i dehur. Njerëzit që gjendeshin aty deshën ta nxirrnin menjëherë jashtë të dehurin. Hazreti Mevlana mendoi se i dehuri mund të kishte ardhur për të mësuar ndonjë gjë. Prandaj u kthye nga njerëzit që e lënduan atë dhe u tha:

“Ai ka pirë alkool, por të dehurit jeni ju!”

Tani le të flasim qoftë edhe pak për të kundërtën e modestisë, pra, për mendjemadhësinë.

Mendjemadhësia është një sëmundje e thellë shpirtërore. Allahu, (xh.sh.), nuk i do aspak mendjemëdhentë dhe në shumë vende të Kuranit Fisnik i qorton ata me mënyra të ndryshme.

Në ajetin e 18-të të sures Lukman, Allahu i Lartësuar thotë:

“Mos i trajto njerëzit me nënçmim dhe mos ec në tokë me mendjemadhësi, se Allahu nuk i do mendjemëdhentë e mburracakët!”

Mendjemadhësia është një shfaqje e harbutllëkut, papjekurisë, mungesës së mirësjelljes dhe tiranisë. Për këtë arsye, Allahu, (xh.sh.), e ka kritikuar në Kuran mendjemadhësinë, vetëpëlqimin, mburrjen dhe të shikuarit e vetes më lart se të tjerët.

Përsëri në Kuranin Fisnik, Allahu Teala thotë:

“Në Ditën e Kiametit do t’i shihni ata që kanë tri-lluar gënjeshtria për Allahun, me fytyra të nxira. Vallë, a nuk është Xhehenemi vend për ata që janë

mendjemëdhentë?” (Zumer, 60)

I Dërguari i Allahut, (a.s.), ka thënë:

“Nuk mund të hyjë në xhenet ai që ka në zemër mendjemadhësi (qoftë edhe) sa një grimcë.” (Muslim, Iman, 147.)

Hasan Basriu pa një prijës që ecte me mendjemadhësi dhe tha:

“Turp të ketë ai që sheh majtas e djathtas duke e mbajtur kokën përpjetë dhe duke u mburrur. O budalla! Çfarë të pëlqen te vetja, që ecën duke parë majtas e djathtas aq sa mund të shikosh edhe supet, duke u lëkundur dhe duke u mburrur? Mos të pëlqejnë mirësitë, për të cilat nuk e ke falënderuar Allahun aq sa e meriton? Apo të pëlqen pasuria që pandeh se e ke fituar pa ndihmën e Allahut dhe për të cilën nuk duhet ta falënderosh Atë?

Kur prijësi i dëgjoi këto fjalë, menjëherë u ndikua, shkoi te Hasan Basriu dhe i kërkoi ndjesë. Ndërsa Hazreti Hasan Basriu ia ktheu:

“Mos më kërkoni ndjesë mua, por kërkoni falje Allahut Teala dhe pendohu te Ai! A nuk e ke dëgjuar se Ai ka thënë:

“Mos ec nëpër tokë me mendjemadhësi, se ti, në të vërtetë, nuk mund ta çash tokën e as të arrish lartësinë e maleve.” (Isra, 37)

Të shfaqësh mendjemadhësi kundrejt njerëzve do të thotë të shfaqësh mendjemadhësi kundrejt Allahut të Lartësuar. Shembullin e parë të kësaj gjendjeje e shohim te djalli i mallkuar, sepse shejtani nuk i bëri sexhde Hazreti Ademit. Kështu që e kundërshtoi urdhrin e Allahut duke shfaqur mendjemadhësi. Ja çfarë thotë ajeti fisnik në lidhje me këtë çështje:

“Kur u thamë engjëjve: “Përluni në sexhde para Ademit”, ata u përlën, përveç Iblisit, i cili nuk deshi, u tregua mendjemadh dhe u bë mosbesimtar.” (Bakara, 34)

Ja pra, shejtani tha: “Unë jam më i mirë se ai.” – dhe shfaqti mendjemadhësi kundrejt Ademit, (a.s.). Ai e kundërshtoi urdhrin e Allahut duke shfaqur mendjemadhësi ngaqë nuk i bëri sexhde Ademit (a.s.). Për këtë arsye, u largua një herë e përgjithmonë nga mëshira e Allahut dhe u shkatërrua. Fundi i mendjemëdhënjeve gjithmonë do të jetë si fundi i shejtanit.

Ejani vëllezër të dashur dhe të bëhemi modestë. Në këtë mënyrë, të përpiqemi ta fitojmë pëlqimin e Allahut Teala dhe ndërmjetësimin e të Dërguarit të Allahut (a.s.).

Allahu i Lartësuar na mbrojtë të gjithëve prej çdo lloji sëmundjeje të zemrës dhe na bëftë prej besimtarëve të devotshëm! Amin!..

Si ta ruajmë dashurinë bashkëshortore?

1. Nëse dëshiron o bashkëshort që të garantosh dashurinë e gruas dhe respektin e saj, duhet të tregosh tolerancë me të, zemërgjerë dhe ta falësh në raste gabimi. Profeti (a.s.), na ka porositur të tregohemi të butë dhe të dashur me bashkëshortet tona. Pejgamberi (a.s.), ka thënë: *"Personi që nuk di të sillet me butësi është si të jetë privuar nga të gjithë mirësitë!"* (Muslimi)

2. Gratë duhet t'i dëgjojnë hallet dhe shqetësimet e burrave, t'u qëndrojnë përkrah dhe të përpiqen që t'a mbajnë lart moralin e tyre. Thuaji fjalë vlerësuese dhe stimuluese. Thuaji: *"Mos kij frikë se më ke përkrah! Mos u shqetëso se kemi ndihmën e Zotit! Padyshim që Zoti nuk do na braktisë! Do e kalojmë dhe këtë periudhë të vështirë!"* dhe fjalë të tilla të ngjashme, të cilat stimulojnë vullnetin, këmbënguljen dhe dëshirën e mirë.

Ajo që ndodh me shumë gra është se nuk dinë gjë tjetër përveç ankesave ndaj burrave të tyre. Burri ka nevojë për dikë me të cilin të qajë hallet, dhe duke mos e gjetur këtë tek e shoqja, ai do e gjejë tek shoqëria dhe miqësia. Kështu, fillojnë të krijohen ndarje dhe barriera mes bashkëshortëve.

Hadixheja (r.a.), përkrahu Profetin (a.s.) për të përmbytur misionin e tij. Profeti (a.s.) shkëputej nga jeta familjare dhe qëndronte në shpellën Hira për ditë të tëra. Megjithatë, kjo nuk ndikoi në marrëdhëniet bashkëshortore mes tij dhe Hadixhes. Natën që Profeti (a.s.), iu shpall zbulesa hyjnore për herë të parë, ndodhej në këtë shpellë. Me nxitim dhe i shqetësuar, ai u nis për në shtëpi. Kur arriti atje, i tha të shoqes: *"Më mbulon, më mbulon!"* Hadixheja nuk i tha siç mund t'i thonin shumë gra të sotme: *"A nuk të kam thënë të mos shkosh më në atë shpellë? Të kam dalë borxhit dhjetëra herë dhe ti nuk ma ke vënë veshin! Ja ku dolën fjalët e mia..."* Jo, Hadixheja nuk mund t'i thoshte fjalë të tilla. Kur Profeti (a.s.), u qetësua Ajo i tha: *"Jo për Zotin, nuk të braktis Zoti Ty. Pasi ti silllesh mirë me të afërmit, respektin mikun dhe ndihmon nevojtarët."*

3. Ekzistenca e një qëllimi dhe objektivi të përbashkët në familje. Nëse një çift martohet dhe secili jeton sipas mënyrës që din dhe koncepton vetë, patjetër që dashuria mes tyre do të zbehet. Qëllimi dhe objektivi në jetë, i ngjan më së shumti ujë që vadit bimët. Nëse bima do të vaditet kohë pas kohe, ajo do e ruajë gjelbërimin dhe do të çelë lule.

4. Adhurojeni Zotin së bashku, që t'ju shtohet dashuria për njëri-tjetrin.

Bashkëshortët duhet ta urdhërojnë njëri-tjetrin për mirë dhe ta nxisin njëri-tjetrin në punët e mira. Pejgamberi (a.s.), ka thënë: *"Allahu e mëshiroftë burrin, i cili ngrihet natën për të falur namaz dhe e çon nga gjumi gruan e tij për të falur namaz, e nëse nuk çohet i'a fërkon fytyrën asaj me ujë. Dhe Allahu e mëshiroftë gruan, e cila ngrihet natën për të falur namaz dhe e çon nga gjumi burrin e saj për të falur namaz, e nëse nuk çohet i'a fërkon fytyrën atij me ujë."* (Ebu Davudi)

Profeti (a.s.) ka thënë: *"Kush ngrihet natën dhe e zgjon edhe gruan e tij dhe i falin dy rekate bashkë shkruhen tek Allahu prej atyre që e përmenden Allahun shumë."* (Ebu Davudi, Hakimi)

5. Nuk duhet që një martesë të realizohet pa pasur njohuri të mëparshme. Nuk mund të ketë martesë të suksesshme nëse gjërat i zgjidhin të tjerët.

Në kohën e Pejgamberit (a.s.), vjen një vajzë te Ai dhe i thotë: *"Më ka martuar babai pa lejën time. Profeti (a.s.), e pyeti po ti cfarë mendon?". Ajo tha unë nuk e dua atë burrë. Pejgamberi (a.s.), i tha kjo martesë konsiderohet e prishur. Pas dy ditësh vjen përsëri tek Profeti (a.s.) dhe i thotë tani pranoj vendimin e babait, por me këtë deshta t'ia tërheqi vemendjen baballarëve që të mos i detyrojnë vajzat e tyre për martesë". (Ahmedi) Në një transmetim tjetër thuhet se një vajzë e pamartuar ka ardhur te i Dërguari i Allahut dhe i ka thënë: *"Se i ati i saj e ka martuar për atë të cilin nuk e do dhe Profeti (a.s.), i'a dha të drejtën që të zgjedhë ndërmjet qëndrimit ose ndarjes"*. (Ebu Davudi)*

I Dërguari i Allahut i nxiste sahabët, para se të mar-

toheshin, që burri dhe gruaja e ardhshme të takohen dhe ta shohin njëri-tjetrin, pasi syri është zëdhënës i zemrës dhe mund të ndodhë që takimi me sy t'i afrojë zemrat dhe t'i bashkojë shpirtat.

Ebu Hurejra (r.a.), ka thënë: "Isha te Pejgamberi (a.s.) kur erdhi një njeri dhe e lajmëroi se dëshironte të martohej me një vajzë prej ensarëve. Pejgamberi (a.s.), e pyeti: "A e ke parë atë!"

Ai iu përgjigj se nuk e kishte parë. Muhammedi (a.s.) i tha: "Shikoje atë se në sytë e Ensareve ka dicka". (do të thotë se gratë e Ensarëve i kanë sytë e vegjël, ndërsa arabët sytë e tillë s'i kanë pëlqyer)". (Muslimi)

6. Falja dhe ruajtja e sekreteve familjare. Duhet ta dimë se çdo njeri gabon, kështu që ne nuk duhet të bëhemi mjet i shejtanit, qëllimi i të cilit është shkurorëzimi i dy bashkëshortëve, por duhet që të jemi të mëshirshëm dhe falës ndaj njëri-tjetrit. Allahu (xh.sh.), thotë: **"...dhe kur i zemëron dikush falin"**. (Shura, 37) Mos të nxjerrim sekretet familjare. Pejgamberi (a.s.) ka thënë: "Prej njerëzve që kanë pozitën më të keqe te Allahu Ditën e Kiametit është burri që nxjerr sekretet e gruas dhe ajo nxjerr të tijat dhe pastaj përhapet e fshehta e saj". (Muslimi) Transmetohet se një besimtar i devotshëm donte të ndante gruan e tij. E pyetën atë: C'të shqetëson prej saj? Ai tha: I mencuri nuk nxjerr sekretet familjare. Kur e ndau atë i thanë: Përse e ndave atë? Ai tha: C'punë kam unë me gruan e tjetrit? (Ibn Kudame)

Transmetohet nga Enes ibn Malik (r.a.), se i Dërguari i Allahut ka thënë: "A doni t'ju lajmëroj për gratë tua-ja në Xhenet (ajo grua që e përgatiti veten e saj për Xhenet, me anë të moraleve dhe cilësive të larta)?" Pastaj vazhdoi: "Ajo grua e dashur që lind shumë, kur zemërohet me të bashkëshorti dhe sillet keq ndaj saj, ajo thotë: "Dora ime është me dorën tënde, nuk mund t'ia lejoj vetes që të mbyll sytë e qetë, derisa ti të jesh i kënaqur me mua." (Taberani)

7. Problemet. Problemet, mangësitë dhe gabimet e njëri-tjetrit duhet të mbesin mes dy bashkëshortëve, e mos të përhapen problemet dhe mangësitë e të dy bashkëshortëve tek të afërmit e tyre. Sepse nëse

këto probleme përhapen tek të afërmit, sado i vogël që të jetë problemi, do të rritet e mund të vijë deri te shkurorëzimi i të dy bashkëshortëve.

8. Nuk duhet që bashkëshortët ta rëndojnë njëri-tjetrin me fjalë. Shkencërisht thuhet që njeriu mesatarisht në ditë flet 4500 deri në 5000 fjalë. Prandaj duhet t'i ruajnë që këto fjalë t'i harxhojnë me njëri-tjetrin.

9. Arsyejoje për disa mangësi të saj! I Dërguari i Allahut, ka thënë: "Besimtari nuk e urren besimtarin. Nëse nuk i pëlqen një sjellje e saj, mund t'i pëlqejë një tjetër sjellje". (Muslimi)

10. Bashkëshorten thirr me emër të veçantë dhe përkëdhelës! I Dërguari i Allahut, e thërriste Aishen, Allahu qoftë i kënaqur nga ajo, me emër përkëdhelës "O Aish! O Aish!". (Buhariu dhe Muslimi)

11. Buzëqeshja në fytyrën e gruas. Pejgamberi (a.s.), ka thënë: "Buzëqeshja në fytyrë të vëllaut tënd, është sadaka (lëmoshë)". (Tirmidhiu) Po si do të jetë kur buzëqeshë në fytyrën e gruas tënde?!

12. Falenderimi i saj për atë që bën. Pejgamberi (a.s.), ka thënë: "Kush nuk i falënderon njerëzit, nuk e ka falënderuar as Allahun". (Tirmidhiu)

13. Ndihmimi i saj në punët e shtëpisë. I Dërguari i Allahut merrte pjesë në punët e shtëpisë bashkë me familjen e tij. Nëna e besimtarëve Aishja (r.a.), thotë: "Ai preokupohej me punët e familjes". (Buhariu) Transmetohet nga Aishja (r.a.) se: "I Dërguari i Allahut i arnonte vetë rrobat e tij, rregullonte këpucët e tij..." (Ahmedi) Po sot? Çfarë i thuhet atij personit që vepron kështu? A nuk i thuhet se "e komandon grua?"

14. Mosfyerja e gatimit të saj. Pejgamberi (a.s.) nuk ka fyer asnjëherë ndonjë ushqim; nëse e donte e hante, përndryshe e linte". (Buhariu)

15. Përhapja e dashurisë mes dy bashkëshortëve dhe rritja e saj përmes fjalëve të mira, dhe përhapjes së selamit. Pejgamberi (a.s.) ka thënë: "A t'ju tregoj për diçka, nëse e bëni do të duheni? Përhapeni selamin mes jush". (Muslimi)

SUPA, PJESË E RËNDËSISHME E DIETËS

Mbështetësit e një diete të re pretendojnë se ajo është 'super e shëndetshme'. Ata që i kush-tojnë rëndësi të veçantë dietës po braktisin dietën që bazohet tek lëngjet e frutave dhe perimeve, në favor të supës së gatshme me perime dhe fruta.

Supa tani është prirja e fundit e dietave të shëndetshme dhe popullariteti i saj është në rritje.

Blogerja e temave të shëndetit, Jen Johnson thotë se ajo është praktikuese e rregullt e "pastrimt me supë", një dietë disa ditëshe vetëm me supë.

Ajo thotë se kur ha supë, nuk ka dhimbje të forta urie siç i ka ndodhur me dietën e lëngjeve.

"Supa më pëlqen sepse ajo është një racion i plotë ushqimor. Kam provuar dietën me lëngje dhe nuk mund t'i qëndroja një ditë e jo më një javë të tërë. Dietën me supë mund ta bëj për pesë ditë dhe ndoshta më shumë", thotë ajo.

Për ata që besojnë tek kjo dietë, supa ofron fibra dhe proteinë, gjë që nuk ndodh me dietën e lëngjeve, duke e bërë konsumin e supës më të lehtë dhe më të kënaqshme.

Një dietë mesatare e supës përfshin pesë deri tetë racione supe në ditë: disa të nxehta, disa të ftohta, disa me fruta, disa me perime, disa të përziera.

"Përmes supës mund të merrni të gjithë përbërësit ushqyes, përfshirë fibrën dhe proteinën.

Çdo gjë është e lidhur, trupi e ka më të lehtë të tresë sheqerin natyror nga frutat dhe perimet në supë", thotë Angela Blatteis ekspert në fushën e gastronomisë

Supa është e mirë dhe ushqyese. Të bën të ndihesh i ngopur gjatë gjithë ditës. Metabolizmin ta mban aktiv, që është pjesë e rëndësishme e pastrimt. Kjo supë është e pasur me fibër, që nuk gjendet në dietën e lëngjeve.

"Tradicionalisht, dietologët kurrë nuk kanë rekomanduar pastrimin në përgjithësi sepse trupi e bën vetë detoksikimin. Këtë e bëjnë veshkat, mëlçia, zorra e trashë, dhe sistemi ynë imunitar. Megjithatë, tani në këtë epokë ne jemi të ekspozuar ndaj shumë ndotësve dhe kimikateve dhe trupi ka nevojë për një ndihmë të vogël shtesë. Supa dhe lëngjet, janë të pasura me antioksidantë dhe fitokimikate që mund të ndihmojnë në parandalimin e sëmundjeve kronike".

MASAT PËR JETË TË SHËNDETSHME

Hani ushqime me ngjyra nga më të ndryshmet të ylberit. Risni sasinë e konsumit të frutave dhe perimeve.

Hani fruta dhe bajame në formën e tyre natyrale si vakte të ndërmjetme.

Jini fizikisht aktivë. Përpiquni të ecni, t'i jepni biçikletës apo të notoni për rreth 30-60 min. në pjesën më të madhe të javës.

Ulni konsumin e ushqimeve si djathi, patatet e skuqura, proshuta, salcat e tavolinës, bajame të

kriposura dhe ushqime të konservuara.

Hani më pak ushqime të përpunuara dhe ushqime të shpejta si biskota, drithëra të përpunuara, bukë, kek, byrek dhe pica.

Ndërgjegjësohuni për vlerën e treguesve të përbërjes në etiketat e ushqimeve që konsumoni – mësoni se çfarë po hani.

Përgatisni së paku një vakt vegetarian në javë.

25 MINUTA ECJE NË DITË, ZGJAT JETËN

Mjaftojn të paktën 25 minuta ecje në ditë për të zgjatur jetën me rreth 7 vite. Nuk është ndo një lajm i ri fakti se ushtrimet fizike në mënyrë të vazhdueshme janë një mënyrë e mirë për të patur një jetë të gjatë, por e parë në këtë mënyrë të vjen menjëherë dëshira për të dalë me vrap jash-të e për të zgjatur vetë sensin e jetës.

Kjo e dhënë u zbulua shkencërisht falë një studimi të një grupi shkencëtarësh gjermanë, nga Universiteti i Saarland, dhe vetëm së fundmi u prezantua në Kongresin e Shoqërisë Europiane të Kardiologjisë. Kërkuesit kanë zbuluar gjithashtu se aktiviteti fizik i moderuar mund të ulë rrezikun e vdekjes nga një atak në zemër për personat e moshës 50-60 vjeç.

Kjo sëmundje vdekjeprurëse është 'vrasësi' më i madh në Britaninë e Madhe, sipas *Independent*, duke shkaktuar vdekje në çdo 7 sekonda. Por jo vetëm! Ataku kardial është një nga shkaqet kryesore të vdekjes në rang global. Kështu, nëse aktiviteti fizik është parë prej kohësh si një metodë e mirë për të ulur rreziqet, për shkak të uljes së nivelit të obezitetit dhe diabetit, mesa duket është përgjegjës dhe për një jetë të gjatë e të shëndetshme.

Kërkimi ka testuar një grup prej 69 personash të shëndetshëm, jo duhanpirës, të moshës nga 30-60 vjeç, që nuk kanë patur gjithë jetën një regjim të rregullt aktiviteti fizik. Analizat e gjakut të të krahuara pas nisjes së gjashtë muajve regjim të rregullt fizik, kanë treguar një aktivizim të një procesi kundër-plakjes dhe përmisim të ADN-së së 'plakur'.

Duke e vlerësuar gjithahstu si një antidepresim shumë të mirë, ekspertët këshillojnë që të

Mos hiqni dorë nga vaktet e ushqimit. Hani tre vakte të përshtatshme ushqimi në ditë.

Ulja e porcionit të ushqimit dhe shmangia e karbohidrateve të panevojshme është një rrugë e lehtë për të ulur peshën pa u ndjerë i privuar nga ushqimi. Mos konsumoni alkoolike në ditë dhe hiqni dorë nga duhani.

gjithë duhet të bëjmë të paktën 25 minuta ecje apo vrap në ditë, duke e kthyer në një stil jetese dhe në një dietë shumë të shëndetshme. Aktiviteti fizik përmison gjithashtu dhe funksionimin e trurit. Mund të niset në çfarëdo moshe, këshillojnë ekspertët, duke siguruar që do të ketë me patjetër mjaft përfitime.

Shkencëtarë dhe inxhinierë nga gjithë SHBA u mbledhën në St. Luis, Misuri, për të diskutuar mbi teknologjitë e përparuara me të cilat punohet në laboratorë kërkimorë të vendit.

Konferenca tre-ditore - e quajtur "Prit, çfarë?", - u sponsorizua nga DARPA, (Agjencia e Pentagonit për Projekte të Avancuara Kërkimore), sepse shumë projekte të kësaj agjencie kanë ndikim jo vetëm në ushtri. Për shembull, interneti që miliarda njerëz përdorin çdo ditë rrënjët i ka në një rrjet prej katër kompjuterësh që DARPA krijoi në vitin 1969.

Sfidat në shekullin XXI janë të mëdha për DARPA-n dhe partnerët e saj të sektorit privat. Por, siç thotë drejtori DARPA-s, Arati Prabhakar;

"Ne jemi këtu për të bërë ç'është e mundur"..., veçanërisht në fushën e shëndetit publik, për të gjetur mënyra më të mira për diagnostikimin e sëmundjeve.

Dr. Matt Hepburn është një specialist i sëmundjeve infektive në DARPA. Detyra e tij është për të gjetur ekspertët, brenda ose jashtë qeverisë, të cilët mund të zhvillojnë mënyra të reja për luftimin e sëmundjeve si Ebola, dhe gripi.

Në konferencë, dr. Hepburn tregoi një pajisje portative që mund të reduktojë në mënyrë dramatike kohën që duhet për të identifikuar sëmundjen e pacientit, duke përdorur vetëm një pikë gjaku ose një shtupë në hundë. Rezultati mund të dërgohet tek zyrtarët e shëndetit publik nëpërmjet telefonit celular të cilët vihen në kërkim të burimit të infeksionit për ta gjetur atë sa më shpejt.

Ekipet e DARPA-s gjithashtu janë duke punuar mbi mënyrat për uljen e një helikopteri. Hollywoodi, me filmat e tij, mund të ketë krijuar idenë se helikopterët mund të ulen kudo, por kjo në fakt nuk është aq e lehtë. Në konferencë, DARPA tregoi në ekran një helikopter të vogël me pajisje uljeje, që përdor këmbët të përthyeshme me ndjesorë që e mbajnë helikopterin në nivel, edhe në qoftë se toka nën të nuk është.

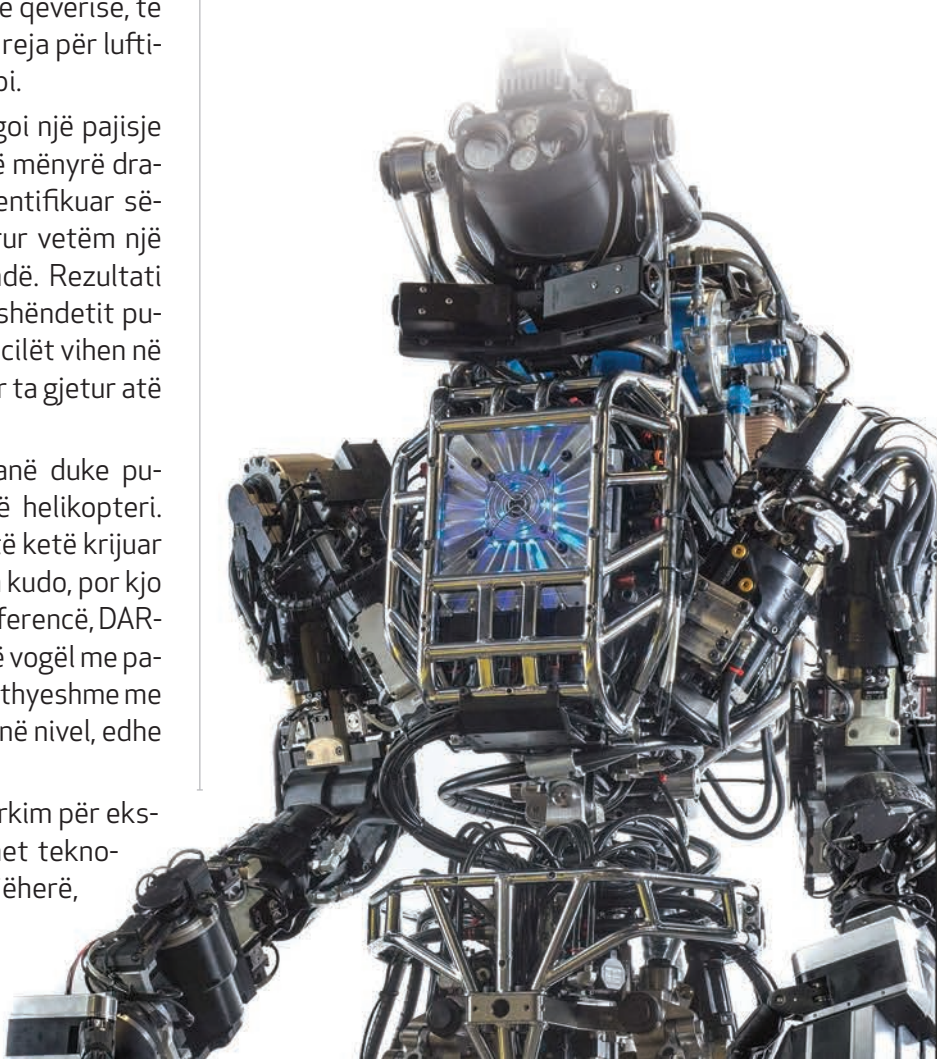
DARPA vazhdimisht është në kërkim për ekspertë për të punuar mbi problemet teknologjike që kërkojnë zgjidhje. Ndonjëherë,

DARPA hap konkurse ku çdo njeri mund marrë pjesë, dhe të fitojë çmim deri në miliona dollare. Kështu u veprua, p.sh., me automjetin vetë-lëvizës, që në fakt është ringjallje e një nxitjeje të vjetër për novatorizëm.

Fluturimi 'solo' i Charles Lindbergut përtej Atlantikut në vitin 1927 në një avion të quajtur "Spirit of Saint Louis", ka qenë në ndjekje të një çmimi 25,000 dollarësh vendosur nga një pronar hotelesh në Nju Jork.

Në sallën e ekspozitës, Mike Walker flet rreth konkursit për Grand Challenge Cyber, një lloj softueri që do të zbulojë qasjet e pa-autorizuara në një sistem kompjuterik. Ka ekspertë që mund ta bëjnë këtë, por ata janë të paktë dhe jo mjaft të shpejtë.

DARPA nxiti ekspertët nga një spektër i gjerë disiplinash për të marrë pjesë në këtë konferencë. Thuhet se ndonjëherë, mënyra më e zgjuar për të zgjidhur një problem mjekësor, ka nevojë për njerëz të ditur nga fusha të ndryshme.

ZBULOHEK SUPERANTIBIOTIKU KUNDËR BAKTEREVE REZISTENTE

Mbërrin superantibiotiku i aftë të luftojë infeksionet e shkaktuara nga superbakteret rezistente ndaj ilaçeve dhe përherë e më i pranishëm në spitale.

Rezultati i publikuar në revistën "Nature", i dedikohet një grupi të Northeastern University të Bostonit, i koordinuar nga Kim Lewis.

Identifikimi i superantibiotikut ishte shumë i vështirë dhe u arrit falë analizave të bëra të të paktën 10 mijë substanca të izoluar nga bakteret në fjalë.

Një nga këto substanca, e quajtur Teixobactina, u tregua efikase kundër tre prej këtyre superbaktereve, të quajtura *Clostridium difficile*, *Mycobacterium tuberculosis* dhe *Staphylococcus aureus*.

Te testet e kryera të kafshët nuk u panë fenomene të rezistencës.

Megjithatë, kërkuesit nuk përjashtojnë faktin që këto superbaktere të zhvillojnë forma të tjera të rezistencës edhe kundër antibiotikut të ri, por këto forma mund të zhvi-

llohen në harkun e 30 apo më shumë viteve.

Teixobactina vret bakteret me anë të vdekjes së qelizave, njësoj si antibiotiku tjetër Vancomicina.

KRIJOHEK MATERIALI MË I LEHTË NË BOTË

Shkencëtarët kanë krijuar materialin, i cili është aq i lehtë sa që mund të vendoset mbi një lule pa e penguar strukturën delikate të bimës. "Mikrorrjetën ultra të lehtë nga metali", e kanë zbuluar shkencëtarët nga universitetet kaliforniane "UC Irvine" dhe "Caltech" dhe nga kompania "HRL Laboratories", ndërsa përshkrimi i zbulimit është bërë në numrin e revistës "Science" të datës 18 nëntor.

Artikulli është i përcjellë me një fotografi shumë mbresëlënëse të një cope të kësaj mikrorrjete, të vendosur mbi një lule.

Materiali i ri është 100 herë më i lehtë nga polistiroli, sipas raportit. Sekret i lehtësisë së tij është ndërtimi qelizor, i cili përbëhet nga gypat e zbrazët që mu-

ndësojnë strukturën e materialit që në realitet është 99.99 për qind ajër, sipas ekipit të shkencëtarëve që e kanë ndërtuar.

Kjo do të thotë se dendësia e materialit është më e vogël se një e një mijëta e dendësisë së ujit. Materiali është tejet elastik, kështu që shkencëtarët theksojnë se edhe pas shtypjes në gjysmë të lartësisë, materiali kthehet në 98 për qind të formës paraprake. Anësorët e gypave janë 1,000 herë më të hollë nga floku i njeriut. Nevojiten më shumë se 10 sekonda që të bjerë në tokë kur të lëshohet nga lartësia e krahut. Në të ardhmen materiali mund të përdoret për izolim termik, në elektrodën e baterive, për tuba përcjellëse ventilim, transport për aeronautike dhe për shumë e shumë të tjera.

Arbëria
Design

Të gjitha në një vend!

- Studio dizajni
- Shtypshkronjë
- Shtyp - sitë (screen printing)
- Shtypi në format të madh
PVC • Tekstil • Billboard
- Reklama ndriçuese
- Organizimi i fushatave
promovuese
- PR dhe Marketing

TETOVË - R. e Maqedonisë
Tel. +389 44 35 33 70
www.arberiadesign.com

N.T.P. MAHMUT-HOLDING

Samettin Taç - Nazim Taç

Dewilux®
SPECIALIST IN PAINT
NGJYRA DHE LLAQE E SPECIALIZUAR

NGJYRNA - LLAQE - PJESE TË MOBILAVE DHE MEDIJAPAN
BOYA - VERNÏK - MOBÏLYA AKSESUARI VE MEDIJAPAN

Lagja Arbanë, Prizren-Kosovë
europancolor@hotmail.com

Tasim Taç - Mob :00377 44 339 452
Bayram Taç - Mob :00377 44 390 538
Fax :00381 29 247 405
Turk/Mob :0531 082 1583

Akfix®
kastamonu

METAX

motorfan®

DENLAKS®
artenova®

CAGBERK GROUP

HTS

ISIK

KALE
SUNTA VIDASI

samet®

kale
COLOR

KAPSAN

mitreapel®

MEPA®

yapaş

STRAX

Emel 7303

Wooden frame & fabric set

Armchair	H: 102 cm	D: 90 cm	W: 102 cm
Three Seater	H: 230 cm	D: 90 cm	W: 180 cm
Coffee Table	H: 102 cm	D: 102 cm	W: 130 cm

Mobileria
Elif 19

Ruglan

EXCELLENT

7327

Ruglan 7327

Wooden frame & fabric set

Armchair	H: 102 cm	D: 90 cm	W: 102 cm
Three Seater	H: 230 cm	D: 90 cm	W: 180 cm
Coffee Table	H: 102 cm	D: 102 cm	W: 130 cm

Emel

Wooden frame & fabric set

EXCELLENT

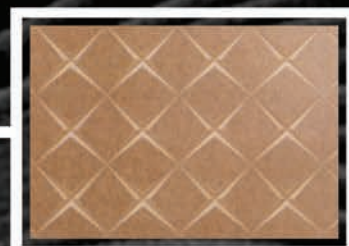
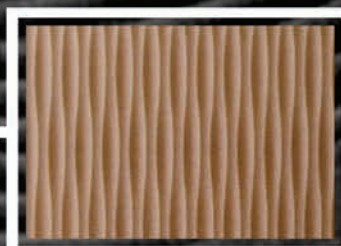
7303

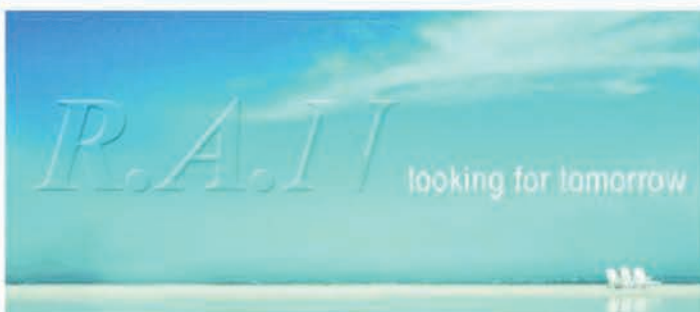

"LUX DEKOR"

Lux Dekor është firmë private e specializuar për prodhimin e kuzhinave si dhe orendive të ndryshme shtëpiake dhe të zyreve. Bën shitjen e materialit: iverëpllaka, MDF, folje për vakumpress, dhe të aksesuarëve përcjellëse për mobiljeri. Bën prodhimin e balloreve – mvëshjen me ultrplast – laminat, si dhe plastifikimin vakumpres – ballonpress të balloreve me folje të pvc-se në dimensione të kerkuara nga klienti, gravirimin e fronteve me makinë CNC, kandimin –qitjen e shiritëve pvc dhe abs, prerjen e pllakave, të gjitha keto kryhen me makina të persosur kualitet dhe cilësi të lart.

ÇAPA[®] musluk

REYHAN

Kosovë për herë të parë
me 5 vjet garanci

N.T.SH. REYHAN
Distributor për KOSOVË

Të gjitha llojet e baterive, rubinetave të CAPA mund
t'i gjeni tek firma N.T.Sh. REYHAN - Prizren.
Si dhe mund të gjeni edhe nëpër lokale të tjera
në KOSOVË

**ELEGANCË, BUKURI, CILËSI
DHE 5 VJET GARANCI
ME ÇMIME TË VOLITSHME**

ISO 9001

5 ★★★★★
Yıl Garanti

www.capamusluk.com.tr

www.reyhan-ran.com

Armatürde Dünyaya Vurulan Marka

Rr:UCK, Pn Tel: + 381 29 225 555
Prizren - KOSOVË Mob: + 377 44 115 238

Shitje me shumicë mund të kontaktoni
përmes telefonave dhe web faqes.

Prodhimet me të cilat kemi fituar SHPËRBLIMIN KOSOVAR TË PRODUKTIT TË QUMËSHITIT 2005

KONSUMONI PRODUKTE ME CILËSI TË VËRTETUAR

CILËSI E VËRTETUAR

Jogurtat me përmbajtje
të kulturave *Bio Active*
Në Kosovë prodhohet
vetëm nga qumështorja "ABI"

Probiotic
drink

www.abimilk.com

Industria e qumështit "ABI" Prizren-Kosovë

Adresa-Address: "Tirana" N:9, Prizren
Tel & Fax: +381 29 622 356
E-mail: abi@abimilk.com

www.abimilk.com

Industria e qumështit "ABI" Prizren-Kosovë

"ABI" është licensuar nga ana e Agjencisë Veterinare e Ushqimit të Kosovës
Numri i licencës : AVUK-001
"ABI" ka fituar të drejtën për eksport me numrin eksportues : KS-033